

Честитка др Радована Караџића "Гласу српском"

УГАОНИ КАМЕН

ГЛАС

СРПСКИ

ДНЕВНЕ НОВИНЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

2

ИЗДАЊЕ

БАЊА ЛУКА, СУБОТА, 31. ЈУЛА 1993. ГОДИНЕ • БРОЈ 7056, ГОДИНА I • ПРИМЈЕРАК 2.000.000 ДИНАРА

У паметима наше
младе друштве Републике
Српске, један угаони
камен свакако припада
„Гласу српском“, првој
српској дневној новини
још од Кошута.

Поводом 50-годишњице
излажења „Гласу српском“
вишакоси одређено-
годишњака, зделосит
педесетогодишњака
и мудрош ситогодишњака.

Срдачне поздраве,

30. јули 93. Радован Караџић

Ексклузивно

Интервју предсједника Републике Српске др Радована Караџића

ДРЖАВА-ПРВА БРИГА

- Јака држава има јаку централну власт
- "Наполеони" немају шанси ни у народу ни у регијама
- Да смо се повукли у Бању Луку на почетку рата, не бисмо створили државу
- Профитере мора стићи казна
- Створићемо друштво богатих
- Док рат траје, без страначких активности

Да није било сарајевског фронта, Изетбеговић би могао да повеже Зеницу и Сарајево и никад не би пристао на преговоре. Он би једноставно рекао: „Ја државу имам. Али на њеној периферији су се побунили Срби, скојима ја нећу да разговарам“. Овако мора да разговара јер ми држимо све што је српско у самом Сарајеву.

Било би врло погрешно сада разматрати тако

луксузна питања као што су гдје ће бити сједиште неке странке и гдје ће бити сједиште које институције. То су расправе за мирно вријеме и то ће се у миру и рјешавати.

Могу да кажем да је Бања Лука љепотица наше Републике и да ће Бања Лука сасвим сигурно да се развија брже него Сарајево, онако како се развијају градови у капитализму.

Стране 2. и 3.

ОБИЉЕЖАВАЊЕ ПЕДЕСЕТОГОДИШЊИЦЕ „ГЛАСА СРПСКОГ“

ДВА ИЗДАЊА

50

ГЛАС
1943-1993

БАЊА ЛУКА, 31. јула — Свечаност обиљежавања 50-годишњице излажења „Гласа српског“ протекла је, наравно, уз драге и добродошле госте у нашој штампарији. Уз јубилеј новина, нема бољег поклона од новина. Тако размишља и ратна редакција „Гласа српског“, која од овог броја читаоцима нуди два издања — издање за Републику Српску и издање за Бању Луку. Ускоро ћемо понудити и издање за Републику Српску Крајину.

Фотографија која је пред вама свједочи о новом начину рада у Редакцији: забиљежена је на пуштању првог примјерка републичког издања у штампу, а већ у бањолучком — то је вијест.

Последња вијест из Женева

МУСЛИМАНИ ПРИХВАТИЛИ НОВИ ПЛАН

ЖЕНЕВА, 30. ЈУЛА (ТАЛУГ) — Из кругова делегације Републике Српске, која учествује на преговорима у Женеви, сазнаје се да су Алија Изетбеговић и његово Предсједништво прихватили нови план о будућем државном устројству бивше Босне и Херцеговине. Овај заокрет у ставу врха муслиманског руководства још није и званично потврђен.

"КРАЈИНА ОСИГУРАЊЕ" ДД
БАЊА ЛУКА

И У ОВИМ ВРЕМЕНИМА

ШТЕТЕ ИСПЛАЋУЈЕМО РЕДОВНО

бањалучка пивара

крајина
Pivo

ФРУКТОНА
БАЊА ЛУКА

Супро'силејт
БЕОГРАД - БАЊА ЛУКА

ЗАПИСУЈУЋИ СРЕДИШЊИ ПУТ НАШЕ
ИЗВЈЕСНОСТИ

ОКРЕНУЛИ СМО НОВИ ЛИСТ

Сажимајући и уљубљујући се у време, да би га потом излучили измијењеног, новинари су, као сви честити синови отаџбине, биљежили оно за шта сумисли да ће остати. Нешто од тога је било залудно, много тога је минувало као да га није ни било, иако је у времену кад се десило, значило. Тако су се и новине слагале од добрих пошких вијести.

На вијест да је отаџбина у опасности, да су са свих страна на њу зинула разбраја, негдашњи „Глас“ а данас „Глас српски“, јасно је рекао чији је. Постао је оно што је и вагда требало да буде, помоливши се у себи Богу, да остане на његовом путу. Од тада „Глас српски“ не стоји по страни, у свим је збивањима, обликује их, градећих, и, уз помоћ њих, успостављајући себе. Свој друкчији идентитет, своје и кроз историју и кроз садашњост изабрано Српство, одабрану духовност српску.

Данас, кад смо окренули нови лист, нисмо ништа друго учинили до извјесни напор да досегнемо оне ратнике што нас у времену овоме извадише од зла. Окренули смо нови лист да бисмо записали средишњи пут наше извјесности, државе коју творе и којој ми за наш педесети рођендан поклањамо измијењене новине - „Глас српски“.

„Глас српски“, међутим, нису само ови окренути пистови, овај друкчији ухваћени корак, ово измијењено било. „Глас српски“ је и нешто треће. Он може штошта што до сада није умно да чини. Он посједује и знања друге врсте, осим новинарског. У њему је поштовања достојно занимање графичара. Све што је у вези са хартијом налази се у „Гласу српском“. Миратујемо на неколико фдонтава. Наши положаји су сигурни, наша стратегија исправна. И, што је најбоље, промијењена, оплемњена.

Ако долазите у Бању Луку, а дођите у град што је, између осталих градова српских, постао метафора Српства, ми Вас очекујемо. Ми Вам можемо помоћи. Ми знамо своје занате. Можемо Вас и поучити. Можете и Винас. Ми смо за сарадњу.

Умјесто завршетка овог текста, ми сва евентуална питања остављамо Вама, остављајући отворен и овај текст, јер ми настављамо са окретањем листова. Придружите нам се, јер исти смо род.

Никола ГУЗИЈАН

ЧЕСТИТКЕ „ГЛАСУ СРПСКОМ“
НАЈЗНАЧАЈНИЈЕ ПРИЗНАЊЕ НАРОДА

Поводом значајног јубилеја „Гласа српског“ изражавам вам сва признања и посебне честитке на квалитету информисања, посебно у овим, за наш народ тешким временима. Надам се да ћете у миру који је на домаку и даље служити нашем народу.

Присутствовала сам ситуацијама када сте добијали искрена признања од нашег народа, без обзира на то где се у овим тешким тренуцима наш народ налазио, да ли у расејању или на територији Републике Српске. Мислим да су вам ова признања и најзначајнија.

Проф. др Биљана ПЛАШИЋ, потпредседник Републике Српске
ОКУПЉАЊЕ КРАЈИНЕ

Поводом 50 година прегалачког рада на информисању, што значи и окупљању целе Крајине око дневне и трајне истине, око истог Кочићевог пркосног духа и извора српског језика и духа, свако добро жели вам

Проф. др Никола КОЉЕВИЋ, потпредседник Републике Српске
ИСПИСУЈЕМО НОВИ ЛИСТ

Са дубоким увјерењем да сада заједнички исписујемо нови лист, најзначајнији у новијој српској историји, најискреније честитам 50 година постојања.

Желим да наредне године буду сретније, боље и праведније за све нас.

Жалим што, услед раније договорених обавеза, нисам у могућности да присуствујем свечаности.

Др Владимир ЛУКИЋ, председник Владе Републике Српске
АУТЕНТИЧАН ГЛАС СРПСКИ

Искрено ми је жао што нисам у могућности да присуствујем свечаности обиљежавања педесете годишњице оснивања дневног листа српског народа „Глас српски“. Ваше иновације и „окретање новог листа“, које најављујете, све нас радују. Коначно ћемо имати аутентични глас српски, глас који ће се чути у свим дијеловима Републике Српске и у другим српским земљама, посебно тамо гдје је српски глас недовољно гласан или гдје га треба будити.

У протеклим данима рата, били сте међу првима који су проносили истинит глас о борби српског народа и дали немјерљив допринос нашој борби. На томе вам, у име Владе Републике Српске, искрено честитам и желим још више успјеха у предстојећим временима одлучујуће борбе српског народа за слободу и уједињење.

Мирослав ТОХОЉ,
министар информисања у Влади Републике Српске

ШИРЕЊЕ ИСТИНЕ

Поводом 50-годишњице излажења листа „Глас српски“, примите искрене честитке, уз жељу да и даље успјешно сарађујемо на ширењу истине о праведној борби српског народа за слободу.

Редакција листа „Српска војска“

ПРЕДСЈЕДНИК РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

ДРЖАВА

- Јака држава има јаку централну власт • „Наполеони“ немају шанси ни у народу ни у регијама • Да смо се повукли у Бању Луку на почетку рата, не бисмо створили државу • Администрација иде на Илићу, али нема доминације ниједног града • Профитере мора стићи казна • Створићемо друштво богатих • Док рат траје, без страначких активности

„ГЛАС СРПСКИ“: У времену кад све одише новоствореном државом, господине председниче, јављају се већ тежње за њеном регионализацијом. Ви сте без сумње позвани да о томе мериторно судите и одлучујете. Између централизације и регионализације шта ће српски народ изабрати?

ПРЕДСЈЕДНИК КАРАЦИЋ: Сасвим је сигурно да је јединство Републике прва и једина обавеза. Венс-Овенс план настао је на процјенама неких тајних служби — процјенама нашег нејединства. Њихова логика је била: уколико се задовољи Босанска крајина, пола ће Српства из Републике Српске ићи „својим путем“, изграђујући свој дио земље, а да би источни дио земље би жртвован и поклоњен муслиманима. У једној стаменој и укупној патриотској реакцији свих Крајшника, они су видјели да су се преварили, да је Република Српска јединствена.

Нас, дакле, прије свега, зазима јединство Републике Српске. Она мора бити јединствена држава, као што је у Уставу зацртано. И уколико не би била јединствена држава, она би постала сигурно лак плијен околних, сусједних република, прије свега нама непријатељски на-

клоњених и она би нестала прије него што би настала.

С друге стране, чињеница је да се ми морамо борити за онај дио Републике који је највише оспорен, а не за онај дио који је засигурно наш. Дакле, наша процјена је била да ће нам оспорити право на Сарајево, иако је Сарајево српски град, највећи српски град послје Београда, иако је Сарајево комплетно изграђено на српској територији.

САРАЈЕВСКИ
ФРОНТ
СТВОРИО ДРЖАВУ

„ГЛАС СРПСКИ“: Гдје је сједиште Републике Српске, њена централа, гдје умује влада, гдје Скупштина, а гдје владајућа странка?

ПРЕДСЈЕДНИК КАРАЦИЋ: Ми смо одлучили да уставно регулишемо сједиште Републике Српске, док се рат не заврши, у Сарајеву. Сада смо на Палама, у једној од сарајевских општина, а ускоро, надам се, сићи ћемо на Илићу. Дакле, ми смо у самом центру Сарајева, на Грбавици и у ширем рејону Сарајева, на Илићу, у Вогошћу, Илијашу и на Палама.

Мислим да нећу погријешити

ПУТЕВИ ЗА НАРОД

„ГЛАС СРПСКИ“: Книн, Бања Лука, Бијељина, Пале, Требиње, Подгорица, Београд, као метафора, али и као могући чворишни пут будућег изнова препорођеног српства у свим облицима?

ПРЕДСЈЕДНИК КАРАЦИЋ: Ви сте описали руту коју ја замишљавам као једну јаку путну мрежу, како земаљску, тако и ваздушну. Ми ћемо у Републици Српској морати да развијемо ваздушни саобраћај.

Ми већ радимо на формирању државног предузећа за ваздушни саобраћај. Тај саобраћај мора да буде довољно јефтин и приступачан свакоме, да се из Требиња у Бању Луку може дојети рано појуте, воће веома брзо, једноставно за сат времена. То ће бити, као у послјератној Русији, јефтини, неуксузни и некомфортни транспорт робе. Затим, мали авиони од 20 до 40 сједишта који ће крстарили Републиком и превозити, прије свега, пословне људе.

И, коначно, моја опсеција у овом тренутку су путеви и жељезнице. Ја већ у стратегији војног понашања дајем одређене задатке који се тичу Дрине јер желим да ту обновимо неке пруге. Ја мислим да ће нам први посао у Крајини бити вјероватно да преко Змијања направимо пут који до Мркоњића бити 50-ак километара и тај пут мора бити добар, широк, сигурани што је могуће правији. И тај пут ако је потребно и све путеве које радимо, треба да радимо лежиром. Дакле, што правилније, можда по двије траке са сваке стране. Ако треба, даћемо приватницима да учествују и, ако треба, наплаћиваћемо.

Али оно што је важно да се каже: српски народ нема путеве. Комунизам није развијао путеве кроз српске територије, да се оне не би развијале. Значи, ја као лекар знам важност крвних судова за свако ткиво, крвни судови за Републику Српску су путеви и ми ћемо их изградити. А то је на линији Книн, Бања Лука, Добој, Бијељина, Београд, Сарајево, Подгорица - учинићемо све што можемо на жељезничким и асфалтним путевима.

КРАЈИНА ЈЕ
СИГУРНА

„ГЛАС СРПСКИ“: Покушаћемо да ишчистимо „Глас српски“, гласирамо и у Републици Српској Крајини и да свакодневно доносимо информације и из ове српске земље?

ПРЕДСЈЕДНИК КАРАЦИЋ: Мислим да би то био значајан интегративни фактор. Српски народ у РС Крајини се не осјећа баш сасвим сигурним, мада, по мом мишљењу, никаког разлога за несигурност нема. Не постоји начин да Туђман врати свој легитимитет над крајинама. Ми можемо да задржимо сваки комад српске земље.

ти ако кажем да је наше питање шкакљиво и занимљиво за многе читаоце у погледу неког привидног такмичења за сједиште Владе, Скупштине, за главни град. То је уставна материја и зна се тачно како се она рјешава, а ја стојим чврсто на становишту да не треба да се боримо за оно што је сигурно наше него за оно што нам се оспорава.

Ми смо у врло некомфортним условима, на пет километара од линије фронта. На 50 метара од нашег сједишта падале су гранате, али смо морали да издржимо ту, јер је сарајевски фронт створио државу. Да није било сарајевског фронта, Изетбеговић би могао да повеже Зеницу и Сарајево и никад не би пристао на преговоре. Он би једноставно рекао: „Ја државу имам. Али на њеној периферији су се побунили Срби с којима ја нећу да разговарам“. Овако мора да разговара, јер ми држимо све оно што је српско, у самом Сарајеву.

Било би врло погрешно сада разматрати тако луксузна питања као што су гдје ће бити сједиште неке странке и гдје ће бити сједиште које институције. То су расправе за мирно вријеме и то ће се у миру и рјешавати.

Могу да кажем да је Бања Лука љепотица наше Републике и да ће Бања Лука сасвим сигурно да се развија брже него Сарајево, онако како се развијају градови у капитализму. Дакле, без икакве сметње.

У капитализму је апсолутно јасно да све што се ствара на једном региону може ту и да остане, уколико власници желе да ту улажу свој капитал. А сви ће жељети да улажу у Бању Луку, јер је она перспективна и налази се у центру свих наших крајева западно од Дрине. Држави иде оно што јој припада као порез, и потпуно је свеједно гдје ће бити влада. У великим земљама у свијету владе врло често нису у великом граду.

У сваком случају, Бања Лука је сигурно наша, али морам јасно да кажем: да смо се повукли у Бању Луку почетком рата, ми бисмо изгубили државу.

„ГЛАС СРПСКИ“, БАЊА ЛУКА, УЛ. СКЕНДЕРА КУЛЕНОВИЋА 93
ОСНИВАЧ ЛИСТА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

в. д. Главни и одговорни уредник Никола ГУЗИЈАН

Уређује РЕДАКЦИЈСКИ КОЛЕГИЈУМ

Први број „Гласа“ изашао је као орган НОП-а за Босанску крајину у Жупици крај Дрвара 31. јула 1943. године. Од 6. фебруара 1983. године „Глас“ излази као дневни лист.

Од 15. септембра 1992. године излази као дневни лист Републике Српске. Мјесечна претплата за нашу земљу 54.000.000 динара.

Редакција-телефони: главни и одговорни уредник 12-032, деск 12-076, 12-084 дактилографи 12-004, телефакс 12-032.

Огласно у Улици Краља Алфонса XIII бр 1. Телефон и телефакс 11-948. Шеф пословнице економске пропаганде 11-964 Телекс 45-208 YU „Глас“. Рукописи се не враћају.

Издаје и штампа ЈНИГП „Глас“
директор Предраг НИКОЛИЋ

Телефони Јавног новинско-издавачког и графичког предузећа „Глас“, централа (078) 12-366, 12-390, 12-394 и 12-414 директор предузећа 11-659 и 12-263. Телефакс 12-263.

Динарске уплате жиро-рачун број 10500-601-12456 код СДК Бања Лука. Уплате на девизни рачун број 10500-620-71000-522 код Бањалучке банке ДД Бања Лука.

КОПИЈУ УПЛАТНИЦЕ ЗА ПРЕТПЛАТУ ПОСЛАТИ НА ОГЛАСНО Рјешеем Министарства информација Републике Српске бр 01-413/93 лист је уписан у Регистар јавних гласила под редним бројем 35.

На основу тарифе пореза на промет тарифни број 8, тачка 1, под 13. на дневне новине „Глас српски“ порез на промет плаћа се по стопи од 3% („Сл. гласник Републике Српске“ бр 15/92)

ДР РАДОВАН КАРАЦИЋ ЕКСКЛУЗИВНО ГОВОРИ ЗА СВЕЧАНИ БРОЈ „ГЛАСА СРПСКОГ“

— ПРВА БРИГА

Никад нико са нама не би преговарао, а ми бисмо данас бранили Бању Луку као што муслимани бране Сарајево, јер би нас пресјекли од Јајца преко Кључа, гдје су биле муслиманске концентрације, а онда би допином ријеке Врбас надирали на Бању Луку.

ЈАЧАЊЕ ЈЕДИНСТВА

„ГЛАС СРПСКИ“: Иу владајућој странци све су чешћи покушаји регионализације?

ПРЕДСЈЕДНИК КАРАЦИЋ: Ја, на жалост, морам да кажем да у нашој странци неки регионални одбори теже регионализму и власти, па се састају координациони одбори странке и дискутују о неким политичким питањима која су за Главни одбор или Клуб посланика. То Пу је енергично пресјећи.

Док сам ја жив и на челу СДС-а, регионализма у тој странци неће бити. Јер, ја знам да регионализам није потребан народу, регионализам је потребан разним вођама, регионалним и локалним, који би жељели да концентришу постојећу власт. Власт припада народу, а не вођама, и ако ја нисам искористио мноштво својих овлашћења и не мислим никада искористити, страначки посебно, јер хоћу да сарађујем са Народном скупштином и Главним одбором, онда нећу допустити никаквим малим „наполеонима“ по нашим кнежевинама да разбију српску државу прије него што се она и створи.

ПОЛИЦЕНТРИЧНИ РАЗВОЈ

ПРЕДСЈЕДНИК КАРАЦИЋ: Морам да кажем да смо ми једина „луда земља“ што је покојни Рашковић рекао, у којој се допушта формирање странака усред рата. Док рат траје, не би смјела да се региструје, нити да развија своје активности ниједна странка. Уколико те странке желе да привуку пажњу народа на себе обећањима да ће региони живјети овако или онако, оне ће се суочити са сметњама у нашем Уставу, које ће морати, прије свега, да промијене. А промијенити Устав није лако.

Народ не жели регионализам. Српски народ се данас не идентификује са својим градом са својим селом и својом регијом, па чак ни са својом републиком. Једина, оправдана и допуштена идентификација је Српство. Наш главни град је Београд. Све остало су центри регионалног развоја. То је такозвани полицентрични развој.

По питању, рецимо, Босанске крајине, немојмо се заваравати, ја знам прилике у Босанској крајини. Једно мисли шачица људи у Бањој Луци, која би жељела да приграби

минирало над Јањом и поставило газда у односу на сусједне српске општине.

Људи се varaју када мисле да ће прогнашењем неког града за главни град самим тим тај град процвјетати. Тако је било у социјализму, али социјализам је редистрибутивно друштво. Држава је узимала од свих нас паре, па је улагала гдје је хтјела. Међутим, у капиталистичком друштву то није тако, а ми ћемо да градимо младо капиталистичко друштво, са слободом приватне иницијативе, са гаранцијама својине над средствима производње, гарантујући је онима који средства заиста посједују.

Власник вишка капитала, односно профита, сам ће одлучивати гдје ће улагати, а то ће имати своју неумољиву логику. Ако ће, рецимо, неко хтјети приватни универзитет, он не може да га изгради у сваком граду Републике Српске, у сваком граду Босанске крајине. Тада ће он наћи 20 својих компањона и сабрати тај новац и направити универзитет, очигледно, у Бањој Луци.

Али, све друге функције неће моћи да се прикупе на једном мјесту било којом државном влашћу. Јер природа капитала је, да кажем, таква. Но, сасвим је сигурно да ће

СТРАНКА ДОБРИХ ДОМАШИНА

„ГЛАС СРПСКИ“: Док је био замрзнут рад Српске радикалне странке, дотле се оснивала и обликовала Радикална странка Републике Српске. Није ли ту Српска демократска странка радила против саме себе?

ПРЕДСЈЕДНИК КАРАЦИЋ: Ми немамо страх од радикала. Ми морамо само бити свјесни да радикали иду усред рата и врбују нам људе у своју странку. То није коректно да се ради усред рата. Морамо рећи да је коректно да радикали досад нису ничим ометали борбену готовост и нису радили против фронта. У том смислу они ће од народа бити поштовани. Чак и од оних који неће гласати за њих.

Ми једноставно морамо да будемо свјесни да се развија Радикална странка која ради, можда чак и мудрије од СДС-а. Одлази на ноге људима, директорима предузећа и ангажује их.

Но, ми немамо никаквог страха, јер је јасно да ће СДС добити наредна три избора, што значи да ће 10 до 12 година имати власт ту и ако је послје тога изгуби, онда је сама крива. Наш углед и капитал у на-

низме да се Срби разрасту и постану оно што јесу свуда по Европи и по свијету — успешни људи, прави богати домаћини.

Ту ћемо морати, наравно, да преваладамо један комунистички менталитет, да мрзимо људе који су богати. Мораћемо да развојимо људе који су стекли својим радом значајан иметак и фабрике од људи који се богате на профитерски начин.

Профитере мора стићи наша казна. То ће се сигурно десити након рата, сад нам главни непријатељи нису профитери него фундаменталисти, али чим се тај рат заврши, настаје рат са профитерима.

А у исто вријеме наступа наша подршка сваком Србину који је већ створио средства за производњу. Даћемо му пуну имовинску сигурност и добре механизме, подстицајне механизме, да ради и да даље развија погоне, а развијајући погоне, он узима нове Србе као партнере, тако да се и други Срби богате и отвара нова радна мјеста, тако да се трећи Срби богате.

„ГЛАС СРПСКИ“: Тако ћемо добити и богату државу!

ПРЕДСЈЕДНИК КАРАЦИЋ: Да. Апсолутно. Држава је довољно оно што припада њој. Држава је ту ради народа, да омогући народу ред, закон, правду и сигурност, да народ може да постане богат. Ако народ буде богат, држава ће сигурно бити богата. У том смислу ми се не бојимо ниједне странке, али заиста морамо да будемо будни.

Не смије се десити једном предсједнику општинског одбора да му људи који су нама склони, који су прави СДС-овци по психологији и менталитету, не буду позвани у странку, не буду почаствовани његовом посјетом и онда их, послје извјесног времена, када они виде да су занемарени, нека друга странка ангажује за своје редове.

Ту је одговорност страначких људи и функционера и ми ћемо смјењивати предсједнике општинских одбора који се баве политиком и влашћу, а не баве се развојем странке. Јер, органи странке на терену нису за вођење врхунске политике него за учвршћивање странке у народу и за њен даљи развој.

ЧЕТНИЦИ АНТЕ МАРКОВИЋА

„ГЛАС СРПСКИ“: У последње вријеме говори се о могућности вишестраначких избора у Јајцу. Да ли је злуто да се сада, док траје рат, организују избори?

ПРЕДСЈЕДНИК КАРАЦИЋ: Не вјерујем да ће се у Јајцу одржати страначки избори. Ми то нећемо допустити, јер није вријеме за то, него ћемо из народа добити страначке и нестраначке, народне представнике.

Ово што се дешавало у Јајцу је некоректан пут против руководства које је било најбоље савишно, зато што није имало подршку неких кључних фактора у граду. СДС има кадрове који су поштени, али су многи од њих неврешти, јер нису били комунисти и нису узједнани за власт у оном систему. Међутим, сада се многи комунисти и реформисти крију у другим странкама. И то је пропуст за странку, поготово за радикале, које сада зову четници Анте Марковића. То је катастрофална атикета.

Ми ћемо поштовати сваку странку али сада, за вријеме рата, никакви страначки избори не долазе у обзир. Може се само помоћу избора у странци, а затим помоћу народног консензуса, добити донајбољу кадрову у Јајцу. Када вишестраначки избори буду организовани, онда ће свака странка изабрати једнаку прилику, исти приступ милицијама и исту власт да се такмиче. Зато нашим страначким органи морају да добро раде на терену. Нећемо ми изгубити изборе, уколико будемо радили као до сада. У осниву, ово што се догађа у Јајцу на брине нас више.

власт, и вјероватно свака странка ће имати такву шачицу, а друго мисле људи у Новом Граду, Приједору, у Мркоњићу, друго мисле људи у Петровцу, Српцу, људи и народ који хоће да се њихов град развија. Нико неће допустити да се један град развија на рачун другог.

Ми смо често помињали примјер Бање Луке, која је из другог свјетског рата изашла подједнаке снаге као и Сарајево, а непосредно пред овај рат Бања Лука је спала по развијености на 27. мјесто у БиХ. Већ сада Бања Лука је на врло високом мјесту у односу на босанске градове. Међутим, ниједан град у Босанској крајини неће допустити да оно што он може развијати, развија Бања Лука.

Једноставно, зна се шта ће се у Бањој Луци развијати. Оно што се не исплати општинама да изграђују, као што је, на примјер универзитет. Нема никакве рационалности да универзитет или велико професионално позориште развија Мркоњић-Град. Нормално је, ако се удруже паре, да се то развија у Бањој Луци, али је исто тако нормално да Мркоњић хоће школу, регионални центар служби безједности, да хоће развој, да хоће једноставно оно што је некада имало Јајце, чиме је Јајце до-

мо ми имати полицентрични развој. Српско Сарајево ће вјероватно стагнирати у односу на Бању Луку. То је тако и добро. Српско Сарајево ће имати 200 хиљада становника. Њему ће гравитирати једна Романија, затим стара Херцеговина и источна Херцеговина. Универзитет за тај дио земље ће се развијати, очигледно, ту, јер би све друго било нерационално.

Затим ће бити Бања Лука, која ће се вјероватно најбрже развијати од свих градова, затим Бијељина, која ће се веома брзо развијати због близине Београда и чињенице да се налази у тјемени два крака наше Републике. Затим Требиње, оно ће неке своје функције развијати у корист источнохерцеговачких општина. И, коначно, Добој, који ће бити значајан за Озрен и за читаву Посавину. Брчко неће одустати од даљег развоја, јер људи хоће да се Брчко развија. Развијаће се Мркоњић, развијаће се истовремено и Шипово и Кључ и Јајце, коначно и Приједор ће се такође развијати. Али неке велике центри које ми видимо, то су прије свега Бања Лука, затим Српско Сарајево, у основи то ће бити једно језгро, које ће чинити мрежу полицентричног развоја Републике Српске.

роду је огroman и то је прије свега капитал створене државе, капитал добро вођеног народа, припремљене одбране, спречавања геноцида... То је велики капитал Српске демократске странке.

Но, СДС мора да оживи. Ми смо направили једну велику грешку што смо на приједлог наше прве владе замрзнули рад странке. Док смо ми замрзнули рад странке, дотле су се неке странке, чак и конспиративно, што је и кажњиво, бавиле организовањем, као што је СК-Покрет за Југославију. На нашу штету. Сада ће наша странка снажно да обнови своје активности. Ми имамо из оног времена око 700 хиљада чланова односно симпатизера, који нису стигли да добију књижицу, а јесу чланови. Нека изгубимо неки проценат тих чланова. Огромна маса бирачког тијела ће бити маса Српске демократске странке, јер смо заиста најумјеренија странка.

Ми смо странка добрих домаћина, богатих Срба. Не Срба који су сада богати, него Срба који хоће да постану богати. Ми смо, дакле, странка која треба да нађе начина како да сви Срби боље живе, а то можемо само ако направимо такве законе, такве привредне подстицаје, економске меха-

СА МИЛОШЕВИЋЕМ — ОДЛИЧНО

„ГЛАС СРПСКИ“: Би ли предсједник Српске Слободан Милошевић, као и однеки други политичари у Српској и Републици Српској?

ПРЕДСЈЕДНИК КАРАЦИЋ: Овако, моје односи са Милошевићем одувек су били одлични и у једном тренутку су били врло разнеке у вријеме његовог избора за Предсједника. У једном одборима се Социјалистичка партија Србије нису била нарочито развијени јер смо ми имали партијске центре и у партијским одборима то нам не смета да сарађујемо.

Српска држава може опстати искључиво ако је јака централна држава. У убијеници историје видјелете, за успешне владаре, прва реченица гласи: „Ојачао је централну власт“. То је тако од Перикла, преко Петра Великог, до данас. Ако се јача централна власт и обезбиједи јединство земље, тада се многе ствари могу децентрализовати, али не и државне функције: судство, школство, здравство, полиција.

„ГЛАС СРПСКИ“: Странке се стварају у рату, обликују у рату, боре се, наравно политичким средствима, једна против друге. Зашто је то допуштено, као и зашто је допуштено ово васколно јепкање и такмичење, помало нередовно, између општина?

ДАТУМИ

ПРЕДЕСЕТ НАМ ЈЕ ГОДИНА ТЕК

Датуми су познати и у много (не)прилика понављани. Но, рецимо их још једном. Први број „Гласа“ изашао је као орган НОП-а за Босанску крајину у Жупици крај Дрвара 31. јула 1943. године. Послије другог свјетског рата „Глас“ наставља да излази у Бањој Луци као орган обласног народног фронта до јуна 1951. године.

Од септембра 1953. године излази као орган ССРН под именом „Бањалучке новине“.

Некадашње име „Глас“ враћа се 13. маја 1963. године.

Дневни лист „Глас“ постаје 8. фебруара 1983. године.

Коначно, 28. септембра 1992. године прелази у дневне новине Републике Српске и мијења име у „Глас српски“.

Политика, живот а често и појединци су догађаје проглашавали преломним, историјским и по својој мјери кројили и уређивачку политику или то, макар, настојали учинити.

Међутим, било је и догађаја и година у историји редакције нашег листа кад је сама редакција оцијенила шта је преломно, кад су новинари и уредници оцијенили гдје је тежиште и скројили своју политику осјећајући интерес народа. То је изванредно показала 1990. година. Због тога доносимо избор изнеких текстова објављених '90 кад је много шта било другачије и кад се, на крају крајева, папир другачије увлачио у машину.

ПОВОДОМ ДЕКЛАРАЦИЈЕ О СУВЕРЕНОСТИ СЛОВЕНИЈЕ И УСТАВНОСТИ КОСОВА

ВЕРБАЛИЗМОМ ПРОТИВ ОТЦЈЕПЉЕЊА

Савезна држава је још једном показала да оваква каква је не може да се супротстави растакању властитог ткива

Кад ће Словенија прогласити своје отцјепање од Југославије? Декларацијом о суверенитету ова република се већ „одрекла“ савезне државе и, наредни, логичан корак требало би да буде потпуно разјенчање од СФРЈ. ДЕМОС, владајућа странка у дежели, сигурно је, неће себи дозволити тај луксуз да стане на пола пута и тако изнејвери очекивања својих бирача. Сјетимо се, у току предизборне кампање и

самих избора ДЕМОС је Словенцима обећао самосталну, суверену државу. Због тога више нема ни смисла тврдити да словеначки народ (бар његова већина) није за отцјепање. Суспендовањем федерације или себе у федерацији, Словенци су, заиста разочарали. Првенствено због начина на који су то извели. Копирајући дословно сценаријум примјењен у Литви, „фанти“ су, поред осталог доказали и елементаран недостатак свјежих, оригиналних идеја. Њима, самоубијењим Европцима, узор је, по овоме, неразвијена балтичка република (још увијек) у саставу Совјетског Савеза.

7. јули 1990. године

ИЗМЕЂУ ДАНАС
И СУТРА

УТАКМИЦА ЈЕ ПОЧЕЛА

Мање-више сви народи, ако их то уопште занима, знају своју прошлост. Једино наши народи имају проблема са прошлосту. Наиме, нашим народима и прошлост је неизвјесна. Према томе, док сви хрле у неизвјесну будућност, наши народи се стропоштавају у неизвјесну и све неизвјеснију прошлост.

При томе је занимљиво да кад стигну у ту неизвјесну прошлост наши народи сусретну наше народе. Тад се забезекнуто погледају, измијењају неколико псовки на братским језицима и журно упуте у мало дубљу и неизвјеснију прошлост. Хоће ли се тамо поново срести - неизвјесно је.

Драги наши народи, пишите нам из те неизвјесне прошлости. Пишите има ли шта добро тамо. Има ли тамо нас. Овдашњих...

21. јули 1990. године

ПОВОДОМ ХРВАТског УСТАВА И СТАТУТА СРПСКЕ АУТОНОМНЕ ОБЛАСТИ

МРТВА ТРКА ЖИВИХ

Статут Српске аутономне области Крајина, као одговор на нови Устав Републике Хрватске, значи наставак „мртве трке“, наравно политички живих људи, а зло ће бити ако се деси обрнуто

Срби су се још од почетка расправе о новом Уставу изјашњавали за суверенитет грађанина и дефиницију да Република Хрватска буде држава свих њених грађана. Очигледно, њихов приједлог није озбиљно схваћен. „Елем, због тога су - сматрају они једни „газде у својој кући“, а други (они) подстанар у кући коју сматрају својом. То „право власништва“ Срби доказују својим вјековним животом у Хрватској и свим оним што су - за то вријеменичили и учинили за Хрватску. Статут своје аутономне области Крајине, према ријечима др Милана Бабића, Срби сматрају одбраном свог националног

бића, као супротстављање тежњама да буду избачени из „властите куће“, односно намјери да од „сувласника“ постану „подстанари“.

Међутим, није то једино што је унијело додатни немир (за сада политичку нервозу) међу Србе у Хрватској. С обзиром на то да су они одлучни у намјери да живе у федеративној Југославији, одредба по којој „Суверенитет Републике Хрватске неутуђив је, недјелив и непреносив“ изузетан је оријентир по којем се може видјети да Хрватска нема намјеру да буде у било којој варијанти југословенске федерације.

То, пак значи да бисе Срби могли наћи распршени у више држава на шта, тврди се, они ни по коју цијену неће да пристану.

Ни одредба (чланак 7) Устава није ништа мање узнемиравајућа за српски народ у Хрватској. Она дословно гласи: „Оружане снаге Републике Хрватске штите њезин суверенитет, неовисност и бране њену територијалну цјеловитост. Већ сад се може рећи да од ове одредбе у пракси - под претпоставком да зарате Хрватска и Србија, Хрватска и БиХ или Хрватска и Црна Гора, што би било најпогубније од свих начина рјешавања југословенске кризе не би остало ништа, осим дезертера и пријекних судова. Ријечју, нико више у овој земљи не може натјерати припаднике једног народа да се међусобно убијају.

30. децембар 1990. године

ИНТЕРВЈУ „НЕДЈЕЛНОГ ГЛАСА“:
АКАДЕМИК ДР ЈОВАН РАШКОВИЋ, ПРЕДСЈЕДНИК СРПСКЕ
ДЕМОКРАТСКЕ СТРАНКЕ

ОЗБИЉНО ЛИЦЕ КРАЈИНЕ

Однос СДС према Босанској крајини је однос који ће врло брзо постати актуелан. Мислим да смо ми као странка највеће разумијевање имали и имамо баш на овом простору и овдје је ситуација готово идентична оној у Крајини. Крајишници нису само један народ, тај менталитет је једна посебна психолошка структура.

Она подразумева један посебан тип човјека, без обзира на његово поријекло. Ви сви имате строга и озбиљна лица иза којих се крије посебан сензибилитет и благост душе

која је ријетко драгоцјена и аутентична. По мојем мишљењу на том простору се лако може појавити јединство Крајине без обзира на то коме ће она припасти. Њено јединство је могуће и због тога што се не ради само о етничким везама, ту постоје и социјалне везе. Крајишници су одувјек имали као ријетко који народ у феудалном простору некадашње Аустро-Угарске и Турске. Познато је, уосталом, да је тај човјек Крајишник био ријетка и чудесна појава на ратиштима широм Европе...

5. АВГУСТ 1990. ГОДИНЕ

БОСНА И
ХЕРЦЕГОВИНА
ЈЕ ТАМПОН
ЗОНА
УЛОЖАК
ТАКО
РЕБИ

ЈУЛИ 1990. ГОДИНЕ

НИЈЕ ХТИО ДА
МУБНЕ ГЛАВОМ
ЈЕР СУ
КОМУНИСТИ
МУБКЕ
ЗАБРАНИЛИ
август '90

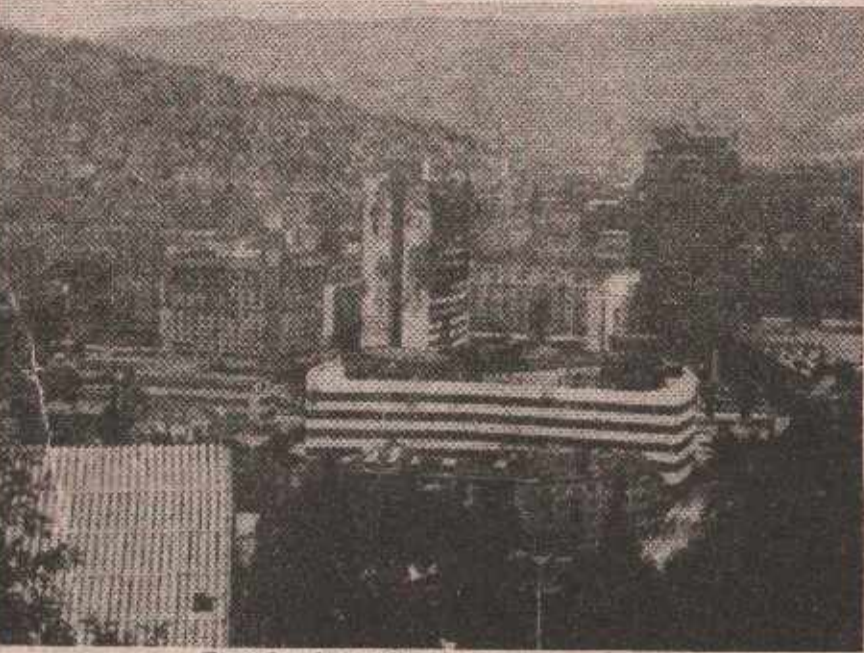
МР БОРИВОЈЕ СЕНДИЋ,
ПРЕДСЈЕДНИК
СРПСКЕ
ДЕМОКРАТСКЕ
СТРАНКЕ
БАЊА ЛУКА
СТРУЧЉАЦИ
У ОПШТИНСКОЈ
ВЛАДИ

Како коментаришете побједу СДС?

Убједљива побједи СДС је слика жеље српског народа да имају своје представнике. Јер комунисти који су у име свих представљали све, временом су изгубили повјерење. Код комуниста није у питању био квалитет људи већ лоша замисао да једни исти људи могу владати деценијама. То би се исто десило СДС када би владали десет, двадесет година. Људи су само људи, нема људи, на срећу, нема људи без мане. Што се реформистичке, мислим да су сами себи одузели могућу побједу због недостатка политичког програма. Не може се људима рећи: „Не занима нас каква ће Југославија бити“, кад то занима ама баш све људе. Да је господин Марковић рекао: „Ми смо за федеративну Југославију без резерви, без погодби“, избори би вјероватно другачије изгледали. Екипа наше странке која је радила на изборима је била мала, дакако и неискусна. Неког механизма за провођење кампање није било. Било је само расположење људи да кажу - ја сам Србин, муслиман или Хрват, да кажу волим да идем у цркви или не, хоћу или нећу.

25. новембар 1990. године

КАКО СУ МУСЛИМАНИ ОД САРАЈЕВА НАПРАВИЛИ
ГРАД ПАКЛА

Душа Сарајева убије се терором над цивилима

МАФИЈА НОЖЕМ
ДИРИГУЈЕ

- На згради бившег предједништва освануо графит „Потпиши Алија, нек је ко авлија“ • Синови команданата такозване армије БиХ у приватном затвору Мустафе Топаловића Паце • Само у посљедњих шест мјесеци нестало преко 1.400 угледних Срба и Хрвата • Страх је ушао у кости и послушницима муслиманима попут Адилу Куленовића

И кад сарајевским улицама не одјекују плотуни, кад оружје заћути и на овај град легне тишина, тад из њега највише мирише пакао. Сарајево је већ одавно мртав град, смрт га је притисла. Живот је негде другдје, дапеко од градских четврти и зелених површина које су сада гробља. Овдје Сарајевија поодавно нема. Гдје су - за сада је тајна. Стотинама људи, Србима највише, сваки траг се заметнуо јер их је мрак прогутао.

У градунемахране воде, струје, плина, људи су овдје најчешће у потрази за отпацима, јер и посљедње девизе из депова потрошене су или су при креју. У продавницама се не може купити ништа, изузев 233 грама хљеба дневно по особи, кад га има. Али, код шверцера, по астронским цијенама свега се нађе.

Све се продаје искључиво за марке и доларе. На црној берзи за један килограм меса плаћа се 50 марака. Литар уља кошта 20, килограм шећера 18, а килограм кафе равно 100 марака.

У Сарајеву се за марке купује чак и слобода. Потребно је пронаћи повјерљивог човјека који је кадар организовати излазак из града преко својих веза и тајних канала. Излазак кошта пет хиљада марака по особи - најмање.

ЦВЈЕТА ЦРНА БЕРЗА

Црна берза овдје је цвјета. Градски криминалци, шверцери и трговци људима и дрогом добивају најутјичајније позиције и плате у муслиманској армији и војној полицији. Новац и положаје међусобно дијеле.

„Сад нас је више страх својих него што се плашимо српских нападача“, изјавио је једном њемачком репортеру Адилу Куленовићу, власник једине независне радио-станице у Сарајеву. „Рата ће у Сарајеву још дуго бити и кад Срби престану ратовати“.

Шеснаест мјесеци пакла. У Сарајеву. „Потпиши Алија, нек је ко авлија“, освануо је недавно графит на згради бившег Предједништва бивше Босне и Херцеговине. Исплаћена раја проговорила је из дна душе. Раја, која је Сарајево бескрајно вољела. Ко је коме сада окренуо леђа?

Истина над злочинима који су почињени над цивилним становништвом споро излази на видјело. За сада се зна: град је пун масовних гробница Срба између изгорјеле Вијећнице и Миљашке.

„Многи Срби знају тачне локације и знају да се тамо непрестано довлаче нови љесови убијених Срба - мушкараца, жена и дјеце“, каже нам једна Српкиња недавно изашла из града чије име због сигурности преосталих чланова породице у граду не смијемо саопштити.

ЦАЦИНА ПРВИЈА

Од Вијећнице до Улице Васе Мискина највише је мафијаша. Тамо оперише Рамиз Делић, који је прије двије године протјеран из Њемачке. На Алију Изетбеговића, такав је глас, има велики утицај. Мустафа Зулић, трговац дрогом, са домицилом у Амстердаму, припада такође том кругу као и Ненад Пушка.

Али, главни је и преи Мустафа Топаловић. Боље га знају по надимку „Пацо“. Многа подударна свједочења избјеглих Срба из Сарајева, говоре да је најмање 50 киднапованих Срба у ровове побацио и ликвидирао ручним гранатама.

Број зподјела у Сарајеву расте из дана у дан. Ко може да их запамти и поброји? Више од 1.400 мушкараца српске и хрватске националности, жена и дјеца, чија се имена тачно знају, нестали су у само шест посљедњих мјесеци. * Бестрага!

ДИВЈАК У ЗАТВОРУ

Ових дана преко 200 талаца у Цациним је рукама. Међу њима су и синови архивног команданта такозване Армије БиХ Ресима Делића, ту је и Владо Дивјак, син Јована Дивјака, Делићевог замјеника и најмање 20 официра војне полиције. Тројица од њих већ су убијени. Изетбеговићев покушај да посредује звршио се заробљавањем његових тјелохранитеља. Сљедећег дана - поново раније.

Многи желе побјећи од смрти. Али, капије града-страве за много су трајно закључане. Као за Мирзу Јауковића, инжењера, запосленог у муслиманском Министарству унутрашњих послова, који је, по задатку, својеручно израдио и поставио експлозив у Улицу Васе Мискина. У знак упозорења на путују Мирзи је одсјечена шака десне руке.

Из Сарајева су хтјели да побјегну многе војсковође и политичари калибра Сеада Ракића и Златко Лагуњице. У покушају бјекства Лагуњица је убијен.

Правдајући ратне поразе муслиманске власти окомиле су се на појединце проглашавајући их издајницима. На реду су новинари српске националности. Оптужба им је срочена: својим текстовима стварали су панику у Сарајеву. Такав гријех, нема шта друго, заслужује - смртну казну.

Сарајево непрестано мирише паклом, пријети смрћу. Срби око града чврсто држе своје положаје. Поодавно не пуцају, оружје мирује. Град им је као на длану. Многи знају како је доље. Зато не пуцају.

Уништен град - себластан је. Ово је неки други град, са непознатим људима. Од града - бисера до града - шехита требало је само 16 мјесеци.

Милан НОГО

ШТА СВЕ НОСИ ПЛАХОВИТА ДРИНА

ПОДРИЊЕ ЈЕ
СРПСКА
АРКАДИЈА

- Ко не види да ће Подриње бити централна регија српске државе коју правимо, није вичан ни бродарењу, ни иним народним вјештинама. Ко види - његов је брод. И вјештина народна

Кад би два најбоља српска политичара сјела за сто да се надмећу, цијенећи један другога снагу по силни аргумената, победио би онај који би судбину српског народа толковао говорећи више, боље, рјечи-тије о Дрини. Побједио би онај који би успио да објасни зашто је тачно старо предсказање да ће се Срби из-бавити од невоља кад Дрина потече узводно...

Јер, на крају овога вијека, миленија, епохе, кад се све мјери, скраћује, поништава па поново из падице ставља на сто, кад не вриједи ни један стари аршин, а забрањено је држати прсте близу тасова терезија, све се већ догодило. Можда су и најбољи српски политичари већ сједили. Већ тече Дрина узводно. Митар Тарабић, бјеже у праву, народ је у праву, а Дрина и Подриње за Србе је Аркадија и обећано избављење.

Ко не види да ће Подриње бити централна регија српске државе коју правимо, није вичан ни бродарењу, ни иним народним вјештинама. Ко види - његов је брод. И вјештина народна.

А поглед уз Дрину, од ушћа до извора Пиве и Таре, плијени око. Кренеш од индустрије, стигнеш до еколошке државе. Па кренеш да набрајаш, од старине, и видиш да мораш да заборављаш. Одоше касабје у заборав. Нека их тамо. Са касабљијама. Ако ћеш да се присјећаш, имаш чега - јуначка су времена.

Вријеме чије смо двери отворили показује нам ново наше лице. Дрину нам показује као куцавицу регије каква још не постоји у памћењу Европе. Пред Србима је Дрина да покажу шта знају.

Кад је Алојз Мок скоро прије три године завршио из Беча да се интесери Аустрије протежу све до границе некадашње Империје а луди Мурат (Шабановић) два дана након тога дигао узрех споменик Андрићу у Вишеграду, мало који наш непријатељ је могао процијенити да ће Срби на изазов и злочин одговорити и снегом, и мудрошћу. Јер, ни пријатељи тад нису вјеровали у нашу снагу, још мање у мудрост. Али, заистину, на крају овог вијека, све се већ догодило, па и Дрина. Излишно је зато и посебно говорити да Дрина није ријека које раздава српске земље. То је питање давно ријешено. Питање које стоји пред политичарима је сасвим другачије природе. Оно се односи на економски, културни, комуникацијски развој.

Ако треба погледати и у прошлост да би се схватило куда се крећемо у

будућности, није згорег трагати и по маргинама сјећања. Нека онда за успоредбу послужи примјећивање једног руског путописца који је у прошлом вијеку ходио српским земљама и забиљежио да сељаци пјешаче и по три дана да би на славу дошли у цркву у Братунцу. Чудно се да ту долазе само једном годишње, чудно се да је могуће чувати Бога у себи годину дана да би се дочекала милост божија... Руски путописац је забиљежио да је уз Дрину остао дуже него што је планирао. Да би схватио, уз обећање да ће се вратити. Данас је Братунац цијелу годину српски, а путописци сателитом шаљу своје записе испред братуначке цркве...

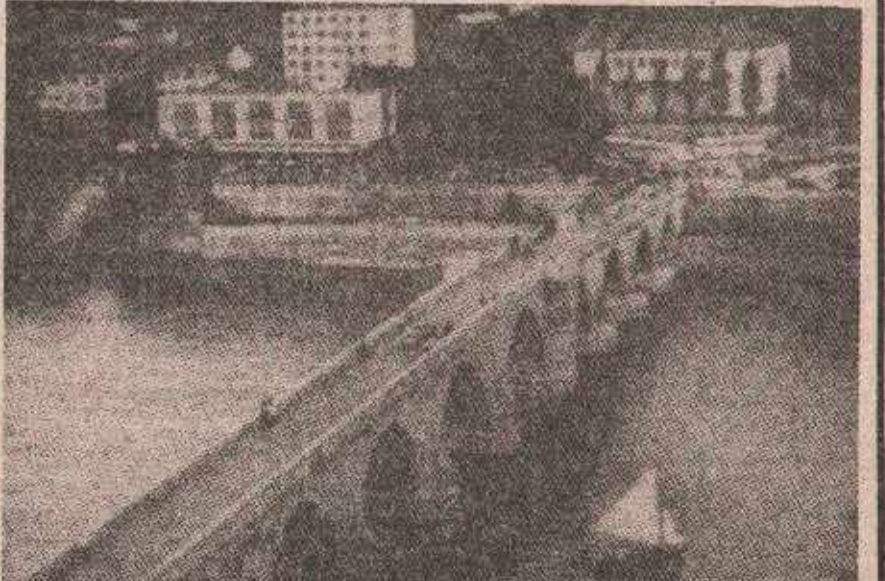
Когод би могао рећи како загледа-ност у будућност и није добра кад садашњост плаши опасностима. Шта народ који је омеђен санкцијама може да уради за себе, ретко би се. Сателити у Братунцу саједоче о ратном ужасу. Јад и несрећа нам спремиљена. Али, најпростије је речено, кратковидност је то плашње.

Оно што Срби треба да покажу на Дрини, морају да покажу сами себи. А што се санкција тиче, треба рећи да ће чак и оне натјерати да се Подриње изгради на сваки начин баш као да је у развијеној Европи. Не дају да се прикачимо на развијено Подунавље - начинићемо развијено Подриње.

Питање се откуд хтијења, памет, новац. А одговор је једноставан. Немамо шта да тражимо ни у Европи са развијенима ако не знамо како се гради воља, обједињују идеје и обрће капитал. Нешто од овога показујемо и сад. И хтијење и памет утиру већ пут у друштво равноправних европских народа. Што се новца тиче, за почетак напомена да нешто од снова о Дрини већ има своје ост-варење. Слободан Павловић је подигао своју Пулрију. Сад хоће и читав град - Слобомир.

Економски зналци, природно, знају да новац није једини капитал са којим се рачуна уз велике инвестиције. Размишљање о Дрини ту кроји мапу капитала који тек треба од-мрзнути... Колико кошта струја са ријеке која је најбогатија водом у Европи? Колико туризам у националном парку под заштитом Унеска, колико научно истраживање у посљедњој европској прашуми, колико глинаца, алуминиј и авион произведен на једном мјесту? А све то и постоји и могуће је уз Дрину. Па нека рачуна ко хоће.

Златко КОСТОВИЋ

КАКО ЈЕ И ЗАШТО НАСТАЛА ДРЖАВА РЕПУБЛИКА СРПСКА

ПО ВОЉИ И СРПСКОГ БИЉА

● Наши непријатељи нехотично су разбили опну српског компромисерства ● Народ и нужда створили су државу а не бирократска „државотворна идеја” ● Република Српска није партијска држава СДС-а

Када су други народи и њихови политички представници у бившој Југославији отпочели продавати сепаратизам, а некада и фашизам, под паролом демократизације и демократије, тада вјероватно нису ни спутили да демократија највише одговара Србима и да српски народ има највише тога недемократског, компромисерског и антисрпског да скине са својих плећа. Словенци, Хрвати, муслимани... подржани својим иностраним менторима, нехотично су разбили опну српског компромисерства и извели не свјетлост дана његово природно право и потребу за самоопредјељењем. Док није наступила „демократија” коју су на југословенске просторе наводно увели прво Словенци и Хрвати, многи од тих демократа нису ни знали да има толико Срба у Босни и Херцеговини, или да их уопште има у Хрватској.

На просторима бивше Босне и Херцеговине и бивше Хрватске српски народ се у ових неколико година први пут у својој историји, без ограда и задршки, демократски изјашњава о својој судбини. Његова политичка и друга партиципација у окупаторским владама и режимима никада, разумије се, није могла бити самосвојна. Иако је и у временима турске и аустроугарске владавине, српски народ био политички, културни и вјерски субјект, са идентитетом јачим од идентитета других народа који су живјели на овим просторима, његов субјективитет се могао кретати само до нивоа који би остао у оквирима његове појалности. Алија, ипак, све вриједило у ослободилачким борбама и у свему што је значило цивилизацијски напредак на овим просторима, углавном припадало српском народу.

Никада се српски народ у својој историји није изјаснио за постојање Босне и Херцеговине као самосталне државе. Ако се и претпостави легитимност одлука ЗАВНОБиХ, а мора се имати у виду да су одлуке могле бити усвојене јер је примарно договорено да постоји Југославија. То је исто оно што су српски посленици нудили другим у Босни и Херцеговини у вријеме функционисања Скупштине Босне и Херцеговине - уколико Босна и Херцеговина остане у оквирима Југославије као федерална јединица, она ће и даље бити цјелина. De facto, али и de iure чим се распала Југославија, престале су да важе и одлука ЗАВНОБиХ-а.

НАРОД ЈЕ СТВОРИО ДРЖАВУ

Након распада Југославије српски народ у Босни и Херцеговини и у Хрватској остао је без државне заштите. Босна и Херцеговина није била његова држава (за њу се никада није изјаснио) а савезна југословенска држава је на овим просторима престала да постоји. Једном народу је пријетила опасност да остане без државне заштите, са тешким искуством два геноцида које су им припремиле и оствариле „комшије” у протекла два свјетска рата. Српски народ на просторима бивше Босне и Херцеговине, и Хрватске тако је натјеран да прави своју заштитни механизам, своју војску, полицију, здравство, информисање, односно своју државу. Морао се бранити од већ припремљеног оружаног напада муслиманско-хрватске коалиције која је намјеравала да Србима силом наметне НДБиХ - Независну државу Босну и Херцеговину, или још нешто теже, Независну државу Хрватску. Рат је отпочео на овим мјестима гдје су муслимани и Хрвати покушали си-

лом наметнути власт Србима. Тако је српска држава Република Српска настала из потребе самоодбране и демократског права на самоопредјељење а не из пуке бирократске „државотворне” идеје. Када којим чудом и не би у будућности постојала држава Републике Српске она је већ до сада одиграла незамјениву улогу у организацији одбране, друштвеног живота, правног система и др. Овдје држава не ствара народ, већ народ и нужда државу. У томе и лежи природност њеног настанка и сигурност њеног историјског опстанка. На читавом простору бивше Босне и Херцеговине данас је једино у Републици Српској постоји државни и друштвено организовани живот. По свом уставно-правном, политичком, економском, одбрамбеном животу и у заштити људских права једино Република

На сједници Народне скупштине Републике Српске у Мркоњић-Граду потврђена је воља народа

Српска заслужује међународно признање. Други народи из бивше БиХ требало би да упоже још много напора, прије свега у обезбеђењу људских права, да би створили нешто што личи на државу и што би могло бити међународно признато.

БЕЗ ТРУЛИХ КОМПРОМИСА

Држави Републици Српској предстоји дипломатска и друга борба да се финанси рата у бившој Босни и Херцеговини не сведе на његов почетак, на неку врсту писабонских договора. Ако је прије рата важипа парола „док је стола за преговоре, рата неће бити”, сада би пристајање српског народа и државе Републике Српске на такву логику значило и признавање дијела кривиче за ратна догађања и страдања народа и материјалних добара. Рат се никада није водио низашта, његов почетак и његов крај никада не могу бити исти. Логика рата је другачија од логике мира, рат има своје виновнике и они морају бити примјерено кажњени. Када и на који начин ће се то догодити ствар је политике и дипломатије, међународних политичких и војничких околности. Након свега што је приредила муслиманско-хрватска коалиција рушењем Југославије и изазивањем рата у бившој Босни и Херцеговини, српски народ је данас далеко мање спреман на заједнички живот и заједничку државу са муслиманима и Хрватима. Свијет, па и садашња Југославија могу признавати посебност и независност државе Босне и Херцеговине, али то овдје Срби никада неће учинити. Било би то упадање у нове

труле компромисе и поновно одузимање неотуђених права српском народу да одлучује о својој судбини, са изгледима на нови рат у догледно вријеме.

Српска демократска странка БиХ формирана је у условима настајања политичког плурализма са намјером да представља српски народ у политичком животу Босне и Херцеговине али и Југославије. Али су убрзо наступили преломни моменти за српски народ у Босни и Херцеговини, који су надиласили значење и програм једне политичке партије.

КЉУЧНА УЛОГА СДС-а

Муслиманске и хрватске политичке снаге све више исказују сепаратизам, тежњу разбијању Југославије и разбијању српског националног бића. Због тога Српска демократска странка дијелом према свом програму а много више спљедом догађаја, постаје најважнији или прецизнији једини политички субјект и представник српског народа у бившој Босни и Херцеговини. Странка је успјела својим политичким ангажовањем у право

ЗА СТОЛОМ ВЛАСТИ

ВЈЕТРОВИ РАТА

Негдје у мају 1990. када је Европска заједница већ увелико у складу са прокламованим циљевима економске уније народа, наметнула покретање тзв. демократских процеса у Југославији, тада комунистички лист „Глас” је објавио анкету под насловом „(Једно)националне странке у БиХ — да или не?”

Као један од упитаних дао сам изјаву која је у цијелости објављена под насловом „За столом власти — најбољи”. Цитирам, дакле, сам себе:

„Ако се упустимо у авантуру „ненаучног” тумачења етничког, социолошког и политичког устројства свијета, запазићемо неке законитости које сурово негирају актуелну политичку премису по којој не постоје добри и лоши, лијеви и ружни, паметни и глупи народи. Напротив! Сплједети нит овакве спекулације можемо доћи до идеје да народи у складу са васељенским принципом јединства супротности имају „личне особине” као и појединци. Могу, дакле бити велики, мали, паметни, глупи, сурови, добри и тако даље.

У одређеном друштвеном културно-социолошком окружењу особине народа, баш као и појединаца, у складу са њиховом генетском структуром (условљеношћу), бивају мање-више експониране, доводећи тиме у питање универзалну и вјечно наивну идеју о коначној хармонији. А тај стални неспоразум је у стварности дефинитивно и природно стање ствари.

У том контексту питање националне странке, да или не, као облик комуникације са стварношћу намеће само један одговор. Да! Ако је национални романтизам у неких народа природно стање његовог хабитуса, то морамо прихватити, као што морамо прихватити чињеницу да човек у пубертету има, за то доба, сасвим типичне проблеме. Морамо, дакле, оджигети своје боље да бисмо у природном спљеду ствари, на крају сажели искуства зрелости.

Босна и Херцеговина, уосталом као и читав Југославија, уз добар дио Европе у дугом је периоду политичке и духовне имитације сажела искуства која политичким жаргоном називамо принцип негативне селекције људи (кадрова). Ако у неком будућем политичком плурализму успјемо тај профани принцип претворити у његову супротност, не бојим се никаквих националних заноса. У таквој варијанти за очекивати је да ће за столом власти, испред било којег народа, овдје сједити његови најбољи људи”. („Глас”, 26. и 27. мај 1990)

Након овога, мирне савјести, у наивном увјерењу да ће кулминација националне катарзе бити сама верификација националних политичких покрета као дијела оптимистичког пројекта, бацио сам се на посао организовања и рада у Српској демократској странци.

Муслиманима сам говорио да се обзиром на фрустрацију сопственог поријекла пронађу у својим редовима оне који ће то коначно признати и пред Богом и људима.

Хрватима које је Туђман већ увелико почео залуђивати, покушавао сам објаснити да се пита не може направити без брашна и тепсије, а Србима... Њима сам говорио: „У памет се Срби!”

Данас када су вјетрови рата помели све илузије о животу у бајци, када су истинске енергије сваког од народа уобличиле стварност, када стојимо на међи времена пред којим свако појединачно има одговорност, упитан, рекао бих исто.

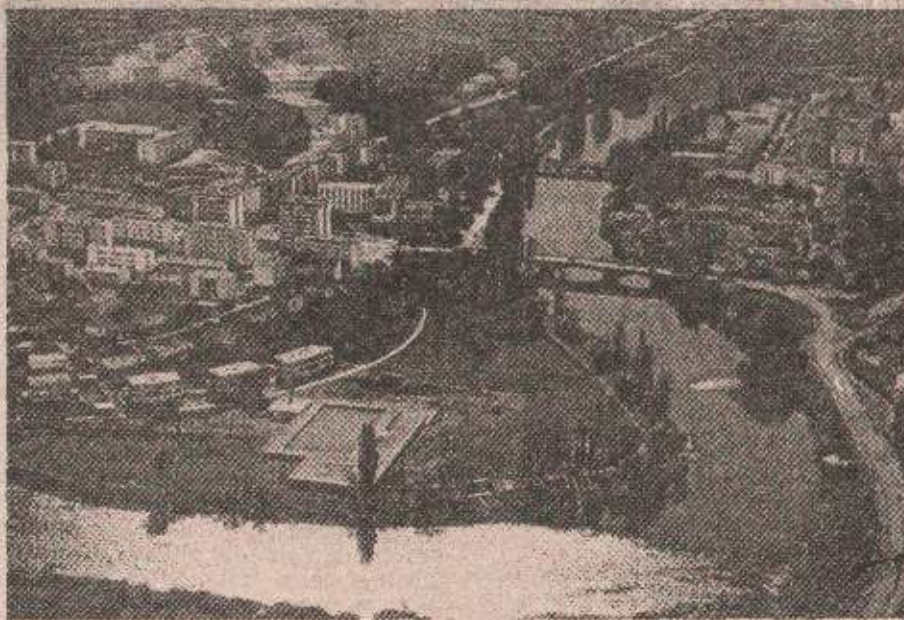
Миро МЛАЂЕНОВИЋ

ХЕРЦЕГОВИНА — РЕГИЈА У КОЈОЈ БИТКА НАЈДУЖЕ ТРАЈЕ

СЕВЕРНОИСТОЧНА ХЕРЦЕГОВИНА У СЈЕНИЦИ РАТА

● Само из плодне зелене долине Неретве на подручје суровије источне Херцеговине протјерано је тридесет двије хиљаде Срба ● У ноћи између 30. и 31. марта ове године усташе су са четири мине уништиле и споменик-костурницу под селом Чавшем у Поповом пољу

Требиње

Јули над Херцеговином. Ужарена кугла на модром небу бије свом сиљном својих арелих, невидљивих игла. Зној. И тишина која кључа.

Мученички хором царчака на грбама повијених грабова, смеждених јасенова, по распуклним кошћелма и давно опустјелим селима. Пјевају, кажу, и свиску тако пјевајући када им се грла осуше и глас изгуби у истом оном самртничком хропцу, који се не разликује од пјесме.

Ту покрај пустих путева којима више нико не путује, у данима који многима готово ништа не значе. Друго је љето заредом како пшеницу у Поповом пољу нико не жање. Са паким шуштањем зрно само од себе пада. Жито и кукољ се боре ко ће кога надживјети. Љеска се танка нит канала некадашње Требишњице. Над њим тек крик понеког усамљеног галеба. Около на голим чукама камени заклони, и мир. Поље за које се говорило да може хранити Херцеговину сада храни грлице, препелице, гладна јата врабаца и штиглица.

На чукама по више њега српски борци са лицима која су избраздали зимски вјетрови и љетне жеге. Одлучни. Пуљиви. Рат у овом региону траје

дуже него у било ком другом од некадашње Југославије.

А почео је првог октобра 1991. када су паравојне формације из Хрватске нападе Ивањицу, подручје требињске општине, само неколико брда даље одавде, од Поповог поља. Тог првог октобра погинуло је двадесет девет припадника Југословенске народне армије. Од тада Херцеговина живи у искушењу. Спремају се усташке офанзиве једна за другом. Крици јауци, смрт. Одлучност да се сваки камен сачува. Само из плодне зелене долине Неретве на подручје суровије источне Херцеговине протјерано је тридесет двије хиљаде Срба. Нашли су утјеху и смјештај код своје браће.

Браће по крви. Оно што нису могли учинити артиљеријом, пушкама, камама. Хрвати су покушали багерима -

срушили су и затрли цркве у долини. Нестало је и манастир у Житомислићу.

Ноћ између 30. и 31. марта ове године. Усташе су са четири мине уништиле и споменик-костурницу под селом Чавшем у Поповом пољу, гдје је била сахрањена стотину и једна жртва усташког геноцида из Другог свјетског рата. Ни мртви Срби усташама не дају мира. Ни живи Срби не заборављају са ким имају посла у Херцеговини се, ипак, није поновио геноцид из Другог свјетског рата. Срби нису затечени неспремни, и то је оно што је сигурно највише изненадило Хрвате.

Умјесто да освоје Невесиње, улабској офанзиве од осмог до тринаестог новембра, усташко-муслимански бојовници могли су само да покупе сво-

јих седам стотина мртвих, међу којима је био и усташки вођа из Чапљине, познати емигрант Перо Далматин. „Историја не памти да се на овим просторима водила оваква борба“, рекао је годину дана касније пуковник Новица Гушић, командат Невесињске бригаде.

Из једног ратног мјесеца у други. Смјењују се слике, примјери чојства и јунаштва - а српска Херцеговина, ипак издржава све муке и сва искушења. На фронту дугом готово 400 километара у јединицама херцеговачког корпуса до сада је погинуло више од хиљаду српских бораца, а више од двије хиљаде је рањено...

У Херцеговини је велика оскудица хране. На путевима од Требиња до Калиновика ријеткост је срести луксузни аутомобил. И површни посматрач би рекао ето то је крај. Али није... у исто вријеме између Љубиња и Домашева, према Требињу приводи се крају реконструкција поправка пута дугог 18 километара. У „Љубињу“, која ће запошљавати 60 радника, мало-помало живот се живавом снагом пробија испод ратне копрене. Вијест да су се недавно у Трнову спојили борци Херцеговачког и Романијског корпуса већ је обишла свијет.

Али, постоје и сличнице из Херцеговине које не заокупљају пажњу великих новинских агенција. Попут ове: на једном требињском платану и сада стоји смртница од 14. маја не којој пише: „Тужним срцем јављамо пријатељима и родбини да је изненада преминуо Илија (Јова) Јахура у 109. години живота“.

Покојни Илија, ето, упамтно је у свом дугом вијеку пет ратова, а све их је надживио. Није, нажалост, доживио овај дан крајем јула 1993. када у његово родно село Обзир код Љубиња стиже струја. Ето, и то је Српска Херцеговина овог љета, пред нову свјетлост у августу.

Жарко ЈАЊИП

ГЛАСОВИ О „РАЗМЈЕНИ ТЕРИТОРИЈА“ УЗНЕМИРИЛИ КУПРЕШКУ ВИСОРАВАН

„СРПСКИ ШТИТ“ НИЈЕ НА ПРОДАЈУ

Последњих дана на купрешкој висоравни стрепњу изазивају гласови да би купрешку висораван зајавило, за неке противуслуге око Требиња, уступити Хрватима. Мало је простора у бившој Босни и Херцеговини за које су, као за Купрес, Хрвати толико заинтересовани.

Ови гласови допрли су на Купрес непосредно пошто је на српским гробљима купрешког краја изникло десетак свјежих хумки. Овдје су прије неки дан из источне Херцеговине, однекуд између Рогатице и Горажда, послје пада Трнова, пренесена тијела купрешких бораца, који су у овим предјелима погинули још у октобру прошле године, гдје су са својом јединицом стигли да помогну народу источне Херцеговине.

Мало је простора у Републици Српској који су плаћени тако високом цијеном као што су учинили купрешки Срби отимајући свој завичај из усташке чељусти. У масакру који се десило почетком априла прошле године на Купресу и на ратиштима по ободима купрешке висоравни и широм Републике Српске пало је више од сто купрешких Срба.

НАЈСТАБИЛНИЈИ ФРОНТ

Одавно су Хрвати бачили око на купрешку висораван. Пред овај рат, на митингу ХДЗ у Купресу, Владимир Шекс је изјавио како је Купрес „трбух Хрватске“. Имао је Шекс разлога да то каже. Са тог „трбуха“ лако може да се

брани и храни долина Неретве, горњоврбаски слив са бугојанском и горњовакуфском котлином, да се чувају Дувно (садашњи Томислав), сјевероисточне границе ливањске општине и комуникација Сплит - средња Босна. Без купрешке висоравни Босанска крајина је рањива - њеним отцјепљењем директно се угрожавају Гламоч, Шипово, Јајце и Србобран. А умирним временима купрешке четинарске шуме за кратко вријеме могу се претворити у новац, а купрешки пашњаци јефтино и брзо могу снабдјети месом и сиром приморска туристичка мјеста.

Ако је за Хрвате купрешка висораван „трбух Хрватске“, онда је она за Србе „српски штит“. Седма моторизована купрешка бригада, захваљујући прије свега повољном

● Одавно су Хрвати бачили око на купрешку висораван, али овлашћени Срби и не помишљају да им је уступе

стратешком положају, сигурно држи најосјетљивији дио фронта Републике Српске: Бугојно, Горњи Вакуф, долину Рање са Прозором - Дувно и Ливно, што уједно представља највећи дио границе са Херцег-Босном. Ово је уједно један од најстабилнијих фронтова, гдје је на српској страни било понајмање жртава.

Од самог почетка рата, да би сачували свој завичај, 90 одсто купрешких Срба одавали су се мобилизацији Војске Републике Српске. Али, успјеси на купрешком ратишту нису само њихова заслуга. Кључну улогу у свему томе одиграла је моћна Српска Крајина, која их је од самог почетка рата пригрлила и која је на купрешке границе просторе упутила своје момке и своје оружје. Многи од њих изгубили су животе на овим бојиштима.

ОДУВИЈЕК СРПСКИ

Мало је српских крајева који имају толико историјских разлога да остану у саставу Републике Српске, као што је то купрешка висораван. Овај

простор је од памтивијека српски. То свједоче средњовјековни, турски и аустријски извори. Потврђују то и сви католички хроничари у прошлом и претпрошлом вијеку.

Одвајкада су купрешки Срби чинили већину становника на купрешкој висоравни, а у њиховом посједу било је 70 одсто земље. Тако је било све до другог свјетског рата када су усташе убиле око 1.200 купрешких Срба. Послије рата из ових крајева кренула је прва колонизација у Војводину.

Упркос свему, Срби су, што потврђује и попис становништва из 1991. године, на купрешкој висоравни остали већински живаљ. Српска демократска странка на посљедним изборима добила је већину гласова.

У прошлогодишњим априлским сукобима Срби су на купрешкој висоравни до коју потукли регуларне јединице војске Републике Хрватске и тако војнички добили купрешку висораван.

Стога купрешки Срби и не помишљају да купрешку висораван уступе Хрватима.

Јово БАЈИП

ЈЕДАН ОД МНОГИХ

МЛАДЕН ПИЛИПОВИЋ, БОРАЦ ВОЈСКЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

„НАЈТЕЖЕ ЈЕ ИБИ НАЗАД”

- Кога воли и кога чува и за шта ратује један „обични“ српски борац? Због чега, увијек, носи са собом „кашикару“? Због чега је огорчен? Шта жели и чему се нада? И на шта мисли, док сам, са својом пушком, ослушкује, да ли ће однекуд прићи непријатељ...

У шест ујутро кренули смо у цишћење села. Тукли смо се дугих пет сати. Било је тачно 13.05 кад преда ме бануше петорица устава. Вицем: Предајте се, баците оружје! Нису хтјели. Побјегоше према шуми. Запуца. Један паде, одмах. Мртав. Тројица, подлегли ранама. Заробим једног преживјелог. Зава се Боже, био је капетан прве класе из оног Титиног времена. Добили смо, на размјени, за њега осморницу наших. Заробно сами ручни бацач, од 40 милиметара...

Један час у рату. Први јануар, године 1993. Село Туњаши, код Крепшића. Посавина. Један дан, од 648 дана ратовања. Није борац бројао дане. Ову рачуницу „извео“ је докони новинар. Шест стотина и четрдесет и осам дана „чисто“ ратовања, од 21. септембра 1991, када је, са друговима, први пут прешао велику ријеку.

Младен Пилиповић, Бањолучанин, тридесет и три године. Отац десетогодишње Снежане и петогодишње Слађане, муж једне Жеље запослене у „Инцелу“. По занимању аутомеханичар.

Младен Пилиповић, борац Другог моторизованог батаљона познатијег као Пајин батаљон, Шеснаесте бригаде, Борац Војске Републике Српске, један од многих. Унапређења и одликовања нема. Никад се по њему неће звати ниједна улица. У рату изгубио 30 килограма. Вјероватно, због добре хране, каже. Смије се.

Ратни пут: 18. септембра 1991, добио позив за војну вјежбу. Отишао на зборно мјесто. Потпуковник Драго

Самарија „правио“ је батаљон за западну Славонију. „Видим, јављају се моји другови, колеге са посла. Одем и ја“, сјећа се Младен. Сасвим обична прича.

Три дана након прве прозивке прешли су Саву. Тако је почело. А онда: Горњи Рајићи, Вођарица, Пакленица, Јазавица, Стари Грабовач, Липик, Пакрац, Шеовица... Липик, други пут, примирје петнаести пут, прелазак Саве, други пут... Па Руданка, Фоча, Јоховац, Живково Поље, Филомена, „мали коридор“, неколико дана одмора, па Крепшић, „велики коридор“... Рафали, ровови, киша, умор, пробоји... Је ли теже данима киснути у рову, или „ићи напријед“?

БОМБА ЗА СПАС

— Најтеже је ићи назад. Вратити се из Бање Луке на ратиште - шали се Младен. — Ништа није лако. Равница је то, као стакло, идеш на цијеви, откривен...

Тајац. Младен не воли да прича о рату. (То чине други). Шта ћу причати, вели, нек је жива глава.

Рафали, гранате, крв, барут... Страх?

— Највише се бојим заробљивања. Увијек носим бомбу са собом. Живим у руке нећу. Кад сам видио оно у Липовцу! Шта су муслимани урадили нама! Гледао сам кад мога друга Николу крвавог, спаљеног стављају у лимени сандук. Онако неокупаног,

непресвученог. Послије „размјене“. Зар смо то заслужили...?

Заслужили? Горка ратничка ријеч: „Никаких ми права немамо“.

— Још ће нас прогласити ратним злочинцима - каже Младен. — Не због неких злодјела. За ово рата, нисам урадио ништа због чега бих се пред Богом постидио. Ни ја, ни моји другови. Али, кад дођемо у Бању Луку, гдје год се појавимо, само чекају да се „смакнемо са врата“. И кажу „дођи сутра“. Бојим се, једног дана нећемо смјети ни да кажемо да смо ратовали.

Прича како је отишао у Коло српских сестара по дјечји пакет за млађу кћерку. Нема. Нестало. А видио је, вели, те исте пакете на пијаци. Продају се.

— У Брчком, опет, заболи ме зуб. Одем зубару, морам платити партиципацију. А браним тај град. Дођем овамо да обезбиједим дрва за зиму, добијем потврду, а дрва у Зеленом виру. Да их доведем до куће, тражи ми човек 100 марака. Откуд мени сто марака кад ратујем мјесец дана, за једну марку! Ипи два хљеба. Све бањолучке јајаре су себи изгањале дрва, а нико од нас ратника то није успио. Немамо ми времена за то - прича Младен.

— Добијеш пет дана слободно, не знаш шта би прије. Жељан одмора, породице, града, свега. Након петнаест дана лежања у рову, не можеш да се окупаш. Нема струје. Пођем назад, мислим, хоће ли ми дјеца имати шта да једу...

И у рову, на стражи, у ноћи када је сам са својом пушком, док ослушкује хоће ли се однекуд појавити непријатељи... мисли на своју породицу. Како ће преживјети?

БОРАЦ КАО ПРОВАЛНИК

До октобра прошле године Пилиповић су били подстанари. А онда их је газда избацио на улицу. Младен је

Младен Пилиповић: „Нисам учинио ништа због чега бих се пред Богом постидио”

провалио у општинску бараку, али се нада да ће им „Инцел“, гдје су запослени и супруга и он, коначно „на пегалан начин ријешити стамбено питање“.

— Помислио сам, хиљаду пута, зашто ратујем. Зар зато да моја дјеца немају шта јести, да обијам бараке, да слушам, кад дођем на одмор, пуцњава по граду! И музику из кафана у којима се неки, срећнији од мене, забављају до ситних сати, причајући измишљене ратне приче. И да у тим истим, кафанама, неки други, који нису са нама, зарађују паре — пита се Младен.

— А опет, кад ми све досади, помислим, има и горе. Има код мене у воду, њих шесторица, седморица, који буквално немају од чега да живе. Не ради ни он ни жена. Оде, на одмору, у Осмачу, усјече мало дрва, а онда га заустави војна полиција и то му одузме!

Ипак, Младен Пилиповић не одустаје. Зато што воли своју земљу. И вјерује у боље сутра. Нада се, каже, да ће, полако, „све доћи на своје“. Само да заврши рат, вели, па да гледамо од чега ћемо живјети...

А кад заврши рат?

— Ништа. Живјећу нормално, са својом породицом, ако бог да. Вратићу се у фирму, стати за машину да, као и прије рата, сијечем целофан. Ништа друго не очекујем - рече Младен.

И узе пушку, и ранац, изљубидјецу и оде. Оде да ратује.

Милкица МИЛОЈЕВИЋ

Т Р И Р А Т Н Е

БОТА

Бота је већ био принео пиштољ спеоочници. Утонуо у слатко сањарење, враћао се с прве ратне линије, задовољан што ће моћи да се одмори од кишних непреспаваних ноћи.

Један Ботин корак дочекала је мина. Следила је стравична експлозија, дуг пет кроз ваздух и немилосна одлука крајичка преостале свести: ако су отишле ноге - метак у чело!

Најпре је репетирао пиштољ, а затим проверавао ногу. Из једне чизме пиптала је крв. Одмах је видео: једне ноге више нема.

Преосталом снагом, Бота се целим телом помери ближе пиштољу.

Са зебњом, али без оклевања усмерио је пажњу ка другој ноzi. Цела чизма - могла би и нога да буде цела. Проверава стопало - помера се; покрет лево - иде; подигне ногу - нога слуша!

Бота извади метак из цеви. Неће да га троши на себе. Закочи пиштољ: са једном ногом може да се живи.

Ботин посетилац дуго оклева пред болесничком собом. Неплагодно му. Како ће га дочекати човек с раном уместо ноге?

— Како си, Бота, шта радиш? — изговара, по улеску, питање најнеспретније од свих која је успут смишљао.

— Чекам да ми нога нарасте - одговори вицкасто болесник.

Посетилац је знао: у Петрињу ће да се врати исти онај весели, свима драги Бота.

Фабрике у Крвјини су углавном затворене. А и да нису, није више Бота за фабрику. Окренуо се трговини, оној на улици: цигарета, упаљачи, огледалца, презервативи...

— Како можеш, Бота, да продајеш презервативе? Толико нас у рату изгибе, сад ти смањујеш наталитет.

— Нема проблема, све ћу да их избушим...

КАДЕТАН

...Капетан Шарац забаца пушкомитраљез на раме и крену на „врлу линију“ према противничким положајима. Пред њим је још једна једнонедељна смена у одбрамбеном рову.

Осећајући, мимо воље, терет оружја и своје поодмакле пете деценије, хвата корак с млађим саборцима и присећа се: могао је о раме да окачи и лакше оружје од овог које носи.

Ни сад се, док колена клецају у панинским врлетима, не каје што је то одбио.

- 0 -

На почетку рата, припицом организовања одбране и задуживања оружја, тадашњем професору, потоњем капетану Шарцу, понуђен је - снајпер.

- Не, не долази у обзир - одбио је енергично.

Никога није било јасно зашто најбољи повац у креју, мирне руке и оштра ока, не прихвати снајперску пушку, за коју се сви отимају.

- Ја сам овде, људи, двадесет година професор. Многи сте били моји ђаци. И на оној другој страни,

ПОСАВИНА, ОСЛОБАЂАЊЕ КОРИДОРА:
БОЈ ОД КОЈЕГ ЈЕ ЖИВОТ ЗАВИСИО

ВИДОВДАНСКА ПОБЈЕДА

● Највећа од свих, и љета Господњег 1992, била је битка на Видовдан. Била је то битка за коридор, за Српску Посавину, пут живота српских земаља ● Избијање на пут Подновље-Дервента био је први предуслов да започну завршне операције у којима ће се сударити двије војске са више од педесет хиљада војника ● 28. јуна, тачно у 16 часова, у тек ослобођеној Модричи, Новица Симић, командант Тактичке групе један, рекао је „Пут према Србији је слободан“

Само Бог зна када ће престати рат. Само Он зна у које ће и колике још битке ратници српски морати поћи да сачувају свој народ и част свог оружја. Оружја које су часно и витешки носили одвајкада. На ријеци Марици, на Косову пољу, љета Господњег 1389, на Видовдан, на солунском фронту... Из битке у битку и увијек уз најузвишенији српски призив „за крст часни и слободу златну“

И овај посљедњи рат имао је своје велике битке и српске побједе. Највећа од њих је била је и овог пута на Видовдан, 28. јуна 1992. године. Била је то битка за коридор, за Српску Посавину, пут живота и пупчану врпцу западних српских земаља са Србијом, битка за Републику Српску и Републику Српску Крајину, битка за српске територије и српски народ, коме је ова велика побједа донијела спасење и избављење.

ДОК СЕ ДИЗАЛА МАГЛА НАД ОЦАКОМ...

Коцка је бачена 15. јуна 1992. године из „руке“ генерала Момира Талића, команданта Првог крајишког корпуса. Заправо, тада је донесена једина могућа одлука да се крене у бој од кога је све зависило. Крајине су биле потпуно одсјечене. Свега је понестало, посебно лијекова, по спремностима су тражене боце са кисеоником. Осјећај одсјечености и непријатељског окружења све је више пријетио. А онда је у бањолучкој болници умрло дванаест беба.

- Ми смо тада још били с војском у Окучанима, чекајући да предамо попожаје УНПРОФОР-у. Позвао ме генерал Талић тачно 15. јуна и питао ме шта мислим о свему овоме. Умиру дјеца, нема лијекова, а усташе навиле, пробијају се преко Подновља према Добоју. Нама нема живота без копнене везе са Србијом. Немам шта

да мислим, одговорио сам, ваља усташе пребацити преко Саве. Пољубио ме тада за срећу и већ сутрадан сам отишао у извиђање - присјећа се генерал - мајор Новица Симић, који је у операцији коридор командовао тактичком групом један.

Тактичком групом два командовао је генерал-мајор Миле Новаковић, формирана је и тактичка група три, јединице под командом Славка Лишице кренуле се према Дервенти и Броду. Шеснаеста крајишка бригада „газила“ је према Кадру и Свилају. Ратници Милана Мартића, „Вукови са Вучјака“ са Вељком Миланковићем на челу и Крајинска бригада ударили су на снажна усташка упоришта на Церу. Цијела Посавина је подрхтавала од потмулих експлозија. За разлику од рата у западној Славонији, ово је била битка љутих противника прса у прса. Битка у којој је ратнике српске непогрешиво према великој побједи водио генерал Момир Талић.

Послије првих судара крајишке снаге успјеле су на Церу да одсјеку бок хрватских јединица и избију на пут Подновље - Дервента. Био је то један од предуслова да се започну завршне операције, у којима ће се сударити двије војске са више од педесет хиљада војника.

Плаћина Требава, Дуге Њиве, 20. јуни, командно мјесто генерала Талића. Прекрасно љетно јутро. На окупу уз генерала Талића, Милан Мартић, пуковник Миливоје Симић, пуковник Ранчић. Планирано је да операција почне у шест сати. Међутим, доље у котлини има још магле из које се назире сјеверно Оцак и јужно Модрича. Тек у осам сати магла седигла. Оцак и Модрича као на длану. Још једна битка „за крст часни и слободу златну“ је почела.

КРУНИСАН ВИДОВДАН

Тактичка група генерала Симића „ударила“ је према Модричи и Ми-

Из битке у битку, корак по корак ослободилаца

пошевцу. Ратници Милана Мартића, „Вукови са Вучјака“ и јединице под командом Миле Новаковића „нагазила“ су према Оцаку. Шеснаеста крајишка бригада почела се пробијати падицама Требаве из правца Толисе према Живковом пољу. Већ послје првих судара на појединим мјестима линије хрватско-муслиманских снага су почеле да попуштају. Са истока у сусрет Крајишницима кренуле су и посавске јединице. У једном налету, борци Новице Симића избијају у село Кладари, само неколико километара од Модриче. Тактичка група Миле Новаковића успјешно потискује на правцу према Оцаку војнички репективне хрватске снаге. Остаће у сјећању битка за Дабар-кулу, гдје су „Вукови са Вучјака“ „најуриш“ освојили најснажније усташко упориште. Дан када ће се Крајишници спојити

са Посавцима био је све ближи. Пред налетом прекаљених ратника Првог крајишког корпуса хрватско-муслиманске формације почеле су се распати и у нареду се повлачити према Орашју, односно Градаццу и Тешњу, остављајући простор за коридор за пут живота према Србији. Изаиста, 28. јуна, на Видовдан, тачно у 16 часова, у тек ослобођеној Модричи, Новица Симић, командант Тактичке групе један, новинарима је рекао: „Пут према Србији је слободан, срећан вам пут“.

Тиме је завршена још једна велика битка српског народа. Побједом је крунисан Видовдан, митски симбол вјеште српске борбе за достојанство и слободу. Крунисано је рађање нове српске државе западно од Дрине и њене српске војске.

Жељко КОПАЊА

П Р И Ч Е

ШАРАЦ

и међу њима су моји ђаци. Мислите ли да бих могао да повучем обарач кад бих кроз дурбин снајпера препознао свог ученика.

- Оправдано - рече један од старешина, његов бивши ђак. - Ево теби, професоре, „шарац“, па шарај на невиђено.

С оружјем доби и надимак, који му затури криштено име.

- о -

У маси заробљеника капетан Шарац препознаје многа лица. Нека смешта у школске клупе, у селану пребире по њиховим ђачким свескама. Један мусе насмеши, осмехом, свети се, са матурског испита пре неколико година.

- Имао сам вас, професоре, на нишану - рече заробљеник.

Шарац застаде, спуштајући шапат свог бившег ученика:

- Дужио сам снајпер. Неки дан у дурбин упаде ваша глава. У центру - чело. Неопрезно, професоре, шетате без шлема. Не замерате што ми је прст заставио на обарачу...

ТОБЦИЈА МИТАР

Из грме скочи зец. За њим се ступи Митар. За обојицом командир топовске батерије, вичући:

- Назад, Митре! Назад, момче голобрадо, или ћеш поново кући, мајци воду да теглиш са извора! Митар послуша. Погнут, да га ко с противничке стране не нађе преко нишана, врати се на своје место поред топа.

Четрнаестогодишњи Митар Зорић најмлађи је члан топовске посаде, с безмало двогодишњим борачким стажом.

У свему - кад је на попожају - раван са својим саборцима, Митар је остао викенд-тобција; кад није у школи, он је поред топа. Поред топа је и кад војне операције испразне школске клупе.

На свој први „борбени задатак“ кренуо је кришом од родитеља, избегавши тако пут у Београд, са старијом сестром и млађим братом. Нашли су га у сумрак, кад је, тада још дванестогодишњак, испаливао своју прву гранату.

За одлазак у Београд било је касно; избегличка колона одавно је кренула.

- Добро, дечко, зашто нећеш у Београд, кад те тетка већ уписала у школу - покушао је отац, без грдње, да га приволи бар на објашњење.

- Да ли ћу ја да одрастем и да се оженим? - одговорио је питањем.

- Наравно да хоћеш - рекао је отац, не спутећи крај павиринта дечачких мисли.

- А хоћу ли да будем ћед?

- Бићеш, ако Бог да здравља?

- Е, онда ће унуци да траже: „Причај нам, ћеде, како је било у оном рату!“ Шта бих ја могао да им одговорим: „Не знам, знате, ја сам тада био у Београду“. „Па ти си, ћеде, био дезертер“, преостало би им једино да ми кажу. Хоћеш ли да будем дезертер?

Отац оста без речи. Крећу кући. За њим и Митар, кад доби обаћање командира батерије да га његово место у топовској посади чека сваког викенда.

Јован Покрајец

КАКО ДО ЧВРСТЕ ВАЛУТЕ У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ

ПРОИЗВОДЊА ЈЕ ТЕМЕЉ ДИНАРА

Крајишки сељаци некад су мештали о „штанц-машини“ за штампање новца. Јер, очито је, више новца би им пришtedјело муку, труд и стрепњу којима су били изложени обезбјеђујући сиромашан живот. Данас, загледи у небо, моле се Богу да година буде родна и да живе главе изаку из рата. На питање о „штанц-машини“ одговарају такође питањем:

„А ће да нађем толики папир?“

И здрава сељачка логика упућује на закључак да је штампање новца неисплатив посао у овим временима. Па ипак, новац се све више штампа и свакодневно обезбјеђује. Шта државу тјера да се бави таквим послом, мада је унапријед свјесна да он економски није рационалан?

Говорити о стабилној моменту, инфлацији и антиинфлационој политици у Републици Српској у овом тренутку доста је назахвално. Разлога има више, али истакнимо само неке: Прво, ријеч је о држави која настаје и у сваком погледу инерција старих односа оптерећује њено конституисање. То је неминовност која се не може избјећи. Друго, држава настаје у рату, са свим тешкоћама које он доноси у свим сферама живота. Треће, економско окружење диктира низ изнуђених потеза који су контрапродуктивни за стабилност економског система. Четврто, уочљива су путања и несналажења у новим околностима, што је такође неминовно, али није оправдање за све лоше економске потезе. У чисто формалном смислу за услове „нормалне“ инфлације наведене оградне не би требало ни постављати. Међутим, како свака инфлација има своју природу и начин елиминације, оне су биле неизбјежне. Наиме, формално-убенички инфлација у Републици Српској изгледала би једноставно, па би сагласно томе и рецепт за њено елиминисање изгледао такође једноставно. Присталице једноставних прича о инфлацији брзо би утврдиле како је буџетски дефицит велики генератор инфлације, те да би се она сузбила, треба присилити државу да мање и рационалније троши. Исто тако, брзо би се дошло до закључка како треба престати штампати новац и припремити се за опрштај са инфлацијом. Свакако, било би добро да је проблем наше инфлације тако једноставан. Наравно, ова констатација не би се смјела прихватити као оправдање за нерационално управљање буџетом, неконтролисано штампање и спекулативно управљање новцем.

ПАРАЛИЗА СИСТЕМА

Проблем инфлације у Републици Српској, а слично је и у Југославији, много је сложенији и не може се објаснити уобичајеним школским шемама, чиме се, најчешће, баве и неки ауторитетни

економске науке у Југославији. Неспорно је да би заустављање штампарии новца врло брзо спомило инфлацију. Било би то само једно од техничких рјешења њеног елиминисања. Тиме не би био ријешен ниједан проблем због којег је дошло до инфлације. На примјер, ако би се укинуло дефицитарно финансирање буџета, држава би била немоћна да из изворних прихода подмири своје расходе. Тиме би било угрожено финансирање одбране и низа државних институција, што би парализало цијели систем, те друштво гурнуло у већи хаос од хиперинфлације. Ни ову тврдњу не треба схватити као оправдање за неефикасност државе у убирању изворних прихода.

Ако би се зауставило штампање новца, брзо би настали кредити из примарне емисије. То би довело до гушења ионако ниске производње. Затечена количина новца нашла би се наспрам мање количине робе. Резултат је јасан: цијене би поново порасле... Овај закључак погрешно је схватити као оправдање за неконтролисано штампање новца. Намјера је само да се укаже да су узалудни напори којима би се покушало уклањати посљедице без уласка у суштину проблема и предузимања мјера које би утицале на промјену узрока нестабилности и инфлације.

Међу економистима раширено је схватање да је инфлација само индикатор пошег стања у репродукцији, слично као што је повишена температура знак погоршаног здравља организма. Само знање о постојању инфлације ништа не рјешава, него само открива да је ток репродукције поремећен. Да би се смањивала елиминисала инфлација неопходно је ускладити односе у репродукцији тако да имају за посљедицу стабилан однос макроекономских агрегата.

То је лакше рећи него учинити! Ускладити односе у репродукцији тако да систем функционише стабилно, значи изградити конзистентан друштвени систем, а то је капитални захват којим се бави више генерација. Ефикасни економски системи у савременом свијету нису богом дани, нису резултат једнократно усвојених декрета и слично. Они су настајали током вијекова и деценија борбе низа генерација за карактеристике система који се одликују ефикасношћу. Пред овим сазнањем не треба остати обесхрабрен, те напустити антиинфлациона размишљања. Сузбијање инфлације кроз елиминацију њених узрочника управо и јесте најбољи пут изградње ефикасног система. Инфлација је сувише озбиљна појава да би се могло бјежати од суочавања са њом.

НАВИКАВАЊЕ НА ИНФЛАЦИЈУ

Вјеровање да се спонтаним или повременим индексираним проблем може ублажити, па чак и занемарити, наивно је. Навикавање на живот са инфлацијом је дугорочно погубно. Народ који то прихвати, никад неће изградити ефикасан систем. Ма колико се кроз индексираних успјела заштитити реална вриједност, инфлација тиме није изгубила своје разарајуће дјеловање на репродукцију. Она постепено уништава мотивациону основу економских субјеката, мијења је, преоријентише или дезоријентише, затим мијења рок пласмана капитала, мијења правце инвестирања, повећава ризик пословања, повећава финансијску недисциплину, уништава пословни морал, угрожава стандард категорија становништва фиксним дохоцима, мијења

- Само производња може смањити инфлацију, иначе ће се она враћати кроз експлозију цијена
- Ако би се рецептура за скидање инфлације чекала из иностранства, она би се у ствари претворила у најмоћније оружје које би нас на крају уништило
- Инфлација се у рату не може избјећи, али рат не може бити ни оправдање за непредузимање мјера за сузбијање инфлације

социјално-економску структуру друштва, јача неповјерење у домаћи новац, развија спекулативне облике тражње, јача неповјерење у домаћу привреду, али и у постојећу власт.

Дакле, мада на први поглед раст општег нивоа цијена представља облик „заштите“ од прерасподјеле реалне вриједности, инфлација ипак остаје појава која негативно дјелује на привреду и друштво. Индексираних само краткорочно спречава прерасподјелу реалне вриједности, за шта у репродукцији постоје услови, и одпаже је за наредни период, односно одвија је постепено и замјгљено. Кад је то тако, зашто онда не прихватити „техничко“ сламање инфлације, било да је у питању заустављање штампарии новца или свеопште замрзавање цијена?

И једно и друго на овако ниском нивоу производње довело би до друштвено и економски још теже ситуације. Систем цијена био би парализан. Новац, који и овако не обавља све своје функције, постао би обични бон. Завладала би општа несташница ионако оскудне робе. О социјалним и политичким посљедицама да се и не говори.

„Техничким“ сламањем инфлације престала би прерасподјела вриједности која се мора остављати за будућност нових генерација у користо текуће потрошње. Постојећи ниво производње не би могао обезбједити текуће потезе егзистенције и одбране...

ПРОЈЕКТОВАЊЕ СТРАТЕГИЈЕ

Резервисаност према „техничким“ методама сламања инфлације не значи да те мјере треба одбацити, односно да треба још издашње активирати те генераторе инфлације. Тиме се само жели нагласити придавање значаја другим мјерама, које тамељитије рјешавају проблем инфлације. Најефикаснији облик борбе против инфлације је раст

производње на основу аутентичне мотивације тржишних учесника.

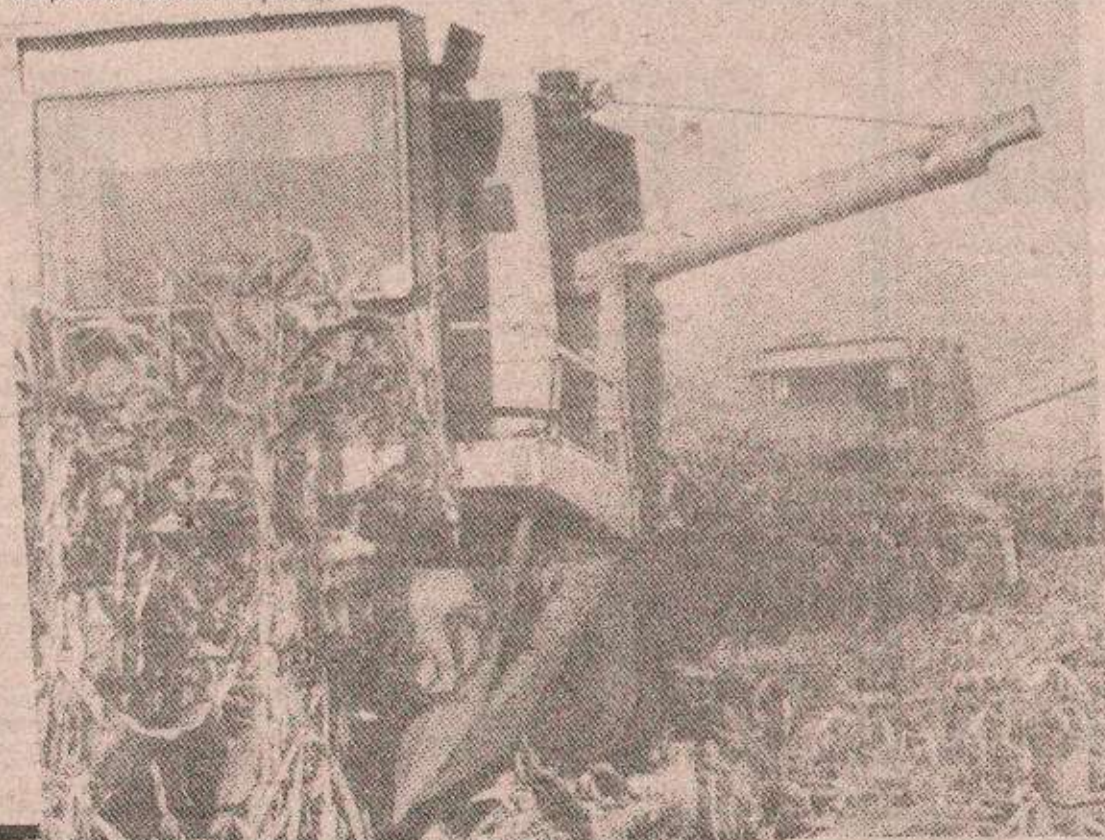
Да би тржишни субјекти били мотивисани да повећавају производњу, морају се мијењати услови припремања. Предузећа треба довести у позицију да до својих циљева долази преко тржишта, а не преко шалтера на којима се дијеле безвриједни папири. Али све докле док је есконтна стопа Народне банке неколико пута мања од инфлације, предузећу је рационалније да тражи кредите из примарне емисије него да повећава производњу. Ризик такве опције много је мањи.

Наравно сад би се могло закључити како је ипак рјешење једноставно и налази се у монетарној сфери. Међутим, није тако. Несрећност односа у реалној репродукцији и довела је до поремећаја у монетарној сфери. Ријеч је о томе да је економски систем неконституисан, почевши од предузећа до државних и тржишних институција. У неконституисаном систему новац може „изаћи“ из платног промета, дужници могу управљати повјерицима, новчана маса може измаћи контроли, цијене се могу исказивати у бодовима, домаћа роба може се продавати за девизе и слично...

Наравно, краткорочни проблеми изнуђују низ оваких потеза, али је сигурно да се на њима не може градити рационалан економски систем. Умјесто тога, хитно се мора приступити пројектовању стратегије економског система. Она мора обухватити краткорочне и дугорочне мјере. Систем краткорочних мјера економске политике морао би укљонити што више нерационалности у постојећем систему и припремити га за трансформацију. Ове мјере морале би бити изведене из програма макроекономске координације, антиинфлационог програма, социјалног програма и програма повећања производње. Дугорочне мјере биле би усмјерене на изградњу аутентичног економског система и трансформацију постојећег. Оне би биле изведене из стратешких одређења.

У мјери у којој се економски систем буде опорављао, проблем инфлације губиће на значају. Међутим, ако будемо чекали да неко из свијета који нас блокира уреди наш економски систем, инфлација коју преживљавамо биће му најмоћније оружје да нас уништи. Без повећања производње ми можемо краткорочно смањити инфлацију, али она ће се ускоро враћати као нова експлозија цијена. Истина, у рату се инфлација не може избјећи, али ратне смјене постати оправдање за непредузимање мјера које дјелују антиинфлационо, а прије свега у сфери производње, не потијењујући ни монетарну сферу. Ако се инфлација не може избјећи, може се бар учинити подносиљивијом. Тада ће и новац бити вреднији. Слаба је корист од новца који не побуђује жељу оних који мукова стичу свој хлеб да посједују „штанц-машину“ за његово штампање.

Проф. др Рајко ТОМАШ

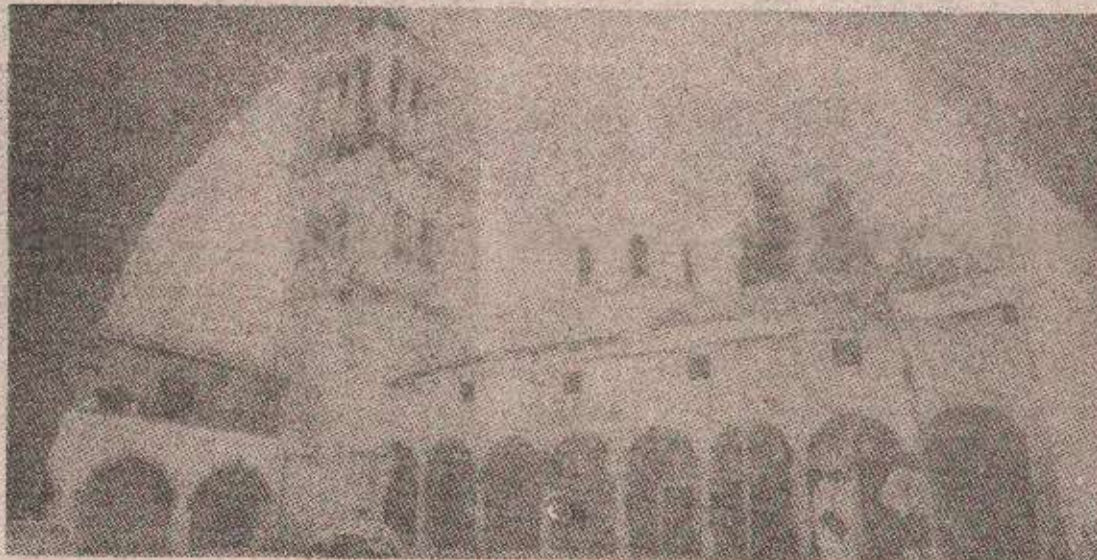

У ПОСЈЕТИ МАНАСТИРУ КРКА

СРПСКА

ПРИЧА

„Сви смо забављени питањем одбране наших граница, наших огњишта и светиња. Ова страдања замислила су народ, он је почео да анализира свој живот. Мислим да је ова инвазија на српске земље, Републику Српску Крајину и Републику Српску дјеловала као једна врста катарзе, која је утицала да се народ врати својим коријенима, свом историјском памћењу - каже владика Лонгин

Манастир Крка

недалеко од прве линије фронта према Дрнишу.

Срби Далмације, који су кроз вијекове морали да се боре за своје мјесто под сунцем, свјесни да је вјера у Бога и православље више од личног доживљаја, да је то питање опстанка и живота, враћају се својој цркви и свом манастиру. У вријеме док је екипа СРНЕ боравила у манастиру, једно врело јупско поподне, имао сам срећу да присуствујем крштењу дјечачића од којих пет-шест мјесеци и вјенчању борца специјалних јединица капетана Драгана са једном прелијепом Далматинком.

НАЈМЛАЂИ ВЛАДИКА СРПСКИ

Како нам је рекао владика далматински господин Лонгин, који није жалио времена да са нама поразговара, и из прве руке чује нешто и о свом родном крају, о поносној Романији - многи који су се крстили у манастиру Крка на исти извор сазнања о светим тајнама сада доводе и своју дјецу.

Код села Кистање у далматинском залећу, на 30. километру кривудаог пута од Книна према Бенковцу, у хладу ријетке боровае шуме смјештен је манастир Крка. Бљештав и треперав на јупском сунцу, манастир листа старе и исписује нове странице историје српског православног народа у западној српској држави и, као извор питке и бистре воде, након дугог и приморском жегом праћеног путовања, нуди духовно окрпење и спокој.

Капије ове „српске приче“, како Загорци са поносом зову свој манастир, широм су отворене за све добронамерне који у вјери траже спас и избављење од новог зла и пошести што по трећи пут у овом вијеку на српски род.

Према традицији, прича манастира Крка почиње 1350. године, када је благодарећи кнегињи Јелени, сестри цара Душана, удатој за брибирског кнеза Младена 3. Шубића, подигнут прелијепи манастир у долини ријеке Крке. Манастир је подигнут на старим катакомбама и подземним пећинама у којима је, према предањима, боравио и проповиједао хришћанство апостол Павле.

Један италијански историчар записао је да је апостол Павле често боравио у долини ријеке Тицијус, што је латински назив за ову далматинску љепотицу. У Светом писму је, такође, записано да је апостол Павле, према жељи свог ученика Тикта, изразио жељу да посјети Далмацију, на путу према Шпанији. Вјеровање да је апостол Павле проповиједао хришћанство у Далмацији има основа, тим прије што је у близини манастира био римски град Бурдум са, према неким подацима, 40 хиљада становника.

МАНАСТИР У БЛИЗИНИ ЛИНИЈЕ ФРОНТА

Манастир Крка, као и манастири Крупа и Драговић, потиче из неманђићког периода и свједочи о вјековном присуству Срба на овим просторима.

Босански митрополит Теодор у манастиру Крка 1615. године основао је прву Богословску школу, која је дала више од 700 свештеника и десет епископа Српске православне цркве. Ученици ове богословије присутни су у Америци, Африци и Новом Зеланду, гдје проповиједају православље и љепоту званичаја, налаћене, али поносне српске Далмације.

У богатој ризници манастира чувају се тракти светог Саве, рукописно Језавићево из 13. вијека, октоихис Божићара Вуковића, филигрански крстови из 14. и 16. вијека и друге вриједности.

Према својој жељи, у манастирском миру почива владика далматински Стефан Кнежевић, једини владика ван матице Србије који је иза себе оставио неки писани пергамент. Очаран тајанственом љепотом манастирског здања, једноставним, а тако опојним мирисом далматинске свакодневице, владика Стефан Кнежевић написао је негдје поткрај 16. вијека да је његова посљедња и једина жеља да почива у манастиру Крка.

На вјетрометини разних великодржавних аспирација, које су увијек и као по правилу, преко српског народа његових светиња књиљавали своје нељудске и невјерничке нагоне, манастир Крка памти и прича.

Захваљујући мањем злу, јер је у манастиру у току другог свјетског рата било смјештено истурено одјелење италијанске војске, усташка рука није стигла да изврши своје намене, али, ево, 50 година послје, манастир Крка - нашао се

КО ЈЕ КО И КО ЈЕ ГДЈЕ У ПОЛИТИЧКОМ И ПРИВРЕДНОМ ЖИВОТУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ КРАЈИНЕ

КРАЈИНСКИ КРУГ КРЕДОМ

У политичком и привредном животу Републике Српске Крајине улоге су јасне и подијелене, имена актера позната, што значи да се зна ко је ко и ко је гдје у овим важним областима живота

Политички и привредни живот Републике Српске Крајине, уређен у предању између двије битке, тако рећи постоји ево већ двије ратне године. Далеко од тога да није лишен тектонских потреса, оних изазваних споља, али још више оних чији је епицентар „унутра“. Обје ове области живота добиле су своју форму и садржај кроз парламентарну процедуру, благословом посланика, тако да се, углавном, зна ко је ко и ко је гдје у политици и привреди РСК.

Према Уставу РСК, осим председника Републике, нису предвиђене и функције потпредседника и секретара председништва. Крајински парламент на чијем се челу налази Миле Паспаљ имао је све доскора и двојицу потпредседника - Вељка Вукелића и Илију Кончаревића, који је недавно абдицирао. На Кончаревићево мјесто нико још није изабран.

Спољне послове РСК води ресорни министар Слободан Јарчевић, који је у посљедње вријеме активно укључен у преговоре са међународним факторима ради савирања крајинско-хрватског конфликта. Послије смјене Стојана Шљивозвића, са

мјеста министра одбране РСК, ово мјесто је још упражњено. Додуше, на овој функцији незванично се налази потпуковник Душко Бабић, који тек формално присуствује сједницама Владе и парламента, али без права гласа.

Запажено мјесто у политичком животу РСК, тачније у спољном сегменту ове политике, има Ђорђе Бјеговић, председник крајинске Владе. Поготово након Шешаљеве бласфемичне ноте упућене председнику РСК Горану Хаџићу, Бјеговићеве изјаве све више плијене пажњу новинара и страних дипломата. Кома ће се „царству“, привредном или политичком, привољети овај бишаши министар енергетике који је за вријеме свог мандата обећавао Банићима и Кордунашима брзо снабдијевање електричном енергијом (обећање које још није испунио) - остаје да се види.

У Бјеговићевом кабинету још су два човјека - Бранко Лубавић министар за економска питања, који је, заправо, и један од потпредседника Владе и Стојан Шљивозвић, потпредседник у Влади и министар за односе са СР Југославијом. Министар за економске односе, привредни развој и индустрију је Небојша Арбутина, а први човјек за послове енергетике и рударства је Миливој Крчић. Кад већ говоримо о ресору за привреду, ваља напоменути да у РСК биљеже добре пословне резултате колективи - „Тзвик“, „Динарка“ и „Книн-гипс“ у Книну, „НИК“ у Мирковима, „Борово“ у Борову, „Вутекс“ у Вуковару, Баље“ у Белом Манастиру, „Гавриловић“ у Петрињу, „Грехрана“ у Глини, Фабрика обуће у Бенковцу, „Пилана“

у Лапцу, Творница коже у Грачацу и многи други. У крајинској Влади кажу да је до сада регистровано 1600 приватних предузећа...

Секретар крајинске Владе је Саво Штрбавић, а координатор државне комисије за односе са Унпрофором је Душан Старчевић, који је, заједно са Слободаном Јарчевићем и Војном Шушом, сачињавао крајинску делегацију на преговорима са Хрватима у Женеви и Бечу. О пословима у РСК брине јен министар Милан Кнежевић, а вршилац дужности координатора у министарству културе и вјере је др Бранко Змањич, који ће, највјероватније, бити будући министар у овоме ресору. Министар за рад, борака и социјална питања је др Драгана Бакић, а министар за здравство и здравствено осигурање Спиро Костић.

О пољопривреди, шумањству и водопривреди брине министар у овоме ресору Митар Ерновић, а финансијам Војин Пеурача, о правосудју Радмир Кухић, те о урбанизму и грађевинарству Милан Танковић, а о трговини и туризму Ђорђе Лазич. Осим министра одбране, крајинска Влада још није именovala ни министре за информисање, културу и вјере физичку културу и спорт.

Окосницу политичког живота у РСК чини свакако и страначки живот. На челу СДС Крајине је др Милан Бабић, док је први човјек СДС РСК Радослав Тамић, председник Извршног одбора ове странке. Крајинске радикале предводи Раде Лесковац, а има индиција да би ускоро могле бити основане и Социјалистичка партија и Српска демократска заједница...

Анђелко АМУШИЋ

„ГЛАС СРПСКИ“ НА РАТИШТИМА

СВЈЕДОЦИ ИСТОРИЈЕ

Када су први страни новинари почели пристизати у Бању Луку, репортери из „Гласа српског“ тешко су се техничком опремом могли успоређивати с њима. Сваки Енглец, Аустријанац или Француз овамо је „у старту“ стижао с дневницима од неколико хиљада њемачких марака, с фотоапаратима чију вриједност домаћи фото-репортери више ни „теоретски“ нису могли пратити: с телефонским-

сателитским везама из приручних коферчића... Када су се први новинари и репортери „Гласа српског“, као припадници војних јединица или као цивили, као извјештачи, упутили 1991. па и прије (плитвички, банијски, кински догађаји) на ратишта, мотив истиније био, као код страних колега, авантуризам и новац, него осјећај дужности, патриотизма. Придружујући се од

првог дана српским борцима, који су с пушком у руци и посебно наоружани великим, јуначким срцима, пошли у борбу против фашизма и за слободу, новинари и репортери „Гласа српског“ имали су наизглед нерјешив задатак да помогну разбијање информативне блокаде коју је свијет, уз остале „васпитне“ мјере, неправедно наметнуо искључиво Србима.

И када су заједно са бањолучким колегама ишли понегдје на терен, страни новинари су дисциплиновано већ на улазима у „незгодније зоне“ навлачили дебеле заштитне панцир-прслуке. „Гласовцима“ је остало једино да се уздају у судбину и срећу јер панцире никад нису ни имали. Уосталом, судбина је домаћим новинарима, упркос опасностима и ограниченим техничким могућностима, остала наклоњена. Истина о српском одбрамбеном рату ипак је „процурила“ у свијет. У великој мјери и зато што су новинари „Гласа српског“, заједно с борцима Војске Републике Српске, одлазили и на најистуреније положаје и биљежили за историју, истину и будућност чак и тренутке (за које страни новинари нису испољавали сувише интереса) кад је требало спасавати муслиманску или хрватску нејач од руке њиховог властитог лажног савезништва.

Д. РЕЉИП

Непријатељ се за овај рат припремио „темељито“ - главни циљеви цивили и цивилни објекти

„Ријека“ српских избјеглица из западне Славоније нису много забрињавале стране извјештаче. И овог пута „Глас српски“ на лицу мјеста

Једна од прецизних и чврстих пешница Војске Републике Српске-артиљерци

Послије пробијања коридора-свечани дочек на улицама Бање Луке

Често сами против савјета-најбитније одлике српских бораца: храброст, одлучност и снажљивост

Света дужност помоћи рањеном другу

Срби, као ни ова старица, једноставно немају куда са властите земље. Зато се огњиште тешко напушта, чак и у најтежим тренуцима

Заслужени тренуци одмора

**ВУК ДРАШКОВИЋ
ЊИМ САМИМ:
НАЈДОСЛЕДНИЈИ У
— ПРОМЕНАМА**

СВВА ВУКОВА КРЗНА

• Комуниста, самоуправни новинар, човек из кабинета, националиста, прогоњени писац, миљеник грађанских странака
• Лет у Париз спушта присталице • Одривање од Херцеговине

Човек у четири фазе: Вук Драшковић

За своју странку, Српски покрет обнове, Вук Драшковић воли да каже да је „најјача опозициона партија у Србији“. Нема за то озбиљних доказа, посебно о томе не сведочи број посланичких места која држи у републичком и савезном парламенту.

Но, нека му буде - рећи ће благонаклонији - ако већ воли да буде на челу „јаче партије“, јер - што јача партија, јачи лидер! Показао је Вук да воли да буде и „јак лидер“, претендујући на место предводника целокупне опозиције (изузев кумових радикала), мада...

Мада је, изгледа, очигледно да Драшковићев политички рејтинг расте само кад је у затвору!

ЛЕТ У ПАРИЗ

Све су прилике да је у затвору (и успут, а пре свега на политичку штету режима) зарадио нешто буботака (у количини никако да се усагласе његови следбеници и противници). Вук, међутим, „главу губи“ тек на слободи...

Његов (и Данин) лет у Париз, за који је надлежни Комитет Уједињених нација дао дозволу у дану у којем је одбио захтев за увоз сировина за лекове, спустио је на земљу и многе присталице лидера СПО. А изјавом - баш у париском „Монду“ и баш пред пет-да (бившу) Босну и Херцеговину треба ставити под протекторат Уједињених нација изазвао је праву лавину негодовања.

Чак је и епископ захумско-херцеговачки, преосвећени Атанасије, чија подршка Вуку често није изостајала, у отвореном писму морао да му напише: „За Вас је, изгледа, важније да дајете изјаве и интервјуе, него да макар навратите у Херцеговину“.

Ово питање: „Зашто не иде у Херцеговину, да се бори?“ - Вуку је и раније постављано. Једном је одговорила Дана, његова супруга, на Телевизији

београдског Студија Б: „...Вук Драшковић, када би отишао у рат, шта би он бранио? Своје, кажете, огњиште! Тамо га нико није напао. Србе у Гацком нико није напао. Вук Драшковић, када би ишао, онда би ишао да брани муслимане од Срба у Гацком...“

Вуков одговор на то питање био је битно краћи: „Ја сам рођен у Србији!“

Ово је, чини се, Драшковићево прво одрицање од Херцеговине. Зашто му се рођење и шест првих, немушних месеци у банатском селу Међа учинило важнијим од детињства у Херцеговини, у селу Сливље?

Вук је остао Херцеговац - на то је често подсећао своје читаоце - све до оног: „Ја сам рођен у Србији!“

О ЈАМАМА И СВЕТИЊАМА

Руку на срце, оно питање не поставља се с добрим намерама трећепозивицу који је три деценије провео у Београду. Но, ни овај одговор не очекује се од човека који је записао: „Границе српског народа су на истоку означене светињама које не смеју постати јаме, а на западу јамма које морају постати светиње“. А на другом месту, уочи распада Југославије: „Не може Босна никада постати конфедеративна, Босна и Херцеговина, сам западне Херцеговине, у случају конфедерализације Југославије су део Србије. Ту Бога нема, Тупогађања бити неће“.

У писму Добрици Посићу, пре две године, Драшковић пише: „Срби Хрвати, после овог рата, морају да се разграниче. Ни Книн ни Борово село не могу више ни у једном миру бити у саставу хрватске државе“.

Некако у исто време у бечком „Куриру“ говори: „Неће бити мира све док се не повуку нове хрватске границе према Србији и Босни и Херцеговини. Крајина, Банија и појас од западног Срема до Вуковара морају припасти Србији“.

Једва годину дана доцније, лане у октобру, у француском „Фигароу“ је порекао да је чак и размишљао о новим мапама, а за територијалне претензије оптужио Слободана Милошевића.

У новембру 1991. у време борби око Вуковара, Вук Драшковић пише Франњи Туђману: „Усташки покољи Срба почињени 1941. понављају се, ево, доу детаље. Описујући у роману „Нож“ помор мог народа од пре пола века, унапред сам описао његово садашње страдање од Ваше војске и Ваше државе. Ништа се није променило. Целати исти, жртве исте. Исти ножеви, исти маљеви. Исти вратови и побање. Мржња иста, пудило исто“.

„СРПСКА ОДГОВОРНОСТ“

Од тог писма, у коме Вук опомиње Туђмана да се „ништа није променило“, нешто се ипак променило. Изгледа - Вук! По његовим свежијим оценама, „српски национализам је испровоцирао национализам Хрвата“, а „наравно, српска одговорност у овом рату је много већа него одговорност других народа бивше Југославије“.

Где су корени Вукових промена, коју, иначе, пориче? Он сам, међутим, указује на америчке утицаје. Заглављују се за признање Хрватске, у раз-

говору за загребачки „Данас“, Вук каже: „Ту сам на линији америчког става“. Поводом „својих идеја“ о уређењу Југославије, које је раније износио Алији Изетбеговићу, напомиње: „Аутори тог пројекта на међународном плану су били, управо, Американци“.

Да ли се у ова два примера Вуковог обликовања америчких пројеката у сопствене идеје могу назрети корени прерушавања или је, како су многи склони да тврде, Драшковић најдоследнији у променама. Његовој садашњој „грађанској фази“ претходило је период „националисте“ и „прогоњеног писца“, а свему томе рана фаза комунисте и самоуправног новинара.

Сам ће рећи да је у комунистичку партију ушао да би се запослио у Танјугу, али ће одбити приговоре да је то лицемерство. Онима који га подсети на рад у синдикалном кабинету Мике Шпиља одговориће да је он баш у то време писао романе „Судија“ и „Нож“, а „они су писали оде самоуправљања“.

Као да бихтео - или нам се само чини - да заборави да је, баш у то време, и сам умер, понешто да напише о самоуправљању. Као у загребачком „Оку“: „Нимало се, наиме, не устручавам да јавно, признам да своју новинарску слободу - безрезервно - стављам у службу самоуправљања, и није ме страв да ћу, оvdje или извана, због тога добити епитет режимског новинара“.

Ако, уз све што је мењао, ВУК НИЈЕ ПРОМЕНИО ЛУД - МОГУЋЕ СУ И НОВЕ ПРОМЕНЕ.

Јован ПОКРАЈАЦ

• Пулицеров жирн није избјегао бруку, иако се знало да награда иде у руке једног шпијунa и једног у најмању руку пристрасног извештача из бивше БИХ

Додјелом највећег овогодишњег америчког признања за новинарство једном проказаном шпијуну и једном у најмању руку пристрасном извештачу, Пулицерова награда је пала, вјероватно, на најниже гране откад је први пут установљена 1917. године. А њени добитници, Рој Гатмен и Џон Бернс, ако их будуће генерације и по чему упамте, вјероватно ће ући у историју као људи који су на српски начин обилежили једну исто тако српску епоху у којој је, замјеном теза и обилним коришћењем фалсификата, жртва приказана за агресора а лаж за истину.

Управо на тим постулатима, на тези о српској агресивности бившој Југославији, а нарочито у Босни и Херцеговини, на причама о наводним српским злодјелима и силовањима, двојица новинарских ветерана прокрчила су себи пут до Пулицерових поворика.

РАСКРИНКАНИ ШПИЈУН

Истина, ствар није била баш сасвим једноставна. Бернсовој кандидатури за награду се супротставио чак и његов бивши колега из „Њујорк тајмса“, Сидни Серинг, човек који је председавао жирију, а славу је стекао извештајући са ратишта у Камбоџи двадесетак година прије него што су Бернс и Гатмен „открили“ Босну.

Гатмена су још у фебруару представници српске војске у Босни оптужили за шпијунажу, што он ничим није званично оповргао. Према изјави потпуковника Војске Републике Српске Милована Милутиновића датој Танјугу, Гатмен, поред тога што ради као европски дописник њу-

ТРАГОМ ОВОГОДИШЊИХ ПУЛИЦЕРОВИХ ПРИЗНАЊА

НАГРАДА ЗА ЛАЖ

јоршког дневника „Њуздеј“, је заправо амерички тајнк агент чија је шифра „2-НЦ“.

Милутиновић је рекао да се до тих сазнања дошло на основу исказа британског плаћеника Алана Роберта Лофтхауза који је служио у муслиманско-хрватској војсци у Босни, в Срби су га заробили на Мајевници крајем јануара.

Лофтхауз је, према Милутиновићу, у истрази открио Гатменову шпијунску шифру и рекао да му је за поземашне суме сателитским телефоном слао измишљене податке о наводном српском насиљу над муслиманима и Хрватима. Приликом заробљавања код Лофтхауза пронађен је и дневник у коме се четири пута помиње Гатменово име а два пута шифра. Ту су и годишњи новчани исплатама.

Лофтхауз је, по тврдњама Милутиновића, рекао у истрази да је „свјестан својих лажи против Срба“, али да је Гатмен „само такве извештаје тражио“ и добро плаћао. Лофтхауз је признао да није разговарао ни са једном силованом муслиманском девојком да су му давани готови спискови које је слао у Бон и Загреб.

Та вијест је обишла свијет, али то, изгледа, није било довољно за жири Пулицерове награде да избјегну бруку.

ЛАУРЕАТ ЗА ПОДВАЛЕ

Међутим, довољно је и оно што се зна да Бернса, као и Гатмена, дисквалификује као кандидата за највеће новинарско признање које носи име америчког новинара мађарског јеврејског поријекла, Џозефа Пулицера.

Они који већ више од годину дана читају Бернсове дуге, срцпарујуће извештаје у „Њујорк тајмсу“, могу посведочити да је пролио тоне суза над тешком судбином и страдањем муслимана. За све то вријеме он, изгледа, није срео ниједног заточеног Србина у граду на Миљаци, није био у јавним кулама гдје се држе Српкиње, за њега Срби не постоје осим као „агресори“ и „националисти“, двије ријечи које се готово без изузетка појављују при сваком његовом помену српског имена.

Данас, кад свијет већ у доброј мјери схвата на каквим „чињеницама“ су биле засноване приче о „масовним српским силовањима“ кад је и председник Клинтон схватио и јавно рекао да се у Боснини ради ни о каквој спољној агресивности, што су стране обавјештајне службе већ више од годину дана настојале да импутирају Србима, већ о грађанском рату, јасно је да су и Гатменова и Бернсова награда засноване на најтупијим пажима.

Бјекослав РАДОВИЋ

СРПСКО—ХРВАТСКИ ДИЈАЛОГ ТРЕЊЕГ ДАНА ЖЕНЕВСКИХ ПРЕГОВОРА

ПРЕНАГЛАШЕНА ЦЕНТРАЛНА ВЛАСТ

• Др Караџић је за нови документ рекао да представља „амалгам српско-хрватске иницијативе и муслиманског приједлога“ и да на њега има доста примједба, јер „пренаглашава централну власт“

ЖЕНЕВА, 30. јула (Танјуг) — Српско-хрватски разговори, посвећени заустављању рата у БиХ и њеном будућем уставном уређењу, завршени су касно синоћ, нешто прије 22 часа. Предсједник Србије Слободан Милошевић и хрватски предсједник Фрањо Туђман састали су се јуче послјеподне с копредсједницима

конференције, након чега су се у разговору укључили предсједник Републике Српске доктор Караџић и предсједник Хрватске заједнице Херцег-Босне Мате Бобан.

Разговори предсједника Милошевића, Туђмана, затим Караџића и Бобана, трајали су више од три сата.

Хрватски предсједник и лидер босанских Хрвата напустили су први пут нашу нацију, одбијајући да одговоре на питања новинара.

Око 22 часа, из сале за преговоре су изашли предсједник Милошевић и доктор Радован Караџић. У изјави окупљеним новинарима, предсједник Милошевић је оцијенио да су разговори са хрватском делегацијом били конструктивни.

Упитан да изнесе појединости новог Основог плана о уставним принципима, предсједник Милошевић је рекао да ће о томе наредног дана рећи нешто више.

Др Караџић је за нови документ рекао да представља „амалгам српско-хрватске иницијативе и муслиманског приједлога“ и да на њега има доста примједба, јер „пренаглашава централну власт“. Он је одбио да коментарише разлоге због којих је муслиманска делегација одбила понуђени приједлог током приједо-односно заједничке сједнице шефова шест делегација.

ПОСЛИЈЕ ОДЛУКЕ
ПРЕДСЈЕДНИКА РС И
ВРХОВНОГ
КОМАНДАНТА ВРС
ДР РАДОВАНА КАРАѢИЋА

ДОСЉЕДНО БЕМО ПОШТОВАТИ ПРИМИРЈЕ

БРАТУНАЦ, 30. јула (Танјуг) — Спроводећи одлуку предсједника Републике Српске и врховног команданта др Радована КараѢића, Главни штаб је наредио свим јединицама Војске Републике Српске (ВРС) да данас, почев од 12.00 часова, потпуно обуставе борбена дејства, изјавио је данас Танјугу помоћник команданта Главног штаба генерал-мајор Милан Гаеро.

Према његовим ријечима, на данашњем сусрету представника све три стране у сукобу и мировних снага Уједињених нација на сарајевском аеродрому, српску делегацију предводи командант Главног штаба ВРС генерал-потпуковник Ратко Младић. Поред потписивања примирја, очекује се да ће бити утврђене и све појединости у вези са најновијим прекидом ватре.

Јединице ВРС ће се своје стране учинити све како би непосредно у највећој могућој мјери допринијеле успјешном току женевских преговора о коначном и трајном рјешењу за БиХ и Херцеговину, истиче генерал Гаеро.

Истовремено, српска страна ће и овога пута досљедно поштовати наредбу о прекиду борбених дејстава, али то не искључује право на одбрану, додао је он.

САОПШТЕЊЕ ШПАНСКОГ МИНИСТАРСТВА ОДБРАНЕ

ПОГИНУО ШПАНСКИ ВОЈНИК У ЈАБЛАНИЦИ

МАДРИД, 30. јула — Један шпански војник у саставу УНПРОФОР-а је погинуо, а 17 војника је повријеђено у артиљеријском нападу у Босни, јавља Ројтер. Шест од 17 повријеђених су у тешком стању, наводи се у саопштењу шпанског Министарства одбране.

Војници су нападнути данас у Јабланици, у раним јутарњим часовима.

До сада је девет шпанских војника у саставу УНПРОФОР-а погинуло у Босни. Шпанија има 1.200 „плавих шлемова“ на подручју бивше Југославије.

ВИТЕЗ

ХРВАТИ НАПАЛИ ХУМАНИТАРНЕ КОНВОЈЕ

ВИТЕЗ, 30. јула — Хрватске снаге нападе су два хуманитарна конвоја у централној Босни. Хрватске снаге су притома, како јавља Ројтер позивајући се на данашњу изјаву извора УНПРОФОР-а, изазвале два инцидента — нападе су једног британског војника и покушале да отму камионе са медицинском помоћи.

У тим инцидентима, који су се догодили јуче на путу између Горњег Вакуфа и Прозора, један војник ХВО је на прелазу Макен између та два мјеста пуцао у гуму британског

војног возила и кундаком ударио британског војника у лице. Агенција преноси исти извор, по коме повод препирке није познат, али додаје да су хрватског војника казнили на лицу мјеста његови другови батинама. Британски војник није тешко повријеђен.

Снаге ХВО су, такође, покушале јуче да отму конвој са два камиона организације „Љекари свијета“, пет километара јужно од Горњег Вакуфа. Британске мировне снаге осјетиле су тај покушај.

БОРБЕ НА БРЧАНСКОМ РАТИШТУ ЈОШ ТРАЈУ

„ВЈЕНЧАЊА БИТИ НЕЋЕ“

БРЧКО, 30. јула — Успјешне седмодневне борбе припадника Војске Републике Српске на просторима јужно од Брчког и данас су настављене. Након што су најзад заузеле дуго времена јака муслиманска упоришта Сулагића Сокак, Српска Брча, Брод и већи дио пруге Брчко-Бановићи, борбе су настављене за Брку и Врановачу. Поново су са провокацијама почеле муслиманске снаге. Но, наши борци су морали да одговоре.

Формације припадника Источнобосанског корпуса и јединица 16. крајишке бригаде налазе се на прије три дана достигнутом линијама бојишта — кратко реферирше генерал-мајор Новица Симић, командант Источнобосанског корпуса. Прешли смо након успјешно проведене противофанзиве у одбрану и потпуно смо обуставили дејства. Нажалост, наравно њихову, муслимани настављају са провокацијама и ми ћемо морати да им одговоримо.

У вријеме боравка екипе новинара „Гласа српског“ у овим крајевима борбе су се водиле око пољопривредног добра у близини Брке. Муслимани су поново дејствовали минобацачима. Но, извиђачи Прве посавске бригаде, команданта потпуковника Милорада Кутлешкића данас су примијетили

• Брчански радио-аматери ухватили поруку муслимана из Брке да су у посљедњим борбама око Брчког имали тачно 231 погинулог и 130 рањених

Послије седмодневних борби: Брод као Вуковар

покрете непријатеља, који се групише у сепима Горњи Зовик и Шаторовићи. Очито је да се спремају за нову офанзиву.

— Наши везисти су ухватили поруку муслиманских команданата из којих је очито да се занста спремају за нову офанзиву — наставља генерал-мајор Новица Симић. — Дали су јој назва „Вјенчање“, а циљ им је да заузму Брчко и да се споје са Орашјем. Обећавају им, сјетивући се оног старог шлагера, да „Вјенчања бити

неће“. Ако се стварно одлуче на ову сулуду акцију, поново ћемо морати да кренемо у противофанзиву, али гарантујем да ћемо их овог пута одбецати дубље на Мајевницу и да ћемо им нанијети још више губитке.

Радио-аматери Брчког ухватили су јуче поруке које су муслимани из Брке преносили својој команди, да су у посљедњим борбама изгубили 231 припадника муслиманских снага, а да их је око 130 рањено.

— Моји борци су на свом дијелу фронта мобилни и у ситуацији су да морају сваког часа да одговарају на провокације непријатеља — прича потпуковник Милорад Кутлешкић, командант Прве посавске бригаде. — На нашем дијелу посебно је значајно подручје села Врановача, смјештено на узвишењу и стратешки веома важно. Ту су и два високонапонска далековода од 400 киловата. Надам се да ћемо се ускоро попети на њега и, баш као што смо урадили са заузимањем трафо-станице у Броду, поставити нашу заштиту. Обећао сам јединици која прве дослије до Врановаче камион пљача. То ће, и мени су обећали, обезбиједити пријатељи из Зањелучке пиваре, директори Лајић и Чубрило.

Јуче су се, након жестоких борби око Брчког, у Бијељини вратили и припадници Бијељинске лаке бригаде на крајњи одмор. За њих је у самом граду приређен одушевљен дочек житеља центра Семберије, а овације су посебно упућене команданту, капетану прве класе Љубиши Лајићу. Иначе, само Брчко и његови грађани су најзад одахнули. Муслимани нису у могућности да минобацачима туку градско језгро, а за пут ка Бијељини и Београду саобраћајница поред Саве је потпуно безбједна.

Момо ЈОКСИМОВИЋ

ПРОТЕСТ
ГЛАВНОГ ШТАБА
ВРС УНПРОФОР-у

МУСЛИМАНИ НЕ ПОШТУЈУ ДОГОВОР

СРПСКО САРАЈЕВО, 30. јула (СРНА) — Милан Гаеро, помоћник команданта Главног штаба Војске Републике Српске, јутрос је енергично протествовао код генерала Френсиса Брикмана, команданта УНПРОФОР-а за БиХ, због настављања кршења договореног примирја од стране муслиманских снага.

Генерал Гаеро прецизира да су муслиманске јединице на ратишту и ноћас на више ратишта у Републици Српској предузимале офанзивна дејства и отварале ватру из артиљеријских оруђа на положаје Војске Републике Српске и српску територију.

Кршење примирја било је најизраженије на сарајевском ратишту: синоћ у 23.30 часова на српско насеље Хацић испљачано је 30 граната, док су нешто раније Рељеве и Рајнсац били изложени минобацачкој ватри.

Снаге локалне Апији Изетбеговићу ноћас су кршиле примирје и на жепачком, мајевничком и зворничком ратишту.

Иако се радило о озбиљним провокацијама, каже се у протесту генерала Гаера, српске снаге су се „у већини случајева уздржале од узвраћања ватре“.

Помоћник команданта Главног штаба Војске Републике Српске захтијева од генерала Брикмана да у интервјуу поштовање примирја и успостављање трајног мира „предузме одлучне мјере из своје надлежности према муслиманској страни“.

Истовремено, у протесту се захтијева да се са инцидентима улози улоге генерални секретар Уједињених нација Бутрос Гали, Савјет безбједности и свијетске јавност.

СНАБДЈЕВЕНОСТ ТРЖИШТА
ДЈЕЧИЈИМ ПОТРЕПШТИНАМА

ИМА, АЛИ ЗА МАРКЕ

- Велика оскудица хране за бебе у бањолучким продавницама
- Једна пелена 40 милиона

Рат који је донио многе несташнице тиме угрозио становништво није миомислио ни малишане. У бањолучким продавницама све је теже наћи основне потрештине за дјецу, нарочито за бебе.

Велика је оскудица хране за дјецу до једне године. У апотекама се једино може купити „бемилак“ од 450 грама, по цијени од 213 милиона. Већина

АКЦИЈЕ ОДЈЕЉЕЊА
ЗА СПРЕЧАВАЊЕ
И ОТКРИВАЊЕ
КРИМИНАЛИТЕТА

ДОСЈЕ СА 107 КРИВИЧНИХ ДЈЕЛА

- У Хан-Колима је идентификована четворочлана група која је проваљивала у куће и викендице ● Малољетник из Карановца у посљедњих неколико мјесеци извршио тридесет кривичних дјела

Током овог мјесеца оперативни радници Одјељења за спречавање и откривање криминалитета Станице јавне безбједности Бања Лука извели су већи број акција. У једној од њих идентификована је четворочлана група која је организовано вршила провалне крађе у куће и викендице. Уз два малољетника, Ш.Н. и Ш.П., групу сачињавају Блаженко Додич (1970.) и Бошко Тртић (1968), обојица из Хан-Колма.

Против њих поднесена је кривична пријава Основном јавном тужилаштву јер постоји основана сумња да су у првих шест мјесеци ове године у Хан-Колима извршили шеснаест кривичних дјела тешке крађе. Проваљивали су у куће и викендице, односили алат, техничку робу, пиће и друго и на тај начин прибавили велику материјалну корист. Оперативни радници су један дио ствари пронашли и вратили оштећенима.

Такође, овог мјесеца поднесена је кривична пријава и против малољетног К.М. из Карановца (1978), због сумње да је у посљедњих неколико мјесеци извршио чак тридесет кривичних дјела, од тога двадесет и пет тешких крађа! Осим тога, овај малољетник је проваљивао у друштвене и приватне објекте, возила, крао бицикле... Но, то је само најновији биланс његовог позамашног досјеа: К.М. је милицији познат од 1990. године и до сада је пријављиван за извршених 107 кривичних дјела, углавном крађа.

О. СЛАДОЉЕВ

родитеља се сналази како зна и умјећу храна за бебе се обично набавља у хуманитарним организацијама „Колу српских сестара“, „Каритасу“ и „Мерхамету“.

Избор дјечије козметике је такође скроман. Још се могу купити дјечији пудер, млијеко и дјечија крема, чије цијене се крећу од 24 до 50 милиона.

Слична ситуација је и са одјећом за малишане - избор слаб, а цијене „лете у небо“ и мјењају се сваки дан. Тако једна пелена кошта 40 милиона, бенкица је од 40 до 70 милиона, док се цијене гегица крећу од 100 до 200 милиона.

Међутим, бутици и приватне радње су пуни робе која се продаје по астрономским цијенама. Најјефтинија дјечија мајница се продаје за 30 марака.

С.Г.

У ОСНОВНОЈ ШКОЛИ „СВЕТИ САВА“ НА ЛАУШУ

ПРИПРЕМЕ ЗА ДОГРАДЊУ ШКОЛЕ

У Основној школи „Свети Сава“ на Лаушу теку припреме за доградњу школске зграде. Пројектна документација је урађена, а послови треба да отпочну у скорије вријеме, кад се обезбиједи електрична енергија за радове. Грађевински материјал се набавља уз помоћ власника „Екодома“.

Марије и Мирка Кнежевића, кумова школе.

У школу „Свети Сава“ уписано је ове школске године у први разред осам одјељења. Доградњом новог школског простора биће омогућен смјештај за 720 основаца, што ће растеретити рад који се сада одвија у три смјене.

Ј. П.

ИЗ МАТИЧНОГ УРЕДА

„Глас српски“ се придружује честиткама

РОЂЕНИ

Кузмић Александар, син Драгана и Веселинке; Јолић Дајана, кћи Горана и Милкице; Дуљковић Рајко, син Мише и Дијане; Тарбук Николија, кћи Бошка и Богданке; Томић Његош, син Влајка и Наде; Марић Николина, кћи Јовице и Биљане; Кнежевић Дајана, кћи Момчила и Стане; Бабић Драгана, кћи Милована и Ружице; Станар Дијана, кћи Миће и Радане; Грујић Срђан, син Јована и Жељке; Шкорић Марко, син Драгана и Милкице; Илић Марко, син Ристе и Стојанке; Марић Маја, кћи Младена и Загорке; Карат Аднан, син Кадира и Зенајде; Марјановић Бранка, кћи Ненада и Луце; Сукњаић Јован, син Николе и Марине; Вранчић Тамара, кћи Жарка и Драгане.

„Глас српски“ се придружује изразима саучешћа

УМРЛИ

Алибашић Шефика, рођ. 1936. године; Ђатовић Симо, рођ. 1923. године; Јаћимовић Милутин, рођ. 1910. године; Тацић Мирослав, рођ. 1954. године.

МЗ БУЦАК III

ПОМОЋ РАЊЕНИМ БОРЦИМА

Мјесни одбор Српске демократске странке Буцак III недавно је сакупио новчану помоћ за Ненада Половића и Ненада Зрнића, рањене борце Војске Републике Српске.

Од 900 бораца са подручја Мјесне заједнице Буцак III, 110 бораца је рањено, а 18 их је погинуло. Мјесни одбор СДС-а континуирано помаже свим припадницима Војске Републике Српске, а нарочито породицама рањених и погинулих.

Ненаду Половићу смо овај пут дали 100 марака, а Ненаду Зрнићу 250 марака. Зрнић је остао безноги за набавку протезе му је потребно 40 хиљада њемачких марака. Наравно, МЗ Буцак III и Мјесни одбор СДС-а ће и даље, у оквирима својих могућности, помагати нашим борцима и њиховим породицама - каже Љубомир Милановић, члан Мјесног одбора СДС-а.

Љ. Б.

● **КИНА ПАЛАС:** велика сала — НИКАД НЕ РЕЊИ НИКАД (амерички авантуристички), у 16 и 18.30 часова
мала сала - СЕРВИС ЗА КОЛА И МУШКАРЦЕ (амерички еротски), у 17 и 19 часова

● **ДОМ КУЛТУРЕ**
Позориште младих „ДИС“ данас у великој сали има представу „Маратонци трче почасни круг - феминистичка фарса“, са почетком у 19 часова.

● **МУЗЕЈ БОСАНСКЕ КРАЈИНЕ**
У Дому солидарности стална поставка, од 8 до 14 сваког радног дана. У кући Владе Милошевића, у Улици Петра 1. Карађорђевића број 121, поставка изложбе „Новац кроз вијекове“, сваког радног дана осим понедељка од 9 до 14 часова.

● **БИБЛИОТЕКА**
Одјељење у Дому радничке солидарности ради од 8 до 20 часова, а у Мејдану од 8 до 18 часова. Суботом одјељење у Мејдану не ради, а у Дому солидарности ради од 8 до 14 часова. Одјељење у Буцаку ради понедељком, сриједом и петком од 8 до 14 часова.

● **ДЕЖУРНА АПОТЕКА**
Ноћу дежурна аптека „1. мај“, у Улици Милана Тепића број 19, телефон 34-894.

● **УМЈЕТНИЧКА ГАЛЕРИЈА**
До краја септембра поставка изложбе „Српска модерна умјетност“, сваког радног дана осим понедељка од 10 до 20 часова.

● **СПОМЕН-ЗБИРКА ДРАГИЊЕ И ВОЈЕ ТЕРЗИП**
Налази се у Улици Милана Тепића број 19.

● **ВАЖНИЈИ ТЕЛЕФОНИ**
Милиција 92, ватрогасци 93, Хитна помоћ 94, болница на Паприковцу 38-111, стара болница 33-111, железничка станица 31-229, аутобуска станица 45-355, такси-станица 22-222, Скупштина општине 12-666, Електродистрибуција 40-901.

ПОЛАСЦИ ВОЗОВА ЗА:
КОСТАЈНИЦУ: 7.06
ШАМАЦ: 14.40
ДРАГАЛОВЦЕ: 19.05
ПРИЈЕДОР: 6.46, 19.10

ГРАБСКУ (код Добоја): 7.06
МАЈУР: 15

ДОЛАСЦИ ВОЗОВА ИЗ:
ПРИЈЕДОРА: 6.38, 17.35
ДРАГАЛОВАЦА: 6.41
МАЈУРА: 9.06
ШАМЦА: 9.50
ГРАБСКЕ: 17.29

ПОЛАСЦИ АУТОБУСА ЗА:

БЕОГРАД: 6.30, 9.30 12 (сваки дан)
НОВИ САД: 13 (сваки дан)
СУБОТИЦУ (преко Новог Сада): 7.30 (сваки дан)
ТЕЊУ (код Осијека, преко Шинда, Илока, Бачке Паланке и Вуковара): 7 (сваког петка)
ГЛАМОЧ: 15.30 (сваки дан)

172 ДАНА У УСТАШКИМ ЗАТВОРИМА 6

ЗАСТРАШУЈУБА ВЕПАРСКА ЊУШКА

У бетонску крлетку ушао сам касно у ноћ, не видјевши гдје се налазим. Јутро ми је отворило очи. Тачније, неонска свјетилка која ми је у наредна тридесет и два дана представљала праву мору. Дигао сам се са нечега што бисмо можда могли назвати лежајем, али у сваком случају не и креветом. Чекала су ме разне изненађења.

Самица је величине негдје око 3,5 метара по дужини и 2,5 по ширини. Намјештај у њој је заиста разноврстан. Један већ споменути лежај који се протеже по цијелој ширини зида супротног вратима. Лежај је направљен од даске дебљине до пет центиметара са закривљењем на узглављу. Обојен је масном плавом бојом да би био што хладнији, а за под је причвршћен металним ногарима. Уз тај лежај имате некада једну, а некада двије деке што зависи од тога ко је дежурни полицајац на спрату. Осим лежаја, у соби се налазе и двије канте за смеће и једна крпа. Соба има и клозет. Тачније чувавац, коме је скинута цијев, тако да када пустите воду, она прска свуд наоколу. Та иста славина служи вам и за умивање, прање сућа, веша и др. У соби се налазе још два преградна зидића висине једног метра који "одвајају" клозет од осталог дијела собе. На спољњем зиду собе налази се и један прозор, кроз који се не види ништа. Цијела самица је офарбана жутом масном бојом. У таквој просторији Милован и ја провели око тридесет и два дана, излазећи из ње само једанпут седмично, на петнаестак минута ради купања. Морам признати да није било нимало весело. Напротив.

ПРВЕ БАТИНЕ У БИЛИЦАМА

Већ другог дана нашег боравка на Билицама доживио сам прва малтретирања и претрпио батине. За добродошлицу се побринуо већ помињани Марко Лончар и његово друштво.

• Другог дана боравка у Билицама почеле су батине. • "Човјек" до четрдесет година, поприлично крупан за свој раст од око 175 центиметара, зајатурено је гледао своју жртву • Косе зачешљане уназад, са избаченим лицем, личио је на вепра • "За дом...", викнуо је • Збуњени затвореник је морао да се присјети шта треба да одговори • У сваком случају, шамари су га чекали

Жељезна врата полако су се отворила. Чувши звук браве, поскочио сам и непун тренутак након тога нашао се у стању мирно. У собу је ушао "човјек" од неких тридесет и пет до четрдесет година, висине од 175 центиметара, поприлично крупан за свој раст. Зајатурено ме је гледао и у том тренутку је заиста личио на вепра. Косе зачешљане уназад, са избаченим лицем, крволочних течних очију, разводњених вјероватно алкохолом и бијесом, Иза њега из тренутка у тренутак смјењивала су се слична лица. Колико сам успио пребројати - њих шесторица.

Касније сам неким од њих успио сазнати и имена. **Звонко Рогоћ, Никица Рављак, Јуре Кијељанин** и др.

"За дом", повикао је.

Гледао сам га блиједо, не знајући шта тиме хоће. Очи су лагано почеле да му се закрвављују. Брада му се тресла од бијеса. Био сам збуњен. Страх ми се поново почео увлачити у жиле. Хтио сам пропасти у земљу и сакрити се било гдје, али гдје се сакрити у отприлике осам квадратних метара? Да ли испод лежаја, да ли иза канти за смеће, или се као ној покрити прљавом крпом по глави мислећи да, ако не видим ја њега, ни он не види мене.

"ЗА ДОМ..."
Шта урадити: Чекајте његов сљедећи потез.

"Зашто не одговориш", рекао је.

На шта да одговорим. Боже, па он ме ништа није ни питао. Ушао је у собу и викнуо "За дом". Па шта одговорити? Кроз главу су ми прострујале слике из партизанских фил-

мова и... "Спремни, спремни", то треба рећи!

"Спремни", узвикнуо сам.
Пришао ми је и распалио шамар какав до тада нисам добио у животу. Изненађен, посрнуо сам ка лежају и пошто нисам имао куда више ићи уназад, сјео сам на њега.

"Диги се", викнуо је. "Колико си до сада убио људи?"

Шта је овом човјеку, помислио сам. Какви људи.

"Ја нисам убио никога, господине", рекох.

"Не лажи, колико си муслиманки силовао?"

Ово ми је већ било смијешно, но ситуација такве осјећаје није дозвољавала.

"Никога је нисам силовао, господине", рекох. Тада је наступила права ерупција бијеса. Почео ме батинати, а његови пратиоци злурадо су се смјешкали. Био сам срећан што ме бије само он.

Када се иквивио, одступио је корак уназад и рекао:

"Овај твој је жилавији од тебе".

Након тога је уследио такав смијех од кога ми се ледила крв у жилама. Још једном ме је погледао очима пуним мржње, изашао напоље и затворио челична врата самице. Бат његових корака одзвањао је ходником. Бројао сам их и био сретнији што је више одмицао од мене. Самица је била прави рај за батинаше. Без свједока, сами са жртвом у четири зида, могли су радити што год су жељели.

Неки који су били маштовитији од Марка Лончара, попут Никице Рав-

П И Ш У:

Огиен
ТАДИЋМилован
ПЕЈАНОВИЋ

љака, увели су казну стајања. Био дан или ноћ, када је он био на смјени, а радио је системом дванаест-двадесет четири, дванаест-четрдесет осам и ја сам морао стајати. Дању сам ступчио пребацујући се са ноге на ногу, вребајући сваки тренутак када ћу се спустити на лежај, или бар чучнути, а ноћу сам спавао стојећи, као коњ.

Неколико дана након тога, када су се сличне сцене понављале скоро сваки дан и када је звук отварања врата прешао у моју ноћну мору, након тог звука појавила се жена од неких тридесетак година. Средњег раста и упадљиве дуге увијене косе. Питао сам се шта сада, није ваљда да ће и она глумити батинаша. Одговор нисам дуго морао чекати.

МАРИНИ САВЈЕТИ

"Ја сам Мара. Радим ту на женском одјелу. Не мораш се плашити. Знаш како ти је овдје. Немој се секирати. То су будале, проћи ће то. И ти и твој колега сте на списку за размјену и питање је дана или мјесеца када ћете доћи кући. Мораш остати јак и чувати се јер када изађеш одавде, требаће ти и памет и снага. Слушај шта ти кажу и немој бити провокативан. Ја и неки други полицајци покушаћемо ти помоћи колико можемо. Видјећемо се касније. Здраво".

Врата је затворила за собом и удаљила се од собе. Низ образе су ми текле сузе. Плакао сам од среће што ме сви не мрзе и што ме бар неко гледа као човјека. Ријечи које је рекла биле су ми модус опстанка за тих нешто мање од шест мјесеци.

Био сам заиста, заиста срећан. Сунце би ме озарило када бих у ходнику чуо поново тај глас. Никакве батине, које су услједили данима иза тога, нису ме могле сломити. Нада се хранила чињеницом да има још људи. (Наставиће се)

ЖЕНЕВСКИ САМИТ О БОСНИ

КОПРЕДСЈЕДНИЦИ ПРЕДВИЂАЈУ ДУГЕ ПРЕГОВОРЕ

ЖЕНЕВА, 30. јула (Танјуг) — Копредседници Женевске конференције **Дејвид Овен** и **Торвалд Столтенберг** предвиђају дуге преговоре пошто су у четвртак подијелили заинтересованим странама приједлог нацрта устава за Босну, јавља Франс прес.

Вјероватно Лемо радити и за викенд, изјавио је лорд Овен по доласку у Палату нација јутрос.

Столтенберг је рекао: Пред нама је још дуг пут, али ми смо њиме већ крочили. Он је додао да су преговори до сада били на добром путу, али није искључио могућност изненађења. Ипак, додао је он, први одговори свих страна изгледају позитивни.

Копредседник је рекао да је шефовима делегација потребно довољно времена да би донијели суштинску одлуку.

План уставне организације Босне, који су сачинили копредседници, лорд Овен је данас оцијенио као покушај да се постигне рјешење и отклоне тешкоће.

Франс-прес јавља да је **Харис Силајџић** имао јутрос неформалан састанак са око дванаест амбасадора Организације исламске конференције у амбасади Пакистана и да су се њихови разговори односили на план који су странама у Босни понудили копредседници.

ЖЕНЕВА

ИЗЕТБЕГОВИЋ ОДБАЦУЈЕ НОВИ ПЛАН

ЖЕНЕВА, 30. јула — Мировни преговори у Женеви послје четвородневног засједања доведени су данас озбиљно у питање пошто је лидер босанских муслимана **Алија Изетбеговић** наговјестио да не прихвата нови план о успостављању уније држава у бившој БиХ.

Изетбеговић је, како јављају агенције, послје јутрашње рунде разговора, најавио да муслиманска страна можда неће прихватити нови приједлог плана. Упитан да ли се спаже са тим планом лидер босанских муслимана је одговорио: Не. Ми имамо сопствени план.

Изетбеговићеве одбијање је у супротности са ранијим тврдњама других чланова бившег босанског предсједништва да ће план бити прихваћен али уз неке измене.

Преговори у Женеви се, упркос Изетбеговићевом одбацивању плана, настављају.

НА САРАЈЕВСКОМ АЕРОДРОМУ

ПОЧЕЛИ РАЗГОВОРИ ВОЈНИХ КОМАНДАНАТА

САРАЈЕВО, 30. јула (Танјуг) — Нешто прије 13 часовна сарајевском аеродрому су почели разговори команданата свих зараћених страна у бившој Босни и Херцеговини.

Под покровитељством команданта Унпрофора за бившу Југославију генерала **Жана Кота** и команданта мировних снага за бившу Босну и Херцеговину генерала **Франсиса Бриксона**, састанку присуствују командант Главног штаба Војске Републике Српске генерал-потпуковник **Ратко Младић**, командант Хрватског вијећа одбране, бригадни генерал **Миланко Петковић** и командант штаба таз. армије Босне и Херцеговине **Расим Далић**.

Разговори су почели у веома уздржаној атмосфери, оптерећеној посљедицама напада на мировне снаге и борбама зараћених страна које се и данас воде на више локалитета у бившој Босни и Херцеговини, као и на сарајевском ратишту.

ХРВАТСКА ТРАЖИ ХИТАН САСТАНАК САВЈЕТА БЕЗБЈЕДНОСТИ

ЗАУСТАВИТЕ АГРЕСИЈУ МУСЛИМАНА

ЗАГРЕБ, 30. јула — Хрватска влада је јуче затражила хитан састанак Савјета безбједности УН ради предузимања мјера „за спасавање босанских Хрвата цивила од систематске агресије армије босанске муслиманске владе“.

"Влада тражи хитан састанак Савјета безбједности да би се размотрела трагедија хрватских цивила у централној Босни и донијеле одлуке које би им обезбједиле заштиту и опстанак" — саопштила је хрватска влада, јавља Ројтер.

"Мада су најмалобројнији, Хрвати су највећа жртва етничког чишћења у Босни" —

тврди влада у Загребу, наводећи да су босански Хрвати у „најгорем положају, већ мјесецима у опсади и без заштите и помоћи“.

Хрватска влада захтијева да снаге УН у Босни предузму све неопходне кораке за заштиту угрожених Хрвата и да им обезбједе неометано достављање и дистрибуцију хуманитарне помоћи.

Британска агенција преноси процјене УНПРОФОР—а у централној Босни према којима је око 10.000 хрватских цивила избјегло пошто су муслимани заузели Бугојно.

СА КОНФЕРЕНЦИЈЕ ЗА ШТАМПУ КООРДИНАЦИОНОГ ОДБОРА
СДС-а РЕГИЈЕ БАЊА ЛУКА

ГЛАДАН СТОМАК НЕ ПРИЗНАЈЕ СТРАНКУ

• Хитно извршити децентрализацију, бар појединих јавних фондова • Срби са муслиманима не могу имати никакав савез • Честитке за „Гласов јубилеј“

БАЊА ЛУКА, 30. јула - Ми још једном иницирамо, као Српска демократска странка Бање Луке и Крајине, да се хитно изврши децентрализација бар појединих јавних фондова и да њихово сједиште буде у Бањој Луци. Ово не чинимо из побуда сепаратизма, већ ради ефикасности, правилне и правремене расподјеле буџета и задовољавања основног егзистенцијалног минимума српског народа.

Ово је био главни акценат са данашње конференције за новинаре Координационог одбора СДС-а бањолучке ре-

гије, коју су приредили предједавајући Одбора др Радислав Вукић и потпредседник Општинског одбора СДС-а у Бањој Луци Берислав Ђурић.

Поменути иницијатива образложена је чињеницом да на подручју Крајине живи преко 900 хиљада људи, затим 27 хиљада гладних пензионера, како је речено, и 20 хиљада избјеглица које напросто не желе да напусте бањолучко поднебље. Тусу и многобројна неријешена социјална и економска питања породица погинулих бораца, као и самих бораца. Зато је са

данашње конференције упућен апел ресорним министрима за питања бораца, учесника рата од 1990. године, као и министру Велибору Остојићу, који се бави питањем расељеног становништва, да се својски позабаве својим пословима у пуном смислу те ријечи. Јер, СДС не жели и објективно не може да одрађује послове извршних власти, а гладан стомак, како је подухвао др Радислав Вукић, не препознаје нити признаје никакав политичку странку.

Апострофирајући питање децентрализације јавних фондова др Радислав Вукић се запитаво шта ће сједишта јавних фондова на Палама и Сокоцу ако је бањолучка општина неким члановима Владе, односно ресорним

министрима, додијелила станице у Бањој Луци?

Што се тиче мировних преговора у Женеви, став Координационог одбора СДС бањолучке регије је да је конфедерално уређење бивше БЈХ минималум интереса СДС-а, а да, што се тиче недавне изјаве Ејупа Ганића „да су муслимани историјски гледано Срби“ - став овог одбора је да српски народ и СДС са муслиманима не могу имати никакав савез. Ни на небу, ни под земљом, а камоли на земљи!

Др Радислав Вукић, председник Координационог одбора СДС-а бањолучке регије, честитао је запосленима у „Гласу“ њихов јубилеј, односно 50-годишњицу излажења листа. А.А.

САВЈЕТОВАЊЕ О ДРУШТВЕНОЈ
РЕИНТЕГРАЦИЈИ ИНВАЛИДА РАТА

ЦИЉ: ПОВРАТАК НА ПОСАО

• Врло важан податак, нарочито значајан за ресоцијализацију инвалида, јесте старосна структура повријеђених, у којој су чак 79 одсто инвалиди до 50 година старости, рекао је др Бранко Дикић, начелник санитарске службе Првог крајишког корпуса

Анализа и структура ратних повреда припадника Првог крајишког корпуса од 1991. до данас медицинска рехабилитација у функцији реинтеграције инвалида и психолошки аспект социјалне реинтеграције инвалида рата главне су теме Саветовања о друштвеној реинтеграцији инвалида рата које је данас почело у Бањој Луци.

Саветовање је одржано под покровитељством др Радована Караџића, а због немогућности да председник лично присуствује отварању, у његово име присутне је поздравео др Виктор Половић, потпредседник Владе Републике Српске. Присутне су поздравили и генерал Душан Ковачевић, министар одбране, Милорад Кузмановић, помоћник министра за здравље и социјална питања и Бураб Давидовић, председник републичког Удружења учесника рата од 1990. године.

Своју дјелатност санитарска и здравствена служба вршиле су на просторима Крајине, Лике, Баније, Кордуна, западне Славоније. Посебно је уочено Врбаса, односно од Брчког на истоку, до Плитвичких језера на западу, од Липика и Вучја на

сјеверу, до Купреса, Србобрана и Влашића на југу, а својим снагама и средствима помагала је и јединица Републике Српске Крајине и Другог крајишког корпуса. Врло важан податак, нарочито значајан за ресоцијализацију инвалида, јесте старосна структура повријеђених, у којој су чак 79 одсто инвалиди до 50 година старости - рекао је Бранко Дикић, начелник санитарске службе Првог крајишког корпуса.

Присутнима се обратила и др Наталија Меденке, директор Завода за рехабилитацију „Др Мирослав Зотовић“, рекавши да је рехабилитација рањених и повријеђених бораца у Заводу оцијелена као више него задовољавајућа, поготово ако се узму у обзир услови под којима је провођена.

Сви борцима са ампутираним екстремитетима који су пијечени у нашем заводу израђени су квалитетна ортопедска помагала, али забрињава како ће се својим преосталим способностима укључити у рад. Јер то неће бити нимало лако, поготово ако се узме у обзир њихова социјална структура - рекла је др Меденке. Н. ИВАНОВИЋ

ГОДИНУ ДАНА ПОСЛИЈЕ ЗВЈЕРСКОГ МАСАКРА
КОЈЕГ СУ ПОЧИНИЛИ МУСЛИМАНСКИ
ЕКСТРЕМИСТИ

САХРАЊЕНА СЕДМОРОЧЛАВА ПОРОДИЦА ДРАШКОВИЋ

БЕОГРАД, 30. јула (Танјуг) - У селу Осије, на тремеби калиновачке, фочанске и паљанске општине, како јавља СРНА, јуче су ексхумирани и сахрањени посмртни остаци седам чланова фамилије Драшковић - Радована (1955), Видосаве (1932), Владе (1903), Данице (1907), Пера (1920), Војина (1919) и Јоке (1923).

Чланове породице Драшковић из Осија муслимански екстремисти 2. августа прошле године звјерски су убили и затрпали у заједничку јаму.

Опјегу и сахрани посмртних остатака, према информацији СРНЕ, чинодејствовао је владика добробосански Николај.

БАЊА ЛУКА:
Прва
конференција
за новинаре Народне
радикалне странке

ТРАДИЦИЈА НИКОЛЕ ПАШИЋА

• Јединство српског народа, очување српске духовности и чистоте, поштење, слобода и правда, привилегије су дјеловања Народне радикалне странке, која наставља традицију истонмене странке основане 1903. године

БАЊА ЛУКА, 30. јула - Василије Дамјановић, председник Странке, др Миловој Зарић, председник Скупштине Странке и војвода Славоко Црнић, члан Главног одбора, промовисали су данас у Бањој Луци Народну радикалну странку, упрличивши прву конференцију за новинаре. Народна радикална странка спједиле најсвјетлије традиције српског народа, те политичку историјску странку која је владала у Србији почетком вијека и, како је речено, „најумније главе оног времена“, Николу Пашића.

Настојаћемо да очувамо чистоту у својим редовима и спријечимо опструисање јединства српског народа - рекао је Дамјановић. - Најоштрије осуђујемо неаргузоване нападе на постојећу власт. Такви напади код бораца и народа стварају суњу у комплетан државни апарат.

Основа дјеловања Народне радикалне странке су начела српске духовности: поштење, слобода и правда, истакао је др Мудреновић и додао да НРС „није шовинистичка странка“.

Народна радикална странка безрезервно подржава предједника Караџића и његове напоре да мудро води преговоре у интересу цијелог српског народа, саопштено је на данашњој конференцији за новинаре.

НРС је до сада основала три општинска одбора: у Приједору, Кнежеву и Бањој Луци. Крсна слава Странке је Свети Илија. М. МИЛОЈЕВИЋ

НА СВЕТОГ
ИЛИЈУ У ДОМУ ВОЈСКЕ

КРСКА СЛАВА ВАЗДУХО- ПОЛОВАЦА

БАЊА ЛУКА, 30. јула - Припадници Ваздухопловства и противваздушне одбране Војске Републике Српске враћају се традиционалном обичају - крсној слави.

Помење славског колача и крсна слава, уз благослов црквених великодостојника, обавиће се у понедјељак у 13 часова у Дому Војске у Бањој Луци.

Свети Илија, заштитник био је у Краљевини Југославији крсна слава ваздухопловаца.

Ријетки су данас учесници тадашњих слава, али је остало записано да се крсна слава славила заједнички у аероклубу у граду, на аеродрому или по хангарима, уз чин освештавања аеродрома и авиона и уз помоћ дародаваца-приложника.

Овогодишња, прва по реду у Републици Српској, крсна слава припадника Ваздухопловства и противваздушне одбране Војске Републике Српске прославиће се у складу са традицијом и уз помоћ бројних приложника-дародаваца. Наравно, уз присуство представника града домаћина и сусједних градова, као и представника јавног, политичког и привредног живота.

ИНФОРМАЦИЈА ИЗ „ЕЛЕКТРОПРИВРЕДЕ“
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

ЈЕДНО УКЉУЧЕЊЕ У АВГУСТУ

• Домаћинства ће се и даље укључивати по редоследу, поштујући најстарији датум укључења, с тим да се очекује једно укључење у току августа, јављају из „Електропривреде“ • Побољшање електроенергетске ситуације могуће уколико дође до обилних падавина или завршетка изградње далековода

Због веома малих дотока произвођа електричне енергије у хидроелектранама је знатно смањена, а тиме и расположива снага у систему, јављају из „Електропривреде“ Републике Српске.

У информацији о електроенергетској ситуацији и могућности снабдијевања потрошача електричном енергијом даље стоји да је могуће учинити следеће:

• од 07 до 15 часова биће снабдијевани електричном енергијом сви приоритетни потрошачи (водоовод, болница, лекара, мљекара и пошта, те дню индустријских потрошача);

• од 15 до 21 час биће снабдијевани електричном енергијом само приоритетни потрошачи;

• од 21 до 07 часова, због расположивих само 4 MW за цијело предузеће и непостојања техничких услова, биће снабдијевани само приоритетни потрошачи у Бањој Луци (водоовод и болница) и Градишци, док ће остала подручја бити искључена.

С обзиром на то да ће овакво стање потрајати наредних мјесец дана и да се у том периоду може очекивати само погоршање ситуације, то овим путем обавјештавамо и молимо потрошаче електричне енергије, следеће, каже се у информацији:

- предузећа, индустрију и друге установе да максимално смање свој рад, па у том смислу предлажемо кориштење годишњих одмора и обављање ремонта;

- потрошачи електричне енергије који су изузети из режима домаћинства да ће електричну енергију имати само неколико сати у току дана, што подразумева активирање агрегата код свих потрошача како не би трпјели штету;

- до даљег се укида укључење електричне енергије због смртних случајева, свадби, пресељења, сјанација стана и слично, па молимо потрошаче да се по овим питањима и не обраћају.

- домаћинства ће се и даље укључивати по редоследу, поштујући најстарији датум укључења, с тим што нисмо у могућности да обавијестимо потрошаче о тачном термину укључења. Очекујемо једно укључење у току августа.

- информације о термину укључења за град Бања Луку потрошачи могу добити на бројеве телефона 30-384 и 41-810.

Побољшање електроенергетске ситуације могуће је уколико дође до обилних падавина или завршетка изградње далековода. Радови су у току, а према информацијама којима располажемо, завршетак радова очекује се почетком септембра.

САОПШТЕЊЕ ВЛАДЕ РСК

ХРВАТСКА ВОЈСКА СЕ НЕ ПОВЛАЧИ

КНИН, 30. јула (Танјуг) - Иако је до повлачења хрватске војске из окупираних подручја Републике Српске Крајине остало још тридесетак сати, нема поузданих индиција да ће војска Фране Туђмана испоштовати споразум из Ердута.

То се каже у данашњем саопштењу Владе РСК, у коме се истиче да је свјетска заједница гарантовала да ће обезбиједити спровођење хрватских обавеза и споразума. Подсјећајући све релевантне међународне факторе укључене

у рјешавање крајишко-хрватског спора на извршењу својих обавеза из ердутског споразума, Влада у Книну додаје: „Реализација ердутског споразума неразривно је везана и се питањем ауторитета свјетске организације повјерења народа у РСК у мировне снаге, у њихову заштиту“ и дипломатски и политички утицај.

Влада РСК позвала је представнике свих међународних организација да учине додатне напоре и изврше притисак на Хрватску да у интересу мира повуче своје снаге.

Влада је, такође, упутила позив представницима међународних организација, да сутра дођу у Книн и увјере се у, како стоји у саопштењу, „у резултате њихове дипломатске и политичке активности око реализације ердутског споразума“.

У Книну су, поред осталих, позвани командант Унпрофора и његов зајеник за цивилне послове, генерал Жан Кот и Седрик Торнбери, као и специјални руски преговарач Виталиј Чуркин.

КОЛИКО СУ САНКЦИЈЕ ОКРЊИЛЕ „ВЕЛИКО ДЕВИЗНО ОВЛАШТЕЊЕ“

БАНКЕ МИМО БАУКА

● За послове које је ембарго означено као „спорне“ потребно је одобрење комисије за санкције ● Постоје плаћања која нису директно под ембаргом, али у правилу све зависи од одлука влада појединих држава ● Платни промет санкције су измијениле, али новчана веза са свијетом је остала

Само двије банке у Републици Српској имају такозвано велико девизно овлаштење, а то значи дозволу за кредитно пословање и платни промет са иностранством. Обје су у Бањој Луци, једна „Агропром-банка“ због баука свјетских санкција, нема ништа на својим рачунима у Аустрији и у Италији, а друга - Бањалучка банка, захваљујући старим пословним везама има још увијек отворених новчаних путева. Правила нема, све зависи од тога шта кажу владе појединих држава, али, рецимо, постоје послови који нису директно под ембаргом и ту, углавном, нема проблема. За остале послове, уз које је свјетска казна оставила ознаку „спорно“, обичај је да се за свако појединачно плаћање тражи одобрење комисије за санкције.

Ми смо према последњим резолуцијама подручје под ембаргом, па је од тада платни промет са иностранством отишао. Сви послови нису прекинути санкцијама и то се односи на хуманитарну помоћ и на послове са станарницом. Такође се успијевају завршити неки послови који су у вези са увозом за фирме са овог подручја - каже Мира Стражићук, директор девизног сектора у Бањалучкој банци.

Дознаке девизних пензија су се ухотале и тј. прсао ни сада није доведен у питање када је ријеч о Њемачкој и Аустрији. Све се ради по уговореним аранжманима - са Њемачком од јануара, са Аустријом од јуна.

Бањалучка банка има 40 рачуна у иностранству, а има и кореспондентске везе са стотину банака у свијету, гдје не држи паре, али обавља плаћања. Тамо гдје свјетска „строгоћа“ допушта, рачуни су активни и треба рећи да је то случај са већином. Захваљујући проходности тих

рачуна ова банка може да реализује и уговоре о обављању платног промета са иностранством које је склопила са неким домаћим финансијским кућама. То су Привредна банка Босанска Градишка, Семберска банка Бијељина, Привредна банка Добој, Привредна банка Брчко, Дрварска банка, Зворничка банка, Привредна банка Приједор и Југобанка Бања Лука.

У полугодишњој информацији спомиње се да је банка успјела да обезбиједи и краткорочну кредитну линију, што је послужило за плаћање увоза за три фирме са овог подручја. Банка је, наравно, преузела неке послове са комитентима и њиховим извозницима и све што је у њеним рукама плаћа се, односно наплаћује. Спомиње се, рецимо, Италија као веома ригорозна, Аустрија као прилично толерантна.

А италијански и аустријски рачун „Агропром-банке“ чекају неко друго вријеме. До тада покушаће нешто сигурније.

Бојимо се болокаде а ништа на тим рачунима због тога нема. Не можемо бити сигурни, јер те државе нам баш нису склопале. Сад покушавамо да отворимо рачун у Швајцарској. Они су неутрални, а ми смо захтев већ послали - каже Миленко Врачар, директор „Агропром-банке“.

Новчана веза са свијетом није пресјечена - ни за оне што су је раније имали ни за друге који опипавањем пулса покушавају да оцијене с ким се може, а шта треба да чека. Без обзира на ту везу, порез није наодмет. Није, уосталом, тајна да неке банке из Југославије не могу да раде другачије него шифрирано. Ако њихово име у свијету бode очи, другачије и не може.

Л. МАТИНОВИЋ

„ЕКО&МММ“ И СТАМБЕНА ЗАДРУГА „ЕКОДОМ“ ИЗ БАЊЕ ЛУКЕ

ПОСЛОВНОСТ ОД ТЕМЕЉА ДО КРОВА

● Ако размишљате о свом новом крову, прави корак је према предузећу „ЕКО&МММ“ и Стамбеној задрузи „ЕКОДОМ“, који ће вам по изузетно повољним цијенама, уз низ погодности, понудити све што вам треба за градњу ваше куће или стана ● Није само пословност особина овог предузећа и хуманост је један од најочљивијих маркера

Када б се, једна до друга, поредале куће грађене материјалом купљеним у бањалучком предузећу „ЕКО & МММ“ и у сарадњи са Стамбеном задругом „ЕКОДОМ“, било би то прилично велико насеље. Никако чудо кад се зна да ова два предузећа, чији су власници брачни пар, професори Мирко и Марија Кнежевић већ четири године раде веома успјешно. Темељ пословности ове двије фирме је мото „СВЕ ЗА СТАН ИЛИ КУЛУ“, ОД ТЕМЕЉА ДО КРОВА“.

Укупан резултат вриједан поштовања остварује брачни пар Кнежевић са 23 радника. Међутим, будући да је добар дио запослених на ратишту, повремено се ангажују нови радници. Углавном, посаонити може, нити смије стати, кажу оvdје. Послови су у изванредној сарадњи прецизно подијељени. Грађа „ЕКО&МММ“ набавља грађевински материјал, а Стамбена задруга „ЕКОДОМ“ омогућава куповину материјала без пореза, који износи и до 41 одсто. То је и разлог што је оvdје више од пет стотина задругара који настоје да доврше започету градњу и створе бољи живот након рата, чији крај сви прижељкујемо.

ПОСЛОВНОСТ

— Ратна збивања, инфлација, недостатак робе, проблеми у транспорту, све су то околности у којима се послује. Међутим, ми ипак успијевамо да радимо. Да бисмо нашим купцима омогућили што бољи асортиман и што приступачније цијене, отворили смо представништво у Београду, преко којег набављамо робу директно од произвођача, чиме смањујемо број учесника у промету. Да бисмо што више изашли у сусрет нашим купцима, отворили смо стоваришта у Трну (бивши „Котекс унион“), што нам је омогућило и да проширимо дјелатност. Чинимо све да се максимално оспособимо за стратешке развојне правце, надамо се, главног града наше младе државе. Наше централно складиште на Лаушу далеко је за

ЗАШТО НЕМА ОТКУПА ПШЕНИЦЕ У СРБАЧКОЈ ОПШТИНИ КИЛОГРАМ ПШЕНИЦЕ — ШИБИЦА!

● Земљорадничкој задрузи Србица до сада само два пољопривредника — кооперанта предала тржне вишкове пшенице, али у висини задужења за репроматеријал ● И мекње скупље од пшенице

СРБАЦ, 30. јула — И поред бројних тешкоћа са недостатком резервних дијелова, погонског горива и одуговлачења око висине накнаде за комбајнирање, жетва стрних житарица у србачкој општини је завршена брзо и доста квалитетно на свих 1500 хектара. Много прије него ранијих година. И оствареним приносима србачки сељаци су задовољни.

У приватном сектору оставрен је род од око 3,5 тона по хектару, а на неким подручјима општине забиљажени су и рекордни приноси од око осам тона. Слично је било и на парцелама Државног пољопривредног добра Мотајница Србац, која је под пшеницом имала 300 хектара. И поред овако берибетне године сељаци су незадовољни односом Владе Републике Српске према пољопривреди, јер су откупне цијене готово багatelне. Крећу се од милион и 44 хиљаде, до милион и 400 хиљада динара, колико ће стајати килограм пшенице 31. јула. Због оваквих цијена откупа пшенице у ср-

бачкој општини и нема. До сада су само два пољопривредника — кооперанта испоручила задрузи тржне вишкове пшенице, али у вриједности задужења за репродукциони материјал.

— Незинтересованост сељака је разумљива када се има у виду да је цијена мекње већа од цијене пшенице, за 40 одсто, а вриједност килограма пшенице једнака је једној шибци — каже Душанка Сокоћ, руководилац производног сектора србачке Задруге.

Какав је однос државе према производњи хране говори и податак да организатори пољопривредне производње још нису добили средства за откуп тржних вишкова пшенице.

Због свега овога, сасвим је изјасно, највеће количине пшенице овогодишњег рода, умјесто у млинарско-пекарској индустрији, завршиће као стољна храна на имањима пољопривредних произвођача. Какве ће бити посљедице тога, није тешко предвидјети.

С.К.

купце од Градишке до Лакташа, па ће им ово ново у Трну, сасвим сигурно, бити прикладније — каже др Марија Кнежевић.

Међутим, оvdје не мисле само на посао и само на себе. Велик је списак дарова које су „ЕКО&МММ“ и „ЕКОДОМ“ до сада од срца дали. Стали и радо виђени гости су оvdје из Кола српских сестара, Фонда „Капетан Драган“, Фонда „Бимбо“... Такође, несвјетско се помаже борцима на свим ратиштима, породицама палих и рањених бораца.

асуртиман по рецепту „Све за кућу, од темеља до крова“, тако да кућу или задругар може све да купи на једном мјесту и то повољније него другдје. Увјерени смо да ће се овај наметнути рит брзо завршити и да ћемо и ми, радили што пословније, дати свој допринос развоју Бање Луке, овог краја и Републике Српске. Планирамо такође да запослимо већи број радника када се врате са ратишта. Градићемо ново складиште у Новоковинама, успостављати нове пос-

Све од најбољих произвођача и све по приступачнијим цијенама него другдје

али и војним јединицама кроз поклоне у нафти, цигаретама, униформама, обући... Списак се оvdје, наравно, не завршава. Недавно је преузета обавеза непосредног финансирања четрдесеторо дјеце погинулих бораца са Лауша и то до краја школовања. Прије неколико дана је 55 пакета (брашно, детерџент, уље) подијељено пензионерима и онима којима је то најпотребније на Лаушу.

ПЛАНОВИ

Какви су планови? — О томе је у овим вријемима замста тешко говорити. Ипак, ми ћемо и даље комплетирати наш

ловне везе и обнављати раније, и то директно са најбољим произвођачима, како бисмо и оправдали наш рекламни слоган „По најнижким цијенама и од најпотребнијих произвођача — каже госпођа Кнежевић.

Дакле, много је разлога да посетите предузеће „ЕКО&МММ“ и „ЕКОДОМ“. Оvdје можете видјети пословност западне аросе, робу за коју је тешко и претпоставити да се у овом вријемју може наћи и цијене које су повољније од других. Ако размишљате о свом крову, дођите под кров „ЕКО&МММ“ и „ЕКОДОМ“, или окрените телефоне 58-463 и 31-730, односно телефакс 43-065.

У НЕВЕСИЊУ

ЦРКВА ПОМАЖЕ РЕКОНСТРУКЦИЈУ БОЛНИЦЕ

НЕВЕСИЊЕ, 30. јула (Танјуг) - Српска православна црква је предочила радове на реконструкцији и проширењу Ратне болнице у Невесињу, која су у току.

У великој сали простору бившег Дома здравља, осим радних места, изграђена је и здравствена станица укупно око 35 хиљада квадратних метара. Мостаре, Коњица, Калиновика и Трново. Завршетком радова, илго мјесецем Невесињске Ратне болнице др. Златко Грковић, Невесиње ће комплетирано болницу са стотинама кревета и свим пратећим специјалистичким амбулантама, кабинетима и лабораторијама.

Пред Српске православне цркве, помоћ у пројектовању и изградњи Ратне болнице дали су Звезд за изградњу Београда и његов архиепископ Предрог Милорад, предузеће „Јанко Лисајак“ и мис. Војислав Пираћ, као и предузеће „Сјетност“ из Београда.

**Мам
Ојлаш**
11-948
Кралево Алфонсо XIII Бр. 1.
Радио преглед
од 7 до 12 сати

индустријски, телефон 43-170 (ш0013258).

Региструјте своје предузеће, телефон 39-033 (ш 13279).

СТАНОВИ—ЗАМЈЕНА

Сисак-Бања Лука

Мијењам кућу, двојни објект величина 10x14 м на спрат, телефон 078/48-739 послије 17 сати (ш0013306)

Тражим два пословна простора од 12 до 100 квадрата у ужом центру града, понуда на телефон 33-330 или 46-660. (46240)

НАРОДНА РАДИКАЛНА СТРАНКА

ПРИМА У РАДНИ ОДНОС СЕКРЕТАРИЦУ
УСЛОВИ: ДАКТИЛОГРАФСКИ КУРС
ПРЕДНОСТ ИМАЈУ ЧЛАНОВИ ПОРОДИЦА ПОГИНУЛИХ БОРАЦА
КРАЉА ПЕТРА I КАРАЂОРЂЕВИЋА 73 ОД 9 ДО 12 САТИ, ТЕЛЕФОН 38-737

НОВО! НОВО! НОВО!

КОМИСИОН
„МАКС“
У РК „ЗЕНИТ“

Комисиона понуда и потражња разних врста роба.
Тел: 64-150

РАЗНО

Продајем ракијски котва од 105 литара, годину дана стар.

Последњи поздрав ратном другу

МОМИРУ ГРБИЋУ

Од другова из чете за подршку, другог батальона 16. бригаде

013326

ПОСЛЕДЊИ ПОЗДРАВ српским јунацима Војске Републике Српске

НЕДЕЉКО НОВАКОВИЋ

МОМИРУ ГРБИЋУ

Од сабора Јагодића са породицом.

46241

ПОСЛЕДЊИ ПОЗДРАВ српским јунацима Војске Републике Српске

НЕДЕЉКУ НОВАКОВИЋУ

МОМИРУ ГРБИЋУ

Од Удружења ратних ветерана Крајине Бања Лука.

46241

Јављено тужну вијест да је дана 29.7.1993. године у 37. години изгубио живот као војник Војске Републике Српске наш драги

МОМИР (Вида) ГРБИЋ

Сахрана ће се обавити 31.7.1993. године у 15 часова на породичном гробљу Рекавица. Ожалошћени: мајка Стоја, супруга Добрица, син Горан, кћерка Слађана, брат Радомир, сестре Слободанка, Нада и Снежана, снаха Славница, зетови Милан, Саво и Бране, синови Стефан и остала родбина

Дана 1.8.1993. године навраћа се година дана од преране смрти нашег драгог сина и оца

ВЕСЕЛКА ВЕСЕ БОЈИЋА

Тог дана посетићемо његову вјечну кућу на гробљу у Друговићима. Овим путем желимо да захвалимо родбини, комшијама, кумовима и пријатељима који су нам у нашем болу притекли у помоћ. Вјечно ожалошћени: отац Перо, мајка Даринка и кћерка Мирела.

013288

ПОСЛЕДЊИ ПОЗДРАВ

НЕДЕЉКУ НОВАКОВИЋУ

Млађенка и Наташа

13329

Дана 31.7.1993. године навраћа се 7 тужних дана од преране смрти нашег вољеног

ЖЕЉКА ЗРНИЋА

Дана 1.8.1993. године у 10 сати посетићемо његову вјечну кућу и положићемо цвијеће на гробљу Шутинић. Ожалошћени мајка Стојанка, брат Драгослав, снаха Драгана, сестре Винка и Јасминка, дјевојка Оливера, зет Ранко

013317

Тужно сјећање на брата

ЖЕЉКУ

Вјечно ћемо тебе сјећати и вољети. Твоја стрина Боснијка, брат Драшко, сестра Ружица и Букица

013317

Тужно сјећање на драгог сина

СЛАВОЉУБА ПАКИЋА

Дана 6. августа 1993. године навраћа се 6 тужних мјесеци од преране смрти драгог сина мога. Драги сине, твоја племенитост и доброта остају мајкине туге до живота. У недељу 1. августа позивамо комшије да посетићемо вјечну кућу.

МАЈКА МИРЈАНА

0013237

Дана 31.7.1993. године навраћа се година дана од смрти вољеног сина, тате и брата

НЕНАДА СТОЈКОВИЋА

У недељу 1.8.93. године у 11 сати посетићемо његову вјечну кућу, открити споменик и положићемо цвијеће на гробљу Вилуш. Ожалошћени: мајка Јованка, кћерке Драгана и Меја, браћа Младраг и Предраг са породицом

0013216

Дана 1.8.1993. године навраћа се година дана од смрти нашег вољеног супруга, оца, дједе и брата

ВОЈЕ (ПЕРЕ) ДОБРКОВИЋА

Тог дана у 10 сати посетићемо његову вјечну кућу на Новом гробљу и положићемо цвијеће. Ожалошћени породица

0013318

Сјећање на оца и деду

БРАНИСЛАВА РИБАРИЋА

Прошла је дуга и тужна година од како смо те изгубили. Али док живимо ми, твој лик и твоје дјеловиће са нама. Твоје ЈЕЛЕНА, САЊА и МАЈА и твоји унуци ЛЕОН и САНДРО

13297

Дана 1.8.1993. године навраћа се година дана од смрти драгог оца

ВЕСЕ БОЈИЋА

Драги мој тата, нисам те ни упамтила јер сам имала само годину дана. Почех те звати, а ти ми несташе. Али кад порастем сазнаћу колико си ме волио. Твоја кћерка МИРЕЛА

013288

ПОСЛЕДЊИ ПОЗДРАВ српском јунаку Војске Републике Српске

НЕДЕЉКУ НОВАКОВИЋУ

Од великог пријатеља Јагоре.

46241

Нашем вољеном чичи и ујаку

ЖЕЉКИ

кога ћемо увијек вољети и памтити по доброту. Његови ДИПА, БИЉА, СРЂАН и ЖЕЉКА

013317

ЖЕЉКО

Вјечно ћеш живјети у нашим мислима, нашим срцима, у нашој кући коју смо гредили заједно. Твој брат Драгослав и снаха Драгана

013317

БРАТЕ

ЖЕЉКО

Не може умријети онај који је вољан, а ја ћу те увијек вољети. Твоја сестра ЈАСМИНКА ПОЦА

013317

Мом вољеном

ЖЕЉИ

Ја нисам рођена да тишем, рођена сам да живим с тобом са тобом и са твојима, али сурбина која те узме, све однесе и нас остави. Наша љубав сад је бол.

Вољени смо се и наша љубав нека остане сјет самима онима који нису знали да живи као ја и ти. Немам ни суза више, моје су очи исплакане, моје је срце празно, све је пусто без тебе, вољени мој. Остале је само слика твоја и твој лик који ће остати увијек са мном, јер вољени никада не умиру, поготову ако су се вољени као ја и ти. Твоја дјевојка ОКА

013317

Тужно сјећање на драгог брата

СЛАВОЉУБА ПАКИЋА

Драги Славољубе, вјечно ћеш живјети у нашим срцима. Братини Жељко, снаха Зорница са дјецом

013237

Дана 1.8.1993. године навраћа се 40 тужних дана од како је престало да куца племенито срце нашег драгог сина

РАДИСЛАВА КОСТИЋА

Тог дана у 11 сати посетићемо његову вјечну кућу и положићемо цвијеће на гробљу Бастаси те позивамо родбину, комшије и пријатеље данас се придруже. Неутјешни мајка Танкосава, отац Ђуро и остала родбина и пријатељи.

013266

Дана 31. јула 1993. године навраћа се седам тужних дана од смрти нашег драгог

БОЖИДАРА ПАВИЋА

Тог дана у 11 сати посетићемо његов гроб. Овим путем желимо да захвалимо ЕП „Електрокрајина“, КБЦ - Клиника за инфективне болести, Казнено-поправном дому Бања Лука и Савезу бораца, те многобројним пријатељима и комшијама које су нам помогле у најтежим тренуцима. Ожалошћена породица

ПАВИЋ

Дана 3.8.1993. године навраћа се тужна година дана од како је преминула наша вољена мајка, свекрва, пуница и бака

ПЕТРА ТУБИЋ

Тог дана у 11 сати посетићемо њену вјечну кућу и положићемо цвијеће. Ожалошћени: синови, кћерке, унучад, снахе и зетови.

0013271

Дана 1.8.1993. године навраћа се 7 тужних дана од смрти наше драге

МИРЈАНЕ ЛАЗАРЕВИЋ

Тог дана у 11 часова посетићемо њену вјечну кућу и положићемо цвијеће на гробљу у Великом Блашцу. Ожалошћени: син Младен, кћерка Боснијка за породицама и остала родбина и пријатељи

0013314

Тужно сјећање на драгог брата

ВЕСУ БОЈИЋА

Најтужнија година дана у нашим животима протекла је испуњена болом и празнином у души отако те изгубисмо. Лаку кад кажу да вријеме брише све јер туга и бол за тобом, драги брате, никад се избрисати неће. Брат ВОЈО, снаха БИЉАНА и мали НЕНАД

013288

ТУЖНО СЈЕЋАЊЕ НА

ДУЛЕТА

Винка и Миле, Ранко и Дејана

46554

Тужно сјећање на брата

ЖЕЉКА

Његови: брат Бране, снаха Душенка, са дјецом Далибором, Дарком и Драганом

013317

ТУЖНО СЈЕЋАЊЕ НА КУМА

ДУЛЕТА

Лидија и Слободан

46554

Последњи поздрав ратном другу

НЕДЕЉКУ НЕБИ НОВАКОВИЋУ

Од другова из чете за подршку, другог батальона 16. бригаде

0013326

ЖЕЉКО

Отишао си као херој. Кажу, хероји не умиру. Твоји зет Ранко, сестра Винка, мали Србо и Жељка

013317

Тужно сјећање на нашег друга

ПРЕДРАГА ТАЛИЋА

МАСА и ВУЧКО

0013264

ТУЖНО
СЈЕПАЊЕ НА
ДРАГОГ БРАТА

**РАДУ
КОЦОМАНА**

Од Јованке, Гојка и
дјеце
46553

Тужно сјепање на
комшију

**РАДУ
КОЦОМАНА**

Комшије Радоја, Нада,
Жељко, Жељка и
Борка
013309

Тужно сјепање на
брата

**РАДУ
КОЦОМАНА**

Сестра СМИЉА, АЦО,
ИГОР, ПЕЂА И НЕШО
013307

ТУЖНО
СЈЕПАЊЕ
НА БРАТА

**РАДУ
КОЦОМАНА**

Од Весе, Борке, Да-
нијеле и Синише
Вујмиловић
013315

Тужно сјепање на

**РАДУ
КОЦОМАНА**

Од ТОМЕ - КАФЕ
„БОНД“
013316

ИН MEMOРИЈАМ

**ЈОВО
(ЈОВЕ)
ЛАТИНЧИЋ**

31.7.1992 - 31.7.1993.
ОЖАЛОШЉЕНА ПО-
РОДИЦА
0013290

Дана 31.7.1993. године
навршава се година
дана велике туге и бо-
ла за нашим драгим

**ДУШКОМ
3. СТОЈАКО-
ВИЋЕМ**

Тога дана у 11 сати
даћемо годишњи по-
мен у цркви а у 11.30
ћемо на његовом гр-
обуположити цвијеће.
Ујак БУЏО, мајка ВИ-
ДА, сестра ТАЊА и
брат НЕБОЈША КУРУ-
ЗОВИЋ
0013292

Тужно сјепање на дра-
гог кума

**ДУШКА
ДАЧУ
СТОЈАКО-
ВИЋА**

ШИКА
0013320

СЈЕПАЊЕ
НА ДРАГОГ
ПРИЈАТЕЉА

**ДУШКА
ДАЧУ
СТОЈАКО-
ВИЋА**

Уо. Дуја, Чарли, Мате,
Миро и Рада
013319

ИН MEMOРИЈАМ

**ДУШКО
ДАЧО
СТОЈАКОВИЋ**

Великом човјеку и
пријатељу за вјечита
сјепања
РАДА
013318

Тужно сјепање на мога
друга

**ДУШКА
ДАЧУ
СТОЈАКО-
ВИЋА**

31.7.1992. - 31.7.1993.
СКЕНДА
013304

Тужно сјепање на дра-
гог пријатеља

**БОГДАНА
БОЦУ
МАРИЋА**

Недо, Драгана и
Немања
013305

С болом у срцу јавља-
мо пријатељима, пос-
ловним сарадницима,
да је дана 29.7. 1993.
године, у 39. години
трагично изгубио жи-
вот као припадник
Војске Републике Ср-
пске наш драги

**НЕДЕЉКО
(ПРЕДРАГА)
НОВАКОВИЋ
НЕЂО**

Сахрана ће се обавити
дана 31.7.1993. године
у 15.00 часова на
Српско-православ-
ном гробљу „Борик“
КОЛЕКТИВ МП „ФРУ-
КТОНА“ д.д. БАЊА
ЛУКА

Дана 29.7.1993. го-
дине, наш колектив је
изгубио вриједног,
омиљеног и поштеног
радника, обављајући
своју часну и патри-
отску дужност као вој-
ник Војске Републике
Српске

**НЕДЕЉКА
НЕЂУ
НОВАКОВИЋА**

Драги наш Неђо, ми
твоје радне колеге,
твоји пријатељи, дуго
ћемо се сјећати твога
лика, твојих људских
моралних врлина.
КОЛЕГЕ КОМЕРЦИ-
ЈАЛНОГ СЕКТОРА
МП „ФРУКТОНА“
Б.Лука

Посљедњи поздрав
братињу

**НЕДЕЉКУ
МУКАЕТУ
НОВАКОВИЋУ**

Од тетке КОВИЉКЕ,
тетке МЛАЂЕНА и
брата МИЋЕ
013311

Посљедњи поздрав
брату

**НЕДЕЉКУ
НОВАКОВИЋУ**

Од брата МИЛОРАДА,
снахе ДАРЕ, ДРАГА-
НА И ДАЈАНЕ
0013311

Посљедњи поздрав
брату

**НЕДЕЉКУ
НОВАКОВИЋУ**

Од сестре МЛАЂЕН-
КЕ с породицом
013311

Посљедњи поздрав
брату

**НЕДЕЉКУ
НОВАКОВИЋУ**

Од сестре НАДЕ са
породицом
01331

Посљедњи поздрав

**НЕДЕЉКУ
НОВАКОВИЋУ**

Од Недељка Улетипо-
вића са породицом
013311

Посљедњи поздрав
драгом куму

**НЕДЕЉКУ
НОВАКОВИЋУ**

Од кума Светка са
породицом
0013321

Посљедњи поздрав

**НЕДЕЉКУ
МУКАЕТУ
НОВАКОВИЋУ**

Од рођака Рајка са
породицом
0013321

Посљедњи поздрав
храбром српском бор-
цу

**НЕДЕЉКУ
НОВАКОВИЋУ**

Од Неде и Ранке
Лабовић
013312

Дана 1.8.1993. године
навршавају се двије
тужне године од смр-
ти нашег драгог

**ВАСЕ
ПАРТАЛА**

Тога дана посјетићемо
његов гроб и
положити цвијеће.
Ожалошћени: супруга
Анђа, син Ранко, кћер-
ка Ружа, снаха Сњежа-
на, зет Мићо и унучад,
46548

Посљедњи поздрав
српском хероју

**БУРАЌУ
ДАГИ
ШУПУРУ**

Од команданта ВП732
ЛАД ПВО
013298

Посљедњи поздрав
командиру

**БУРАЌУ
ДАГИ
(ДРАГОЉУБА)
ШУПУРУ**

ПОСАДА ПРАГЕ
013289

Посљедњи поздрав
ратном другу

**БУРАЌУ
ДАГОМ**

Другови из ВП 7322/61
ЛАД ПВО
013289

Посљедњи поздрав
ратном другу

**БУРАЌУ
ДАГОМ**

Другови из батерије
прага
013289

ПОСЉЕДЊИ
ПОЗДРАВ
драгом

**БУРАЌУ
ДАГИ
ШУПУРУ**

Од ујака Милутина,
ујне Новке, сестара
Драгомиле, Милке и
Вилке, те зетова и
сестрића,
46239

ПОСЉЕДЊИ
ПОЗДРАВ
драгом брату
шурјаку и ујаку

**БУРАЌУ
ДАГИ
ШУПУРУ**

Од сестре Драгомиле,
зета Велибора и
сестрића Горана и
Бојана
46239

ПОСЉЕДЊИ
ПОЗДРАВ
драгом

**БУРАЌУ
ШУПУРУ**

Од сестре Милке, зета
Рушка и сестрића Ми-
ливоја и Саше.
46239

ПОСЉЕДЊИ
ПОЗДРАВ

**БУРАЌУ
ШУПУРУ**

Од ујне Борке, браће
Драшка, Бошка и
Илије, те снаха Јас-
минке и Невене са
дјецом.
46239

НЕДЕЉКУ

Плачем кад заспим,
плачем у сну и будим
се сузних очију.
Током дана се могу
савладати, али нека
ми нико не говори о
њему. Нипошто! Гроз-
но је то, дали схваташ-
? Не могу се помирити,
не могу прихватити да
те нема. Да те више
нећу видјети.
Не могу! Нећу прихва-
тити, никада. Никада!
Није смио допустити,
нећу му опростити, пре-
више је неправедан
Супруга ОЛИВЕРА
0013322

Дана 4.8.1993. године
навршава се година
дана од погибије
нашег драгог супруга,
оца, брата и зета

**НЕДЕЉКА
ДРАГОЈЕ-
ВИЋА**

У суботу 31.7.1993. го-
дине у 12 сати посје-
тићемо његову вјечну
кућу на Српско-
православном гробљу
Борик и положити
цвијеће.
Супруга Оливера
013322

Тужно сјепање на вољ-
еног оца

**НЕДЕЉКА
ДРАГОЈЕ-
ВИЋА**

Кћерке МИРОНА и
САША
013322

ТУЖНО СЈЕПАЊЕ НА НАШЕ НАЈМИЉИЈЕ

МИЛОШ

9.11.92-4.8.93.

МИРОНА, САША И ОЛИВЕРА

Дана 8.8.1993. године
навршава се 40 тужних
дана од како нас је
заувјек напустио наш
вољени

**ЗДРАВКО
ПАЛИЈА**

Дана 31.7.1993. године
у 10 сати посјетићемо
његову вјечну кућу и
положити цвијеће на
Пердувовом гробљу -
Буџак.
Ожалошћени: супруга
Јелица, син Саша, кћ-
ерке Јадранка и
Стојанка.
013303

Тужно сјепање на

**ЗДРАВКА
ПАЛИЈУ**

Породица Радић
0013303

Тужно сјепање на

**ЗДРАВКА
ПАЛИЈУ**

Породица Дамјано-
вић
0013303

ТУЖНО
СЈЕПАЊЕ
НА РОЂАКА

**БОГДАНА
БОЦУ
МАРИЋА**

Породица Ајдер
13329

ТУЖНО СЈЕПАЊЕ НА
ПАЛЕ САБОРИЋЕ

**ДРАГУ
МИЛОШЕВИЋА**

Дана 3.8.1993. године
навршава се тужна го-
дина дана од смрти
нашег драгог

**ГОРАНА
МАЛКИЋА**

Дана 1.8.1993. године
у 10 сати посјетићемо
његову вјечну кућу и
положити цвијеће на
гробљу Чардачани.
Ожалошћени: отац
Спасоја, мама Јелена,
браћа Милан и Драган,
сестре Недељка, Гор-
дана, Јованка и Бран-
ка, те зетови, снаха
Дубравка са малим
Дејаном
Остаћеш вјечно вољен
и незаборављен.
013313

Тужно сјепање на

**ГОРАНА
МАЛКИЋА**

3.8.1992
-3.8.1993.

Твој племенити лик
остаће вјечно у нашим
срцима.
Породица Малкић:
Гојко, Недељко, Мил-
ка, Биљана, Љиљана и
Бранко
013313

Драги

СЛАВИША

Седам дана је дуже од
седам година.
Никада те нећемо
заборавити.
Драга Саша, Кака,
Дада, Саша, Папо, Ди-
да и Драган
013302

31.7.1993. год. навр-
шава се тужна година
од погибије на Бије-
лом брду нашег дра-
гог и никад непрежа-
љеног

**ПРЕДРАГА
БАТЕ
ТАЛИЋА**

Вјечно ожалошћени
брат, снаха, сестрићи,
бака, стричеви и тетке
са фамилијама
(46489)

УДРУЖЕЊЕ
„ГОРАН РАДУЛОВИЋ БИМБО“
БАЊА ЛУКА
001

ЉЕПА

25.7.1993-4.8.93.

НЕДЕЉКО

4.8.1992-4.8.1993.

ДРАГОЈЕВИЋ

013322

Јављамо тужну вијест да је дана 29.7.1993. године као припадник Војске Републике Српске погинуо наш драги

НЕДЕЉКО (ПРЕДРАГА) НОВАКОВИЋ

Сахрана ће се обавити 31.7.1993. године у 15 часова на Православном гробљу у Борику. Ожалошћени: отац Предраг, мајка Мара, супруга Јордана, синови Драган и Богољуб, сестре Сава и Ружа, браћа Митар и Младен, пуница Мирјана и остала родбина и пријатељи.

ПОСЉЕДЊИ ПОЗДРАВ ДРАГОМ

НЕДЕЉКУ

Од стрица Богдана, стрине Јеленке, са дјецом Радмилом и Богољубом.

465523

ПОСЉЕДЊИ ПОЗДРАВ

НЕЋИ

Од Росић Јове и Јелене са дјецом.

46552

ПОСЉЕДЊИ ПОЗДРАВ

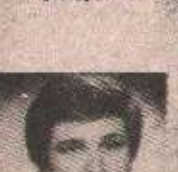

НЕЋИ

Од Радивоја Драшка, Вере и Маре.

46552

ПОСЉЕДЊИ ПОЗДРАВ

НЕЋИ

Од супруге Јордана, синова Драгана и Богољуба.

46552

ПОСЉЕДЊИ ПОЗДРАВ БРАТУ

НЕЋИ

Од брата Митра, синове Божана и дјеце Тање и Милана.

46552

ПОСЉЕДЊИ ПОЗДРАВ ДРАГОМ БРАТУ

НЕЋИ

Од брата Младена, снахе Наде и дјеце Тијане и Стефана.

46552

ПОСЉЕДЊИ ПОЗДРАВ ДРАГОМ БРАТУ

НЕЋИ

Од сестре Сава, зета Давида и дјеце Биљане и Бранка.

46552

ПОСЉЕДЊИ ПОЗДРАВ ДРАГОМ БРАТУ

НЕЋИ

Од сестре Руке, зета Живка и дјеце Славице и Живадина.

46552

ПОСЉЕДЊИ ПОЗДРАВ БРАТУ

НЕЋИ

Од сестре Сава.

46552

ПОСЉЕДЊИ ПОЗДРАВ

НЕЋИ

Од зета Давида.

46552

ПОСЉЕДЊИ ПОЗДРАВ УЈАКУ

НЕЋИ

Од Биљане.

46552

ПОСЉЕДЊИ ПОЗДРАВ УЈАКУ

НЕЋИ

Од Бранка.

46552

ПОСЉЕДЊИ ПОЗДРАВ ДРАГОМ СИНУ

НЕЋИ

Од оца Предрага и мајке Маре.

46552

ПОСЉЕДЊИ ПОЗДРАВ ДРАГОМ ПРИЈАТЕЉУ

НЕЋИ НОВАКОВИЋ

Од Гојка Бојића са породицом.

46552

ПОСЉЕДЊИ ПОЗДРАВ ДРАГОМ ПРИЈАТЕЉУ

НЕЋИ

Од Миле Стојичића са породицом.

46552

ПОСЉЕДЊИ ПОЗДРАВ ДРАГОМ ПРИЈАТЕЉУ

НЕЋИ

Од Сава Брањеша са породицом.

46552

ПОСЉЕДЊИ ПОЗДРАВ ДРАГОМ ПРИЈАТЕЉУ

НЕЋИ

Тужно сјећање на драгог

ДРАГОЉУБА ДРАГАНА ЈОЉЦИНА

2.8.1985 - 2.8.1993

С поштовањем, брат

ЗОРАН са породицом.

013287

ПОСЉЕДЊИ ПОЗДРАВ

НЕДЕЉКУ

Дана 31. јула 1993. г. навршава се тужна година од преране смрти нашег драгог сина и брата

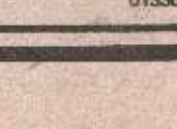
НЕДЕЉКУ

који живот даде у одбрани српске државе и српског народа. Овим путем позивамо родбину и пријатеље да наведеног дана у 12 часова дођу на гробље у Корове ради давања помена нашем најмилијом.

Ожалошћени: отац Милутин, мајка Невенка, брат Дражен, сестра Влада и остала родбина.

013300

ПОСЉЕДЊИ ПОЗДРАВ

НЕДЕЉКУ

Стрина Јагода са дјецом.

Јављамо тужну вијест да је дана 29.7.1993. године као војник Војске Републике Српске на брчанском ратишту погинуо наш драги

НЕДЕЉКО (ВОЈИНА) БИСЕРЧИЋ

Сахрана ће се обавити у суботу 31.7.1993. године у 16 часова на Православном гробљу у Кобатовићима, општина Лакташи. Ожалошћени: отац Војин, мајка Станија, супруга Биљана, кћерка Оливера, браћа сестре, те остала родбина и пријатељи.

ПОСЉЕДЊИ ПОЗДРАВ ДРАГОМ ЗЕТУ

НЕДЕЉКУ

Од пунице Миље.

46550

ПОСЉЕДЊИ ПОЗДРАВ ДРАГОМ СИНУ И БРАТУ

НЕДЕЉКУ

Од оца Војина, мајке Станије, браће Ранка и Драге, сестара Десе и Николине.

ПОСЉЕДЊИ ПОЗДРАВ ДРАГОМ

НЕДЕЉКУ

Баба Даница, стриц Милenko и стрина Гоца са дјецом.

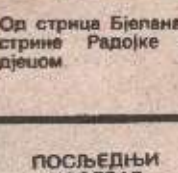
ПОСЉЕДЊИ ПОЗДРАВ ДРАГОМ ЗЕТУ

НЕДЕЉКУ

Од стрица Биљана и стрине Радојке са дјецом.

ПОСЉЕДЊИ ПОЗДРАВ

НЕДЕЉКУ

Од стрица Мише и гојевиће са породицом.

ПОСЉЕДЊИ ПОЗДРАВ

НЕДЕЉКУ

Стрина Јагода са дјецом.

ПОСЉЕДЊИ ПОЗДРАВ

НЕДЕЉКУ.

Стриц Нико и стрина Вера са кћерком Оливером.

ПОСЉЕДЊИ ПОЗДРАВ

НЕДЕЉКУ

Тетка Милија са породицом.

ТУЖНО СЈЕЋАЊЕ НА КОЛЕГУ

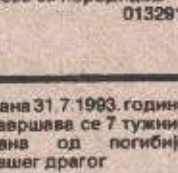

КОЛЕТА

Шева са породицом

013291

ТУЖНО СЈЕЋАЊЕ НА

БРАНКА КОШЧИЦЕ

Дана 31.7.1993. године навршава се 7 тужних дана од погибје нашег драгог

ПОСЉЕДЊИ ПОЗДРАВ ДРАГОМ ЗЕТУ

БРАНКУ

Тога дана посјетићемо његов гроб и положићемо у 10 часова на Православном гробљу у Борику. ОЖАЛОШЉЕНА ПОРОДИЦА

46552

ПОСЉЕДЊИ ПОЗДРАВ ДРАГОМ ЗЕТУ

БРАНКУ

Од пуница Јеленке и пунице Стане.

46552

ПОСЉЕДЊИ ПОЗДРАВ

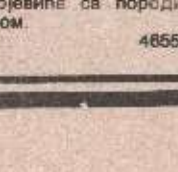

БРАНКУ

Од стрица Мише и гојевиће са породицом.

46552

ТУЖНО СЈЕЋАЊЕ НА

ПРЕДРАГА

Од породице Ђурђевић.

Дана 30.7.1993. године навршило се 7 тужних дана од када је као војник Војске Републике Српске изгубио живот наш драги и никада прежаљени син и брат

ПРЕДРАГ (СИМЕ) ВУЈАКОВИЋ

Овом приликом захваљујемо на саучешћу и указаној помоћи свим комшијама, кућанима и пријатељима у посебно колективну 33 „Поткозарје“ Романовић. Ожалошћени: отац Симо, мајка Мика и сестра Весна.

013974

ТУЖНО СЈЕЋАЊЕ НА

ПРЕДРАГА

Сестра Драгица, зет Радован и сестрић Бојан.

013974

ТУЖНО СЈЕЋАЊЕ НА

ПРЕДРАГА

Сестра Браница, зет Зоран, сестрић Горан и Дејан.

013974

ТУЖНО СЈЕЋАЊЕ НА

ПРЕДРАГА

Сестра Славица, зет Радомир и снаха Јелена.

012974

ТУЖНО СЈЕЋАЊЕ НА

ПРЕДРАГА

Од стрине Миље

013974

ТУЖНО СЈЕЋАЊЕ НА

ПРЕДРАГА

Од породице Ђурђевић.

13974

Јављамо тужну вијест да је дана 24.7.1993. године изненада у 39. години преминуо наш драги

БРАНИСЛАВ (САВЕ) МИЛАКОВИЋ

Сахрана ће се обавити дана 31.7.1993. године у 15 часова на гробљу у Колима.

Ожалошћени: отац Сава, мајка Миољка, супруга Љуба, синови Горан и Драган, браћа Бјелан и Љубомир, сестре Дренка, Бранислава и Љубица, те остала многобројна родбина и пријатељи.

46545

ТУЖНО СЈЕЋАЊЕ НА ХРАБРОГ СРПСКОГ ЈУНАКА

ПРЕДРАГА (СИМЕ) ВУЈАКОВИЋА

Удружење бораца Александраца.

13974

Данас се навршава 40 дана од смрти моје вољене сестре

КОВИЉКЕ КОРДА

Болна је истина да те више нема. Хвала ти за сву љубав и доброту коју си ми пружила. Твоја сестра МИЛЕВА

013299

ТУЖНО СЈЕЋАЊЕ НА ДРАГУ СЕСТРУ И ТЕТКУ

КОВИЉКУ КОРДА

С поштовањем и љубављу породице Корда и Трнинић.

013299

ТУЖНО СЈЕЋАЊЕ НА ДРАГУ ТЕТКУ

КОВИЉКУ КОРДА

Од сестрића ЖЕЉЕ са породицом.

013299

ЉУБОМИР МИЛАДИНОВИЋ

Данас се навршава 6 тужних мјесеци откако смо изгубили вољеног Љубомира. Ожалошћена супруга ПАЛМА, син, снаха и унук.

0013223

ТУЖНО СЈЕЋАЊЕ НА

ПРЕДРАГА

Од породице Спасојевић.

13974

Тужно сјећање на вољеног и јединог сина

ДРАШКА СТРИКУ

Сје

**ПРОФЕСОР
ДРАГАН ЖИЖИЋ
КАТЕГОРИЧАН**

ПЕУЛИЋ ЈЕ ПОТПУНО ЗДРАВ

● За мене нема никаквих дилема, Пеулић је потпуно санирао повреду и може без икаквих проблема да нормално тренира - мишљења је професор Драган Жижић ● Пеулић је потпуно „фит“, друга је ствар што он то неће да призна, што фолира - тврди Слободан Билбија, председник здравствене комисије бањолучког друголигаша

БАЊА ЛУКА — Стандардни првотимац Борца Синеши Пеулић није са клупским друговима отпутовао на припреме на Вучју пољану. Иако Пеулић упорно тврди да је повријеђен, да не може да тренира, професор Драган Жижић, који је водио бригу о

његовом здрављу, супротног је мишљења.

- Пеулић је потпуно здрав и нема никаквих сметњи да тренира под пуним оптерећењем - категоричан је Жижић.

● Пеулић тврди да га боли нога, да не може да издржи тренинг?

- Нога га је можда бољела прије, али не и сад. Он се повриједио на утакмици против Глине. Рекао сам тада, пошто је настала пауза, ако осјети да му са ногом нешто није у реду, да одмах дође. Међутим, отишао је у Пријавор, тамо био петнаест дана и није ми се уопште јављао. Када су почеле припреме, стигао је и жалио се да је повријеђен.

● И?

ПОВРЕДА ЈЕ САНИРАНА

Доктор Слободан Билбија, председник здравствене комисије бањолучког друголигаша, о повреди Пеулића каже:

- Он је потпуно здрав. Нема налаза који би говорио о томе да је повријеђен.

● Дакле, Пеулић може да тренира под пуним оптерећењем?

- Ту дилеме нема. Потпуно је „фит“. Друга је ствар што он то неће да призна, што он жели да фолира. То је већ његова ствар - истакао је Билбија.

- Поново сам спровео терапију. Учинио сам заиста све што сам могао и знао само да оздрави. Али ништа од тога. Он се непрестано жали на повреду. Захтијевао је да оде и сликати ногу. И то смо испунили.

● Шта је слика показала?

- Ништа. Све је у реду са његовом ногом.

ОНИ ЈЕДНО, ПЕУЛИЋ ДРУГО: Миленко Каурин, физиотерапеут Борца и професор Драган Жижић

ФУДБАЛ

НАДМЕНИ СИНИША

Синеши Пеулића затекли смо јуче на Градском стадиону како игра мали фудбал.

- Не могу да трчим. Нога ме боли, ствари не фолирам - тврди Пеулић.

● Да нисте мало повријеђени, мало увријеђени?

- Ако тако мислите са нама не желим више да разговарам - одговори Пеулић. И оде да игра мали фудбал.

А повреда...

може без проблема да тренира. Међутим и након тога он је наставио по старом. Само кука боли га нога, боли га нога. Али жали се ина клуб, председника Граховца, играче... Свако му је за нешто крив. Послије тога рекао сам му да ми више не долази, да је он за мене способан за тренинг. Извршном одбору клуба доставићу писмени извјештај о његовој повреди.

Иако сам заиста уложио максимум напора, али и знања да Пеулић санира повреду, према мени се понико крајње некоректно.

● Зашто?

- У пројектно дијелу првенства такође сам га лијечио. Иако је повреду задње ложе која је наупоредиво тежа од ове на коју се сад жали. Успио сам да је санирам. Након тога причао је о мени бајке. Сада кад сам му рекао да је потпуно здрав, да може нормално да се укључи у тренинг, прича о мени све најгоре. Нисам то заслужио. Разочарао ме Пеулић као спортиста и човек. Мислим да ови што ради највише себи наноси штету. Јер, ако не тренира, опет ће се повриједити. Вјерујем да ће се уразумити, да ће веома брзо схватити да му као човек, а и као здравствени радник желим све најбоље, да све што сам радио да је то било у његовом интересу - рекао је професор Драган Жижић.

Ж. ТИЦА

ХУМАНИТАРНА АКЦИЈА
СПОРТИСТА
ЗВОРНИЧКОГ
ПОДРИЊА

ТУРНИР ЗА ДЈЕЦУ БОРАЦА

ЗВОРНИК — Спортисти зворничког Подриња у овом рату организовали су неколико хуманитарних акција, а почетком августа почиње још једна - турнир у малом фудбалу. Сава приход биће упућен у Фонд за помоћ дјаци погинулих и рањених српских бораца. Турнир почиње у сарадњи са „Вечерњим новостима“ другог августа а учествоваће око тридесет екипа из зворничке општине, апсеничке, шеклачке, братуничке, малозворничке, позничке и Бијељинске општине. Да има више гледалаца, број екипа би на овом турниру био још већи.

Баш идеја да се и на овај начин помогне дјаци, која су у рату изгубила родитеље, признао је свако велики број екипа са широг подручја Подриња и Семберије. Уједно то значи и поновну акримацију малог фудбала у овом крају, који је, до избијања рата, био најпопуларнији спорт у селима и граду. Добро припремано ову манифестацију, а помоћ очекујемо и од осталих спортиста радника овог краја. Фудбалске судије из Подриња бесплатно ће арбитрирати и уједно почети с оживљавањем рада судијске организације. Све је некако у поселима и почецима па зато и турнир има посебну драж, за разлику од других сличних манифестација ове врсте, каже Драган Милошевић, фудбалски судија и радник Културно-спортског и привредног центра „Зворник“.

Утакмице ће се играти на Стадиону малих спортова, а овој манифестацији садржаје ће дати привредна и друга предузећа и установе Зворника и Подриња јер и они желе да помогну дјаци погинулих бораца.

Т.Н.

ЛИСТАЈУЊИ ПОЖУТЈЕЛЕ СТРАНИЦЕ НАШЕГ ЛИСТА

ТАКО ЈЕ ПОЧЕЛО...

● Прве спортске вијести и информације „Глас“ објавио у бројевима који су, последије завршетка рата, штампани у Бањој Луци

Прије равно пола вијека „ГЛАС“, орган Народноослободилачког покрета у Босанској Крајини, како је стајало у заглављу листа, стигао је до руку својих знатижељних читалаца. Уз краће или дуже прекиде, то исто чини ево педесет година. У ратном вихору, 1943, 1944. и 1945. из штампе је изишло само 25 бројева. Зависно од могућности: ратних дејстава, количине новинског папира, спремности приручне штампарнице... лист се појављивао повремено, билежећи оно што је у том тренутку било најважније. Иако је и у тим околностима ратницима било до спортског надметања, као што се то догодило у Дрвару 1944. године, у ратних 25 бројева „Гласа“ није регистрована ниједна спортска манифестација. А било их је, то се зна, доста у овом крају. Једноставно, чланови редакције су, вјероватно, процијенили да за те информације не треба трошити оскудан простор у новинама, јер је „Глас“ тада имао два или највише три листа.

У слободној Бањој Луци „Глас“ је поново могао да излази након дужег „мировања“. У Архиву Крајине чувају се бројеви листа из 1945. године. Нажалост, недостају број 1 и број 2. Трећи број појавио се 27. јула 1945. године. Сада је то „Орган народноослободилачког фронта за Бању Луку и Бихаћ“, издавао га је „Окружни одбор НОФ-а за Бању Луку“ а цијена једног примјерка била је — један динар. Тај трећи изданак у мирнодопском времену посвећен је Дану устанка. Од прве до последње стране: „27. јули“, затим „Наши народни хероји“, потом „Народне пјесме из устанка“. Ту је написана „Из успомена на првоборце“, „Радне бригаде понос Крајине“, „Битка на Козари“ само су дио наслова из трећег броја „Гласа“.

У четвртном броју мање је „ратних тема“, а много више оних свакодневних, живот-

них: „Крајина се обнавља“, „Сакупљање старог гвожђа важан задатак за наше народне власти“. Први пут „Глас“ објављује **Мале огласе**. Углавном се оглашава „изгубљена кућна листа“ или „лична карта“. О спорту — ни ријечи.

Четврти број из штампе је изишао 12. августа 1945. године. За разлику од претходних бројева, овај врви од вијести и информација: „Дрварски радници саградилу нову електричну хидроцентралу“, затим: „Бихаћ добио електрично осветљење“... Апел из претходног броја имао је снажан одјек. И отуд, вјероватно, вијест која каже да је „један квартал у Бањој Луци сакупио за 3 дана 10 тона старог жељеза“. Читаоци се обавјештавају о томе да је у Бањој Луци „отворен Народни универзитет“, односно „Сански Мост се обнавља“. Ту је и савјет љекара: „Ратне неурозе“.

На шестој, посљедњој страни клише „ФИСКУЛТУРА“

И прва спортска информација: „Са фискултурног слета 53. дивизије...“

Непотписани аутор извјештава:

„... У суботу поподне, на игралишту ф.д. „Борац“ веома је живо. Публика стално придолази, пуне су трибине, што показује велико интересовање. У 4 сата долази штаб дивизије, а одмах последије тога у узорном дефилеу прошли су такмичари испред трибина, одушевљено поздрављени.“

На линији су већ тркачи на 100 м. Заступљене су 4 бригаде и за 13 сек. колико је трајало то трчање већ се публика подијелила у четири табора. Многима није било право што је Шимушић из 18. бригаде стигао први...“

Сазнајемо да је у бацању кугле побиједио Пурић, на 400 метра Зеба, у скоку удаљ Периша...“

„...Макар да је Граф по струци артиљерац, ипак је нагађањем из пушке имао највише поена. У бацању бомбе су артиљерици остали далеко иза Пурића (XIV бригада) који мора да је био добар „бункераш“.“

Ногометна утакмица између XIX и XVIII бригаде, која је завршена резултатом 4:1 у корист XIX бригаде, била је веома жива, а између XIV и артиљерска утакмица је завршена са резултатом 1:0 за XIV бригаду...“

Но, ту није крај фудбалским надмета-

њима. Одигран је и трећи меч, вјероватно са скраћеним временом.

„Највише је гледаоце заталасала утакмица између тима гарнизона дивизије и комбинованог тима бригада. Тим гарнизона који је толико добрих тимова до сада побиједио једва је успио дати један гол. Игра је била необично жива, а што је најљепше, тако повезана да је било право задовољство гледати...“

У истом броју објављено је да је „прошлог мјесеца одржана мјесна фискултурна конференција у Теслићу. Конференцији су присуствовали пиони-

ФИСКУЛТУРА

ПОЧЕЦИ: вијета спортске рубрике „Гласа“ из 1945. године

ри, омладина и стари фискултурници... На истој конференцији је изабран Мјесни фискултурни одбор за Теслић као и Слетски одбор и Надзорни одбор“.

Из текстова објављених у 6. броју (19. августа) сазнајемо да је ватрена стихија, усљед велике суше, захватила Грмеч, да гори Клековача, Срнетица, односно да „морамо што прије помоћи народу Козаре, Рибника и Подгрмеча у дизању крова над главом“.

Срећом, спорт није заобијен.

„12. августа одржан је фискултурни слет у Бањој Луци. У разним дисциплинама наступили су омладина и пионири, те ногометни тимови репрезентације Бање Луке и Бригаде народне одбране. Организација слета је подбацила, а дисциплина фискултурника није била на висини.“

Ми се морамо заложити да се овакве грешке и пропусти више не понављају, јер то штети правилном раду и схватању фискултуре“.

Ту је и вијест — са терена.

Наслов уопштен: „Фискултура у Бос. Градишци“.

Међутим, податак за — историју спорта.

„У Бос. Градишци одиграна је ногометна утакмица између С.К. „Козара“ и тима инжењеријског батаљона. Играчи „Козаре“ побиједили су тим инжењеријског батаљона са 4:0.“

Осим утакмице, омладинци су наступили са вјештама. Омладинци и омладинке су извели петокрају звијезду. На крају је било такмичење у трчању на 50 метара“.

„Глас“ све озбиљније прати збивања на спортским теренима: фудбалска утакмица Крајина (Лазин) — Јединство (Бихаћ), одиграна 6. августа, завршена је

побједом Јединства од 3:2, уз два гола Делића и погодак Рончевића, док се стријелци за домаћина не спомињу!? У реваншу 12. августа, Јединство је опет било боље — 4:1. У Босанској Градишци састали су се Борац (Босанска Дубица) и Козара.

„Игра је била у почетку лијепа и жива док није последије прешла у грубост гостију, који су дали доста грубу игру.“

Утакмица се након пар прекида завршила у корист домаћих резултатом 1:0...“

Тузланска Слобода је ненадано гостовала у Бањој Луци и тим 53. дивизије савлада са 3:2, а у Бихаћу је одржан састава Окружног фискултурног одбора.

Читамо даље: вијест из Дрвара:

„На иницијативу радника и Окружног фискултурног одбора обновљено је фискултурно друштво „Борац“. Обновом Ф.Д. „Борац“ омогућен је правилан фискултурни рад у Дрвару за који влада опћи интерес...“

Тако је, ето, почела да живи — спортска рубрика „Гласа“.

Лимун ПАПИЋ

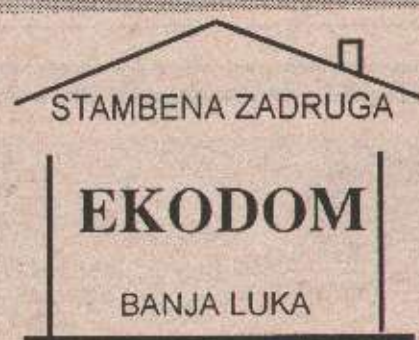
ТЕЛ/ФАКС 078/11-948

Искрене честитке
поводом 50 годишњице
излажења листа
"ГЛАС СРПСКИ"
Имате нашу пуну
подршку јер смо
свјесни да борба пером
има исту важност као и
борба пушком.

телефон:
078/ 58-463
31-730

Представништво
БЕОГРАД
телефон:
011/25-46-846

СТОВАРИШТЕ ТРН

(на старом путу код АМБАЛАЖЕРКЕ)

Телефон: 784-247 и 784-647
Радно вријеме: 7,00 - 17,00 сати

СВЕ ЗА
СТАН
ИЛИ КУЋУ
ОД ТЕМЕЉА
ДО КРОВА

Еуро'стилеј

БЕОГРАД - БАЊА ЛУКА

Косовска бр. 11   4. јула бр 19
тел: 011/343-144   тел: 45-219, 39-528, 45-209

ОБАВИЈЕСТ РОДИТЕЉИМА И БАЦИМА

КЊИГЕ СУ У ПРОДАЈИ У ПРОДАЈНИМ ОБЈЕКТИМА:

- „Еуросплет“ - „Младост“, тел 12-415, 12-422
- „Еуросплет“ - „Веселин Маслеша“, тел. 12-912, 11-854
- „Еуросплет“ - „Веселин Маслеша“ (Лакташи), тел. 830-046

И У ГРАДОВИМА:

ПРИЈЕДОР „Еуросплет“ - „Веселин Маслеша“ тел. 079/23-074

САНСКИ МОСТ „Еуросплет“ - „Веселин Маслеша“ тел. 079/85-071

ДРВАР - „Еуросплет“ - „Веселин Маслеша“ тел. 077/622-006

ПЕТРОВАЦ - „Еуросплет“ - „Веселин Маслеша“ тел. 077/881-238

ЗА ОСТАЛЕ ГРАДОВЕ ПОРУБИНЕ ПРИМАМО У ДИРЕКЦИЈИ „ЕУРОСПЛЕТА“ НА ТЕЛЕФОНЕ: 45-219,

39-528, 45-209 И ДИРЕКЦИЈА МАСЛЕШЕ НА ТЕЛЕФОН: 86-178

НОВО НОВО НОВО

ЗАКОРАЧИМО ЗАЈЕДНО У НОВУ ШКОЛСКУ ГОДИНУ

ОБАВЈЕШТАВАМО СИНДИКАЛНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ДА МОГУ ИЗВРШИТИ ПОРУЏБИНУ КЊИГА ЗА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ ПО НАЈПОВОЉНИЈИМ УСЛОВИМА

Обавјештавамо синдикалне организације да дајемо робу на потрошачке бонове.

Дођите у Клуб „ЕУРОСПЛЕТ — ПОТРОШАЧА“.

Сви чланови Клуба „Еуросплет-потрошача“ са „Еуросплет“ картицом имају могућност одгођеног плаћања.

ПОТРОШИ ДА БИ УШТЕДИО!

ОБРАТИТЕ НАМ СЕ С ПОВЈЕРЕЊЕМ

Селинес - HOLDING

MP ELEMENTI AUTOMATIKE D. D. CELINAC

Цијењени купци

Ми радимо само за Вас

Ваше веш машине било да су: "Горење", "ЕИ" Ниш,

"Обод" или "Кончар" не треба дуго да чекају поправку.

За све машине у сваком тренутку можемо испоручити

све резервне дијелове програма елемената аутоматике

- програматоре 301, 302, 303 "Горење"

- програматоре 311, 211, "ЕИ" Ниш

- програматоре 222, 122 "Обод"

- програматоре 345, 346, "Кончар"

- електроventиле једно, дво и троизлазне

- пресостате једно и двонивојске

- термостате једно и двостепене

- биметална бравица за врата

- Не само резервне дијелове, Ми Вам нудимо и веш

машине, гријалице, штедњаке и друго, све у нашем

предузећу у Челинцу.

- Електрични штедњаци ће радити као нови са нашим новим производом - ОБРТНИ ПРЕКИДАЧ, а и пећница неће бити празна само су потребни пилићи и наш

МОТОР РАЖЊА ће извршити задатак.

- Учинимо да и постројења брзо буду у функцији.

Обратите се нама за све типове манометара и

термометара:

стандардне, контактне, специјалне и по Вашем

захтјеву.

- Све услуге: резањем, деформисањем и прераду

пластике можете уговорити и брзо ће бити извршено.

Наш машински и алатни парк омогућује брзу

квалитетну и ефикасну услугу.

- Не дозволите да Ваше возило не иде због високе

температуре.

Обратите се код нас за термички прекидач

("застава", "голф", "лада"...)

- Дисконт у кругу предузећа - роба широке потрошње и

техничка роба.

Повољне цијене, брза испорука, за девизе попуст.

ДОБИТЕ МИ НИСМО НА ОДМОРУ!!!

Јавите се, телефони су слободни

078/851-118

851-077

851-119

851-031

факс: 851-204

телекс: 45-103

Dioničarsko društvo za osiguranje

Glavna filijala Banjaluka

• DUNAV •

ДД за осигурање „Дунав“ главна филијала Бања Лука, В. Маслеше 28;
Телефон: (078) 12-818, 12-822,
Телефакс: 11-686, Телекс: 45-279
Дунав YU.

БАЊА ЛУКА Рударска 2

Телефони: ДИРЕКТОР: 46-709
46-708

КОМЕРЦИЈАЛА: 45-838

ЦЕНТРАЛА: 39-594

Телефакс: 49-299

ПРОИЗВОДНИ ПРОГРАМ:

• системи ел. управљања из области: машиноградња, процесна индустрија, станоградња

• ел. склопови за системе електроуправљања

• ел. управљања за агрегатска постројења

• метална галантерија

• услуге из области ел. инсталација, разводних постројења, аутоматике, регулације и мјерења

RADIO

00 - 24 h

МУЗИКА

РЕКЛАМА

ИНФОРМАЦИЈА

је радио посвећен:

онима који се боре за нас
 онима који воле Бања Луку
 онима који живе у Бања Луци
 онима који говоре бањалучки
 онима који намијују бањалучки
 онима којима је Бања Лука све што имају
 онима којима је Бања Лука све што немају
 онима који дишу бањалучки
 онима који се осмјехују бањалучки
 онима који звиждућу бањалучки
 онима који умију да се радују бањалучки
 онима који се облаче бањалучки
 онима који се свлаче бањалучки
 онима који ће шек доћи у Бања Луку
 онима који ће шек почети да размишљају бањалучки
 онима који су се једног дана заљубили у Бања Луку
 онима којима је шу љубав Бања Лука узвраћила
 онима који су се у живошу сипали о Бања Луку
 онима који су само сбраћили у Бања Луку
 онима који сваког дана телефонирају у Бања Луку
 онима који ходају бањалучки
 онима који схваћају бањалучки
 онима који сањају бањалучки

Ми Вас волимо...

78000 БАЊА ЛУКА, ШЕХИТЛУЧКИ ПУТ Б.Б., ПОШТАНСКИ ФАХ 325
 ТЕЛ.: РЕДАКЦИЈА 078/12-777, ПРОГРАМ 12-300, МАРКЕТИНГ 12-700, ФАКС 12-350

**бањалучка пивара д. д.
бања лука**

крајина

Pluvo

**ФАБРИКА ДУВАНА
БАЊА ЛУКА**

*"Глас српски" је сјасео у рају, као и
перије педесет година, новине чију
традицију насјавља. Свим
новинарима рајним рејоршерама,
сарадницима и свим зајосленим у
"Гласу" честиташамо празник уз жеље
за боље, заједничко - сушра.*

Боска

МТП "БОСКА" ДД
БАЊА ЛУКА
УПУЋУЈЕ ИСКРЕНЕ
ЧЕСТИТКЕ
ПОВОДОМ 50
ГОДИНА ИЗЛАСКА
ЛИСТА

"ГЛАС СРПСКИ", УЗ
ЖЕЉЕ ДА СЕ ЊЕГОВ
ГЛАС У ИЗГРАДЊИ
НАШЕ ЛИЈЕПЕ
БУДУЋНОСТИ ЈОШ
ВИШЕ ЧУЈЕ!

AUTO KOMISION

ПРВИ ДИЛЕРИ
НОВИМ АУТОМОБИЛИМА
У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ

GOLF A3 AUDI 80 TD AUDI 100

АУТОСАЛОН 078/40-747
ШОПИНГ ЦЕНТАР

AUTO KOMISION

ДД "ГЛАС-МАЛВЕЛ"

Бања Лука

ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА ПРОМЕТ НА МАЛО И ВЕЛИКО

78000 Бања Лука
ул. Веселина Маслеше 13
телефон
078/12-758

*Редакцији "Гласа српског"
чесћијшмо њедесејш рођендан са
жељом да ново "Гласово" сујра
буде и ново сујра за све њејове
чијшаоце, сараднике и њословне
џарјшнере*

»МИГ« НАМА ВЕРУЈУ

Агенција за промет некретнина,
Нови Сад, Војводе Путника 5
тел. 56-836; факс. 51-050

ПОНУДА ПОСЛОВНИ ПРОСТОР:

1. Два ексклузивна кафића на продају
2. Косовска нов локал 60м, жирапно
3. Локал у закуп у Дунавској
4. Локал у Лазе Телчког
5. Локал са инвентаром у Мичуриновој
6. Орос Јована 40 м најам
7. Локал код рибе пијаце 40 м
8. Канцеларија са телефоном у Дунавској
9. Кафић 70м у најам - Дунавска
10. Локал у С. Каменици, Петроварадину, Ади, Бечеју, Кули и тд.

ПОНУДА:

1. Станови од 17 до 45 м на петнаест локација
2. Станови од 45 до 65 м на 20 локација у граду
3. Б. Цара Лазара 30 м
4. Мише Димитријевића 52.54 м
5. Католичка Порта 56 м
6. Васе Стајића 53.71 и 84 м
7. Драгише Брашованова 67 м
8. Више станова на Б. Ослобођења
9. Б. Војводе Степен 70 м
10. Петра Драпшина 74 м
11. Иве Андрића 75 м и 87 м
12. Модене 100 м
13. Каће Дејановић 112 м
14. Б. Ослобођења 120 м

Радно време: 8 — 20 часова
(и недељом)
Информације и писмено на
Вашу адресу

15. Грчкошколска 140 м
16. Куће на десетак локација у граду

ПОНУДА ВАН НОВОГ САДА:

Села у околини Новог Сада, Петроварадин, С. Каменица, Темерин, С. Карповци, Жабаљ, Србобран, Бачко градиште, Надаљ, Деспотово, Госпођинци, Тител, Бечеј, Ада, Мол, Сента, Зрењанин, Б. Паланка, Бач, Петровац, Палић, Суботица, Кикинда, Инђија, Беоцин, Шид, Чачак, Б. Грачац

ПОСЕБНА ПОНУДА:

1. Радовићи-Бока Которска стан 36 м
3. Баошић кућа на обали мора
3. Аранђеловац, вила на 9априплаца, повољно
4. Двособан стан на Жабљаку-Дурмитор
5. Шума за сечу
6. ДИСКОТЕКА „ТОЧАК“

ХИТНО:

1. Гарсонџера са терасом у Цара Лазара
2. Стан у изградњи у Косовској 63 м
3. Војвода Степе 70 м, повољно
4. Благоја Паровића 97 м, повољно
5. Кућа у Сусеку, врло повољно

МИ НЕ УСЛОВЉАВАМО!
СА НАМА СЕ ДОГОВАРА!

»МИГ«

ВАША КЛИМА—НАША БРИГА

ЕКО—КЛИМА
„ФИЛИГРАН“

НУДИ:

- ПРИПРЕМУ КОТЛОВСКИХ ПОСТРОЈЕЊА
- ЧИШЋЕЊЕ КОТЛОВА ЗА ГРИЈАЊЕ
- ПОПРАВКУ, ЗАМЈЕНУ И ЧИШЋЕЊЕ РАДИЈАТОРА

ТЕЛЕФОНИ: 078/62-380 и 58-501,
од 13 до 21 сат

»LA.I.M.E.X.« п.о.

ПОЉОПРИВРЕДНА
ПРОИЗВОЂАЧ
И УСЛУГЕ
ВЕЛЕТРГОВИНА
ИМПОРТ—ЕКСПОРТ

НОВИ ГРАД
ДОБРИЛЕ ГРУБОР Б.Б.
ТЕЛЕФОН: 079/51-418, 52-007
ТЕЛЕФАКС: 079/51-418

АУТО ШКОЛА

ВОЛАН
БАЊА ЛУКА

Тел. 078/60-688

- Теоретска настава почиње 27.7.1993 године у 11 и 15 сати
- Обуку кредитирамо
- Дјеци погинулих бораца и свим борцима Републике Српске дајемо попуст

Власник: Јевто Станетић

ИП КРАЈИНА ПЛИН д.о.о.

ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА ТРГОВИНУ
ТЕКУЋИМ ПЛИНОМ, НАФТОМ
И НАФТНИМ ДЕРИВАТИМА

Бања Лука Рамичи 66

ТЕЛЕФОНИ: 078/722-111
39-962
ТЕЛЕФАКС: 078/722-226

ПРОДАЈНА МЈЕСТА

Фра Грге Мартића 66
Марица Држића 66
Иклица Обалића 66
Рамичи 66

Босна - обућа

БАЊА ЛУКА

УДОБНА И КВАЛИТЕТНА
ОБУЋА „БОСНА“

Тел. (078) 60-188; 60-808
Телефакс 23-504
Телекс 45-184

МЛЕКАРА

„БИНИС“

* бетон
* бетонска галантерија
Телефон: 756-590
Улаз код
Приједорске петље

MEDIA SO
INFORMATIKA

ПРИЈЕДОР ВОЈДА КАРАЂОРЂА 8 тел. 079/11-483, 11-483, 12-617 факс 079/11-759

Пројектовање и изградња информационих система, апликационих програма и програмских пакета

Главна књига
Салдо конта купца добављача
Обрачун камата
Робно пословање (вођење складишта
робе, калкулација, отпремање робе,
фактурисање, праћење и обрачун
пореза и визиција амбалаже)

Материјално пословање (вођење складишта,
материјала, ситног инвентара)
Основна средства (набава и отпис основног
средства, обрачун амортизације и ревалоризација)
Лични доходи (обрачун нето-брutto,
комплетни извјештаји)
Пословање стамбене зајруге
Пореско књиговодство управе друштвених прихода
Остале апликације по наруџби

Сви пројекти су намињени за вишкориснички рад. Неограничена обука. Гарантни рок годину дана.

UNIX/XENIX, VMS, DOS ...

Пројектите нашу референтну листу.

данас → ДОО УНИС - АДРИЈА

Мјешовито предузеће за трговину на велико и мало
УЛ. ПАРТИЗАНСКИХ АВИЈАТИЧАРА 1

Холдинг предузеће д.д.
(у мјешовитој својини)
Сарајево
(са привременим
сједиштем у Бијељини)

јуче → УНИПРОМ - АДРИЈА
некад → АДРИЈА - ИМПЕКС

ПОСЛОВНИЦА АУТОДИЈЕЛОВА

Тина Ујовића 5 (Нова Варош)
Тел: 32-208, Телефакс: 30-483

У продавници и велепродаји нуди:

- програм VW
- аутоопрему за путничка и привредна возила
- филтере, коционе системе, уље, аутогуме, акумулаторе

ВРШИ ОТКУП И КОМИСИОНУ
ПРОДАЈУ АУТО ДИЈЕЛОВА

ПОСЛОВНИЦА ПРЕХРАНЕ

Партизанских авијатичара 1
Тел: 078/30-852, 44-782, Телефакс: 38-315

Цијењени потрошачи нудимо Вам из нашег
асортимана од познатих произвођача у
велепродаји и дисконту производе:

Мира Приједор, Соко Штарк, Бамби, Таково,
Пионир, Банат Вршац, Панонија Панчево, Субо-
тичанка, Навип, Прокупац, Лухол, Цорн, Нива,
Фруктона, Левита, Сента, Витаминка, Унциел,
Целпак, Пољопродукт Нови Сад, Зора, Мол,
Флора Бечеј, Војар Паланка, Јуком Тавакнут.

БУДИТЕ НАШИ ДОБАВЉАЧ И КУПАЦ

СТАР

П.П. ЗА ДЕТЕКТИВСКЕ
И ОСТАЛЕ УСЛУГЕ

078/40-011

ДИСКРЕЦИЈА
ЗАГАРАНТОВАНА!

**ЗУБНА
ОРДИНАЦИЈА**

Вл. др БАСТАШИЋ ДУШАН И СУЗАНА

БАЊА ЛУКА, ЗАВНОБИХ-а 14, тел. 48-151

Ординира по договору
Прејлед беејлајтан

Тржница
Бања Лука

Услужно трговинско мјешовито предузеће
„Тржница“ Д.Д. 78000 Бања Лука, Тржничка 11,
Тел. 078/33-787, директор 33-355, комерцијала
(факс 078) 45-248

ПРОИЗВОЂАЧИ И КУПЦИ!
ОБЈЕКТИ „ТРЖНИЦЕ“ БАЊА ЛУКА СУ У
ФУНКЦИЈИ ЗАДОВОЉЕЊА ВАШИХ ПОТРЕБА.

ДОБИТЕ И УВЈЕРИТЕ СЕ!

ДИОНИЧАРСКО ДРУШТВО ЗА ОСИГУРАЊЕ
И РЕОСИГУРАЊЕ

**И У ОВОМ ВРЕМЕНУ — МИ ИДЕМО
БРЖЕ И ДАЉЕ**

Од 15.6.1993. И У ПРЉАВОРУ
У згради ранијег центра основних школа-на првом спр-
ату, Ул. м. Тита 66.
Осигуравамо све врсте возила

**ОСИГУРАВАМО ВОЗИЛА И У ОСТАЛИМ
МЈЕСТИМА:**

БАЊА ЛУКА — „Центарсервис“ — Борик, технички преглед возила

— „ТАМ“ „сервис“ Дервиши, технички преглед возила
— Шалтер „Агропром—банке“ у центру, код хотела „Босна“

— Пословни простор „Косига“, Ул. 4. јула 19, у Буваку телефони: 43—040, 31-844

ЧЕЛИНАЦ — Шалтер „Агропром—банке“ телефон: 851—238

ГРАДИШКА — Шалтер „Агропром—банке“ телефон: 814—895

ПРИЈЕДОР — Шалтер „Агропром—банке“ телефон: 12—011

ТЕСЛИВ — Пословни простор код Бањалучке банке, телефон: 731—487.

КОЗАРСКА ДУБИЦА — Технички преглед возила, телефон: 41—345

САНСКИ МОСТ — Технички преглед возила

ЛАКТАШИ — Технички преглед возила

• ПОЖАР, ПОПЛАВА, НЕЗГОДА И
ПОВРЕДА — ЧИНИ ВАС НЕСИГУРНИМ

БРИГА МАЊЕ — УЗ „КОСИГ“ ОСИГУРАЊЕ

Телефони: 078/43-040, 31-844, 36-824, 37-594 Факс: 43-202

NOVO

**TIJA,
SUNCE**

I

Vitaminka

▲ AQUARIUS

**NOVO GAZIRANO PIĆE
U POVRATNOJ (1L) I
NEPOVRATNOJ AMBALAZI (1,5 L)
U DISKONTU VITAMINKE I
PRODAVNICAMA VITA 1 I VITA 2**

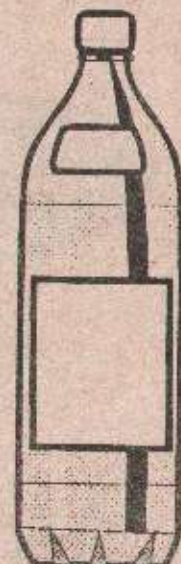
**TOP
orange**

1L

1,5L

MERMER DD

ČELINAC

Производни програм:

ТЕРАЦО ЗРНО бијело, црно и црвено
ТЕРАЦО ПЛОЧЕ брушене од сивог и бијелог цемента, обојене,
разних димензија и димензија: 25x25 x 2,5; 40x40 x 3,8 cm
КУЛИР ПЛОЧЕ од сивог и бијелог цемента са зрнима бијеле,
црне и црвене боје, гранулираним ријечним облутком димензија
40 x 40 x 3,8 cm.

БЕТОНСКЕ ПЛОЧЕ од сивог и бијелог цемента, натур и обојене
од кречњачког или еруптивног агрегата димензија 40 x 40 x 3,8 cm

ПЛЕМФАС-1 прскана фасада „ХИРОФА“

ПЛЕМФАС-2 зарибана фасада „СЕП“

МЕРИКОЛ њелипо за керамику, кереклит и сп.

ФУТИМЕР маса за испуњавање фуге

МЕРИГЛЕТ маса за глетовање зидова

КАМЕНО БРАШНО гранулација 0-0, 1 mm, као пунило и за

калцификацију земљишта

Паковање сивог и бијелог цемента

Насипни материјал, услуге превоза и минирања

ПРОДАЈА У КРУГУ ПРЕДУЗЕТА ПО ФАБРИЧКИМ ЦИЈЕНАМА

ОД 6.00 до 15.00 сати СВИМ ДАНИМА

Телефони:

Централа (078) 851-010

Директор 851-199

Факс: 851-256

Комерцијала 851-266

МЕРИЦИЈИМ

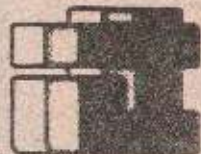
Телефони: 078
Централа: 12-184,
12-276

Директор: 12-281
Маркетинг: 12-296
Телефакс: 12-356

МЕЂУНАРОДНА
ШПЕДИЦИЈА
ИЗВОЗ—УВОЗ
ТРГОВИНА
БАЊА ЛУКА

ПОСЛОВНИЦА
БАЊА ЛУКА

Телефон: 078/44-297
Телефакс: 078/49-776

Intertrans

Бања Лука П. Авијатичара 10

Тел: 078/ 49-917; 49-951

Телефакс: 078/ 49-964 Телекс: 45-380

СВИЛА ДД
ЧЕЛИНАЦ

ТЕЛЕФОНИ
ЦЕНТРАЛА: 851-253, 851-022
КОМЕРЦИЈАЛА: 851-049, 851-353
ФАКС: 078/851 069

- тканине
- спортске јакне
- тренерке
- модна одјећа

**САВРЕМЕНО
ВЕОМА УДОБНО
И ШТО ЈЕ НАЈВАЖНИЈЕ
ЛАКО ЗА ОДРЖАВАЊЕ
АТРАКТИВНО**

- Производе "Свиле" Челинац можете набавити у продајним објектима "Свиле - Спортинг" на продајним мјестима:
- Дисконту у Челинцу по произвођачким цијенама тел. 851-253, локал 161
- Царинској продавници у Бањој Луци Ул. Веселина Маслеше (код Југобанке) за девизно плаћање за 20% ниже цијене тел. 11-346
- Продавница у Бањој Луци Ул. Младена Стојановића тел. 24-632
- Продавница пред "Инцелом" тел. 33-944

- У Лакташима у згради Лактинга - Занатско производни центар
- Босанска Градишка Ул. Босе Живковић бр. 11. тел. 814-259
- У Кнежеву тел. 895-456
- У Теслићу Ул. Светосавска 54. тел. 074/730-158

ФРУКТОНА

БАЊА ЛУКА

VITAS
sokovi

PEPSI

БИСЕР
ВОДА СА СЕЛЕНОМ

Злајшне каји младосиши !